

Türkiye'ye "demokrasi" Kuzey Kıbrıs'a "bağımsızlık" geldi

Cemile Çakmak

Türkiye'ye "demokrasi", Kuzey Kıbrıs'a "bağımsızlık" geldi!

Türkiye'ye "demokrasi"yi getiren 6 Kasım seçimlerinin yapıldığı gün, MGK toplantısı varmış. Bu toplantıda MGK'nın "oyları ayarladığına" ilişkin söylentiler yayılmış. Bundan "büyük üzüntüye" kapılan Evren, "eğer MGK böyle bir niyet içinde olsaydı, seçimleri yaptırmazdı" diyor.

Seçimlerde "kazanan" Özal da, Evren'in "üzüntüsünü" paylaşıyor ve "dışarıda maalesef bizim aleyhimizde, bu seçimlerin ayarlanmış bir seçim olduğu şeklinde çok ifadeler çıkmıştır... zannediyorum hiç kimsenin seçime en ufak bir hile karıştırıldığı yolunda iddiası artık geçerli değildir" diyor.

Seçimlerde "hile" olmadığı böylece saptandıktan sonra, seçimlerin "demokratikliği" zaten açığa çıkmış oluyor, ama ne olur ne olmaz, bir kez daha vurgulanıyor. Evren, "seçimlerin tam bir demokratiklik içinde cereyan ettiğini" belirterek şunları söylüyor: "Yüzde 92'nin üstünde bir oran bugüne kadarki hiçbir seçimde görülmüştür... Hiç kimsenin söylenecek sözü kalmadı." (Tercüman, 9.11.1983)

Katılımın zorunlu olması, katılmayanın cezalandırılması, geçersiz oyun bile yasaklanması da başka seçimlerde pek görülmemiştir! Seçime girecek partilerin, bunların ne yiyeceğinin, ne içeceğini, sandıktan ne çıkacağını, önceden bu denli net saptanabileceği bir seçim "tam bir demokratikliğe" örnek gösterilmesi ise sanırım hiç görülmemiştir.

MGK, "oyların sayımında hile yapılmadı" diyor diye ona herkesin inanması için bir neden yok! MGK her türlü hileyi yapabilecek "üstün yetenekte" bir organdır. Ama "oylarda hile" yapıldığı kanıtlanmadığı sürece, spekülasyonlarla zaman harcamaya gerek yok. Diyelim ki MGK, "oylarda hile" yapmadı. Zaten asıl hile seçimin kendisidir.

"Ayarlanmış seçim" kavramı, "oylarda hile yapılmamış seçim" ile özdeşleştirilmek isteniyor. Oylarda hile yapılmamış bile olsa, bu bal gibi de faşizm doğrultusunda ayarlanmış bir seçimdir. Böyle bir seçimi "tam demokratikliğe" örnek gösterenlere de, gerçekten söylenecek söz kalmamıştır. Çünkü, "sözden anlamayanın hakkı kötüdür."

Özal, "komünizm pazu gücüyle yenilmez" dedi. Komünizm, pazu gücüyle yenilme-yeyeceği gibi, kafa gücüyle hiç yenilmez! Bu ayrı bir konu. Burada şuna değineceğiz ki, Özal'ın kafası herhalde pazusundadır. Bugün Türkiye'de komünizme karşı pazu gücünden başka ne kullanılıyor?

Bundan önceki sayımızda TDHSK'nın konferansında yapılan bazı konuşmaları aktarmıştık. Komünistlikle ilgisi bile olmayan bazı kişilerin konuşmalarında çok önemli gözlemler yer alıyordu. Biri diyordu, Türkiye gericiliğe öncülük yapıyor. Bir başka konuşmacı, Türkiye ve onun gerici ortakları, demokrasiyi

yeniden tanımlamaya kalkıyorlar, diyordu. Gerçekten de, Türkiye, "faşizm doğrultusunda ayarlanmış seçimleri" "tam bir demokratikliğe" örnek göstererek korkunç bir gericilik odağı oluşturuyor!

Bu odağın önemi, konumundan, işlevinden geliyor. Yoksa kendisi son derece kalitesizdir, düzeysizdir. Burjuva gazetelerinin iğrençliği yanısıra, seçimlerde "ayarlabildikleri" propaganda buna örnektir. Sunalp, "bana faşist bir ülke gösteremezsiniz" demiş. Ol mahiler ki derya içindedir, deryayı görmezler! Özal, "komünizm pazu gücüyle yenilmez" demeden bir hafta önce, "bir olayda başını kaldıranın başını ezeceğiz" deyip, komünistlerin 24 Ocak kararlarına alternatifini olmadığını söyledi. Sonra Özal'ın "orta direk"i de oldukça hoştur. İşçileri ve yoksul köylüleri de içeren bu "orta direk" in neden "orta" olduğunu çıkarmak güçtür. Herhalde Özal kendini çok dayanaksız, altsız hissettiği için herşeyi "orta" görüyor!

Bunca kalitesizliğe rağmen, sözde muhalefet yapan burjuvaların hepsi, gericilik odağının çevresinde sinek gibi dolanıyorlar. Örneğin, Barlas, önce demokrasi denemesinden söz ederken, 20 gün içinde demokrasi takviminin tamamlanmasından konuşmaya başladı. Deneme 20 gün sürdü! Daha da sayılabilir. Burjuva muhalefeti gericilik odağının çevresinde dolandıran, gerici-

liğin kalitesi değil, burjuva sınıfının karşı-devrimciliğidir.

Gericilik odağı Türkiye, gericilik mikroplarını tüm bölgeye yaymaya hazırlanıyor. Bir yandan Grenada'ya küstahça saldıran ABD, öte yandan da Lübnan'da kanlı bir saldırı operasyonu yürütüyor. Bayülken, Türkiye'nin Lübnan'daki Amerikan "barış" gücünü desteklediğini söylemiş! "Barış" ve "barış gücüne" duyduğu bu sempatiyle Türkiye, dayanamayıp Güney'e sarkabilir. Şimdilik Ortadoğu'daki karışıklıktan yararlanı, anlaşılın ABD'yle yürüttüğü belli pazarlıkların da sonucu olarak, Kuzey Kıbrıs'ta "bağımsızlık" ilan etti.

Kuzey Kıbrıs'ın "bağımsızlığı" Türkiye'nin yalnızca "demokrasi" değil, "bağımsızlık" kavramını da en gerici bir içerikle, yeniden tanımlamaya kalkıştığının bir göstergesidir. İşgal altındaki bir ülkede ne bağımsızlığı! "Halk" kendi yazgısını kendi belirliyormuş!

Kuşkusuz, gericiliğin, kavramları bile değiştirmeye çalışması boşuna değildir. Halkların demokrasi ve bağımsızlık isteminden duyulan korkuyu gösteriyor. Korkunun eccle yararı olmayacak, halkların bağımsızlık ve demokrasi kavgası zafere ulaşacaktır!

Bölgemizde bu zaferin önemli bir örneğini oluşturacak Türkiye'de, şimdilik başbakanlık yapan Özal'ın 24 Ocak kararlarına komünistlerin alternatifine gelince. Komünistlerin alternatifini TKP'nin 4. Program taslağında yazılıdır ve bu alternatif, kafalardan dolaşıp, pazulara ulaşmış, gericiliğin dünyasını başına yıka-caktır!

İŞÇİNİN SESİ

Masrafı: İngiltere'de 50p, Almanya'da 2DM ■ Yıllık abone: İngiltere'de 15 pound, Almanya'da 50DM ■ Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: 29 Parkfield Street, London, N1, England ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd. (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulundadır. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İçindekiler

Cemile Çakmak Türkiye'ye "demokrasi" Kıbrıs'a "bağımsızlık" geldi 1 Haydi abone kampanyasına 2 Haberler 3 İşçi mizahı 3	R. Yürükoğlu Kavga ve Yorum: Seçimler sonrası Türkiye 4	Emine Engin Üç göstermelik olay 6	Aliye P. Atılgan Seçimlerin gösterdikleri 7	Ayşe Çelik Çek-Al: Kadınları devrim savaşına katmak için 9	Anahtar 13	Seyit Havran Amerika Lübnan'da ne arıyor? 14	Dopingle yaşamaya çalışıyorlar 15	Parti tarihinden sayfalar 16	Faşist seçim oyununu sergiledik 18	Hamburg'ta Eğitim Eğitim İMG'yi kurduk 18	Hedef koyduk 18	Zaman gerçekten azalıyor 19	Ekim Devrimi'ni kutladık Grenada'nın işgalini kınadık 19	Sorumlusu oportünizmdir 19	Yabancı işçilerle ilgili bir toplantı 20	Şenliğe katıldık 20

Duyuru

Yoldaşlar,
Türkiye Komünist Partisi Eşgüdüm Komitesi olağan toplantısını yaptı. Türkiye'deki durumu, partimizin siyasal ve örgütsel görevlerini ele aldı.

TKP Eşgüdüm Komitesi

Haydi Abone Kampanyasına!

Gazeteye ek olarak, Partimizin 4. Program Taslağı'nı saygı ve coşkuyla yayınladığımız bu sayıda, *İşçinin Sesi*'nin abone kampanyası da başlıyor! Tüm yoldaşlarımızı, okuyucularımızı bu kampanyaya aktif katılmaya, abone olmaya, abone bulmaya çağırıyoruz!

Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'de, halklarımız ağır sorunlar içinde, çekilmez bir yaşam sürdürüyor. *İşçinin Sesi* bu sorunlardan, çileden kurtuluşun, işçi sınıfının kararlı, tutarlı devrimci çözüm yolunun sözcüsüdür. Halkın savaşına set çekmek isteyen burjuvaziye ve yanlış yön göstermek isteyen oportünizme karşı savaşın bayraktarıdır. Pırıl pırıl komünist bilinciyle en ön safta yer aldığı demokrasi savaşımında işçi demokratlarının sesidir. Bu sesi, bu bayrağı daha geniş yığınlara ulaştırmak, sorunlara en demokratik çözüm yolunu, önünde durulmaz bir maddi güce dönüştürmek gereklidir, acildir. "Zaman azalıyor."

Abone kampanyası, Parti üst organlarımızın bir süredir önemle üzerinde durduğu yığın çalışmasının ayrılmaz parçasıdır. *İşçinin Sesi*'ni geniş yığınların günlük yaşamına sokmak, burjuvaziye ve oportünizmi onların günlük yaşamından kovmak gereklidir. Emekçi insanların *İşçinin Sesi*'ne yalnızca abone olmasını değil, *İşçinin Sesi*'nde bir platform bulmasını sağlamak gereklidir. *İşçinin Sesi* işçi basınıdır.

Emperyalizmin zayıf halkası olarak Türkiye, burjuvazinin yönetici sınıfı olarak dünya çapında iflasını açıkça sergileyen bir vitrindir. Bu iflasın en yoz, iğrenç bir yansıması da burjuva basınıdır. Halka edecek doğru sözü kalmamış burjuva basını, hem siyasal hem moral açıdan mikrop saçıyor. Bu mikropu karşı en güvenilir silah işçi basınıdır. *İşçinin Sesi*'ni burjuva gazetelerinin girdiği her eve sokmalıyız!

Burjuva gazeteleri karşısında *İşçinin Sesi*'ni her yönden güçlendirmeliyiz. Burjuvaziye savaşta işçi basınının tek parasal dayanağı işçi emekçi okurlarının desteğidir. Abone kampanyasıyla hem bu desteği yoğunlaştıralım, hem gazeteyi yaygınlaştıralım.

Gazetemizde 4. Program Taslağı tartışmasının başladığı şu sıralarda, *İşçinin Sesi*'ni daha büyük bir inatla yaygınlaştırmak gerekiyor. Ülke sorunlarına, işçi sınıfının çözüm yolunu içeren programın tartışmasına en geniş katılımı sağlamak, karşılıklı yarar sağlayacaktır. Yığınların istemleri programımıza, programımızın devrimci çözümleri yığınlara daha geniş yansımaktır.

Yoldaşlar! *İşçinin Sesi* okurları!

Abone olun, abone bulun!

4. Program Taslağı Eki çıktı

TKP 4. Programı II. Taslağı'nı bu sayının eki olarak yayınlıyoruz.

Bundan sonra, program tartışmasını yayınlamak için gazetemiz özel ekler çıkaracaktır. Okurlarımıza duyururuz.

İşçinin Sesi

İşçinin Sesi

HABERLER

Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'ta kurduğu güdümlü devleti pr test ediyoruz

Yoldaşlar, Türkiye'nin işgal altında bulundurduğu Kuzey Kıbrıs'ta "bağımsız"(!) devlet kurması özellikle İngiltere'de büyük bir tepkiyle karşılandı. Çok sayıda Kıbrıslının da bulunduğu İngiltere'de, bu girişim, Kıbrıs halklarına ve dünya demokratik kamuoyuna karşı büyük bir saygısızlık olarak nitelendirildi.

İTİB olarak, biz de Türkiye finans kapitalinin, faşist yönetimin güttüğü çıkarları sergiledik, Kıbrıs halkıyla dayanışmamızı dile getirdik, faşist cuntayı lanetledik.

Kuzey Kıbrıs'ta işgal sürerken sözde "bağımsız" bir devlet kurulmasına karşı 16 Kasım'da, ilk olarak TDHSK bir eylem düzenledi. Türkiye elçiliği önünde protesto gösterisi yapıldı ve elçiliğe bir protesto mektubu verildi. Ey-

leme İngiliz, Kıbrıslı, Iraklı ve Türkiyeli ilericiler katıldılar.

İkinci eylemi, Kıbrıs Koordinasyon Komitesi düzenledi. 17 Kasım saat 16'dan 18 Kasım sabah 8'e kadar Türkiye elçiliği önünde meşaleli gösteri yapıldı. Eyleme İTİB sabaha kadar, aktif ve yığınsal katıldı. Gece saat 1'de bile elçiliğin önünde geniş bir kalabalık vardı. Televizyon ekipleri geldiler. Yayın satışı oldu ve konuşmalar yapıldı.

Kıbrıs sorununda net tutumuyla bilinen İTİB'e çok sayıda soru soruldu. Neden Londra'da ilerici diye tanınan bazı Kıbrıslı Türk örgütlerinin işgali ve sahte "bağımsızlığı" protesto eden bu eylemlere katılmadıkları, neden Kıbrıs Türk kesiminde meclisten kararın oybirliğiyle çıktığı ve genel olarak Kıbrıs sorununun çözümü konusunda soru-

lar soruldu. Biz de, Kıbrıs'ta halkların kendi yazgılarını kendi belirlemelerinden yana olduğumuzu, ama bunun olabilmesinin ilk koşulunun Türkiye işgal ordusunun Ada'dan çıkması olduğunu, bunun ise Türkiye'deki faşizme karşı ortak savaşla elde edilebileceğini söyledik. Bazı örgütlerin katılmayışına gelince, bunun da oportünizmden kaynaklandığını belirttik.

Üçüncü eylem, 19 Kasım'da Kıbrıslılarla ortak bildiri dağıtımındı. Dördüncü eylem ise aynı gün saat 2'de, yine Kıbrıs Koordinasyon Komitesi'nce düzenlenen yürüyüş ve mitingti. Eyleme 4000 kişi katıldı. İTİB'liler bildiri dağıttılar ve TDHSK flaması altında yürüdüler. Televizyon yürüyüşü çekti. Kıbrıslılarla ortak olarak, çeşitli İngilizce belgiler bağırıldı: "Kıbrıs'tan tüm,

yabancı askerler çekilsin", "Faşist cunta Kıbrıs'tan dışarı", "Halklar kendi yazgılarını kendileri çözsünler"

Yapılan konuşmalarda İTİB'in enternasyonalist tutumu örnek gösterildi, övgü dolu sözler edildi. Ayrıca çok sayıda Kıbrıslı emekçi İTİB'lilerin çevresine gelerek teşekkür ettiler. Biz de, teşekkür gerek olmadığını, bunun bir görev olduğunu belirttik.

Kuşkusuz, sahte bağımsızlık ilen edenler, Kuzey Kıbrıs halkında, Türkiye'ye karşı gelişen bağımsızlık duygularını kendi çıkarlarına kullanıyorlar. Bölgemizde halkların kendi yazgılarını özgürce belirlemeleri için savaş, Türkiye'deki gerici odayı boğmakla kopmazcasına bağlıdır.

Sabiha Günbudak,
Londra

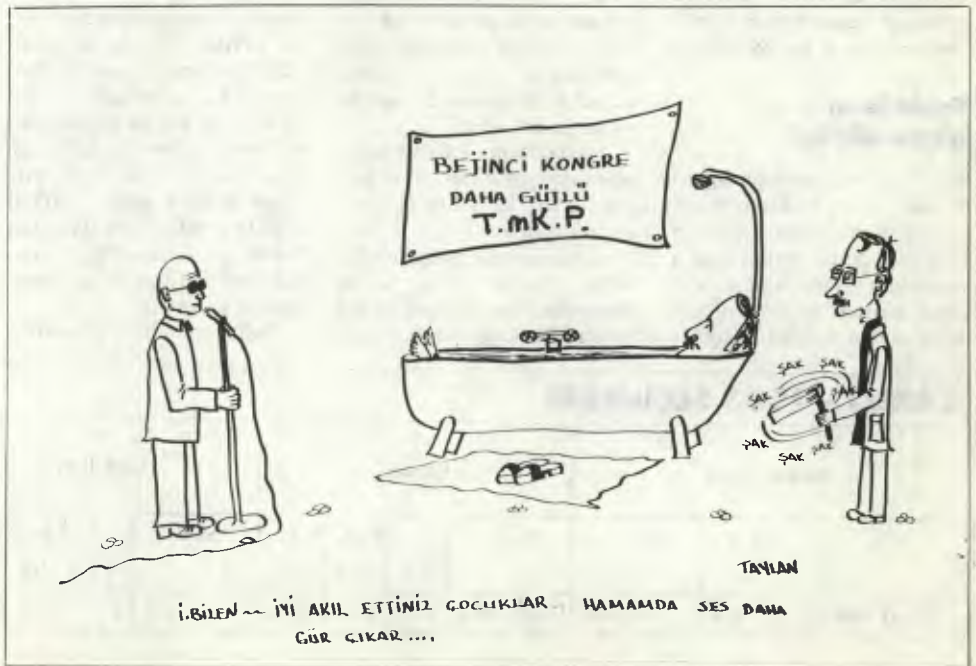
İŞÇİ MİZAHI

Evren ve köpek

Evren bir gün, Anadolu'nun bir köyüne gezmeye gider. Köyde bir de bakarlara ki kuduz bir köpek önüne gelene saldırıyor. Köpek bunlara yaklaşır, herkes kaçar. Evren'le köpek karşı karşıya kalırlar. Göz göze bir süre bakışırlar ve sonunda köpek başını iki yana sallar ve oradan ayrılır.

Köyün yaşlılarından biri Evren'e, "siz köpeğin söylediklerine bakmayın, paşam" der. Bu kez herkes ihtiyarın etrafını sarıp, köpek ne söyledi diye sorar. İhtiyar köylü de yanıt verir: "Köpek dedi ki, sen zaten kudurmuşsun, seni ısırsam nolacak, ısırmasam nolacak."

E. Akman, Mannheim

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

Üç icazetli parti dışında en hafif bir burjuva muhalefete bile izin verilmediği, halk sınıfları üstünde baskı, tehdit ve şantajın her biçiminin uygulandığı bir ortamda "seçimler" yapıldı. Demokrasi sözcüğünü ağza almanın bile en büyük utanmazlık olacağı sahte bir seçim! "Demokrasiye dönüş"le ilgisi olmayan bir seçim!

Böyle seçimin sonuçlarının toplum açısından bir önemi olmamalıydı değil mi? İşte bu, siyaseti matematikle karıştıranların düşeceği hata olur. Siyasetin, onu yapanların öznel istemlerinden bağımsız olduğunu bu seçimlerden daha iyi gösteren örnek az bulunur. Yapılan düzmece seçimlerle Türkiye, bu seçimi düzenleyenlerin (seçime katılan üç partinin yönetimlerini de düzenleyiciler arasında düşünüyorum) öznel istemlerinden, hesaplarından bağımsız olarak yeni bir döneme girmiştir.

Girilen bu yeni dönem üzerinde durmadan önce seçimin gösterdiklerine ve göstermediklerine bir bakalım.

Seçimlerin gösterdikleri

Sahte seçimlerin gösterdiği en önemli sonuç, halkımızın çoğunluğunun faşist cuntaya karşı olduğudur. Halk, Özal'a yaptıkları, yapacakları için değil, fikirleri ve tutumu için değil, her çevreden elbirliğiyle

taşıdığı büyük ağırlıktır. İç ve dış basın bu gerçeği ne denli gizlemeye çalışırsa çalışsın, en yoğun şiddet altında, en ufak legal olanak yokluğunda alınan sonucun solun gerçek gücünü hiçbir biçimde yansıtmaması da bir yana, sonuç gücümüzün göstergesidir. Bu durum aşağıdaki tabloda izlenebilir.

Tablodan anlaşıldığı gibi, geçersiz oy — seçime katılmayan — oy hakkını yitiren oranı %18.3'dür. Seçime katılmanın zorunlu tutulduğu bir zorbalık ortamında bu oranın tümünü şu ya da bu düzeyde bilinçli sol olarak kabul etmek hiç de yanlış olmaz.

Sonra, seçmen kütüklerinde yer almayanları buna katınca oran %22 olmaktadır. Ortaya çıkan %4'lük artışın bir kısmı ülkenin genel geriliğinin sonucu yapılan bildik yanlışlardır ama bir kısmı hem de mutlaka solun en bilinçli unsurlarıdır. Bunlar onbinlerce siyasal tutuklu ile binlerce illegal yaşayan devrimcidir. Bu sayıları bir de 18 yaşın üstündekilerin önemli bir bölümünün sola eğilimli olduğunu dikkate alarak düşünelim. O zaman tümü birlikte, en asgari bir tahminle Türkiye'de solun birleşik gücü '20'nin altında değildir. Bu da solun büyük gücünün burjuvazinin korkularının hayal olmadığını kanıtlar.

Sahte seçimlerin gösterdiği

üçüncü sonuç, burjuva muhalefetinin (AP+CHP+MSP) sınıf belkemsizliğidir. Demirel'in "Gökaltıp mektupları" ve üç partinin de geçersiz oy çağrılarını ardından "demokrasi kavgası"ni yeterince verdiklerini düşünerek seçimden haftalar önce Özal'a çark ettiler. Bunu yaparak faşist rejimi bir yanıyla bir kez daha iflastan kurtardılar, (%20 çevresinde bir geçersiz oy rejimin sonunu getirirdi), bir kez daha onunla uzlaştılar. Öte yandan, en uzlaşmacı yoldan Özal'ı (ve cuntayı) kendi amaçlarına esir alarak "yavaşça" istedikleri noktaya ulaşmayı hesaplıyorlar.

Sahte seçimlerin gösterdiği dördüncü sonuç, sahte TKP'nin iflah olmaz burjuva kuyrukçuluğu içinde, burjuva muhalefetini nasıl gözünde büyüttüğüdür. Menşeviklerin, burjuva muhalefetin "demokrasi kavgasında" sonuna dek gideceği üstüne hesap yaptığını, ondan neler beklediğini, seçim günü yaptıkları radyo yayını bütün çıplaklığıyla sergilemiştir. Belli ki sahte TKP'de yeni bir durum yoktur.

Sahte seçimlerin gösterdiği beşinci sonuç, devrimci solun örgütsüzlüğü ve kendisini candan destekleyen kesimlere mesajını iletmedeki yetersizliğidir. Türkiye'de solun büyük bir gücü vardır ama bu güç hâlâ çoğunluğuyla kendiliğinden, ulaşılmamış, örgütlenmemiş bir güçtür. Toplumda

Seçimler sonrası Türkiye

"cuntaya muhalif gerçek parti" imajı yaratıldığı için oy verdi. Halkın gözünde faşist rejime en yakın duran "devlet partisi" MDP'nin aldığı oylar, halkımızın yüzyıllar içinde edindiği bilgeliğiyle faşizme vurduğu tokattır.

Seçimler onu düzenleyenler açısından oyundur, ama halkın oylarıyla belirttiği tepki oyun değildir.

Sahte seçimlerin gösterdiği ikinci önemli sonuç, sosyal demokrasinin solunda duran solun Türkiye toplumunda

TABLO - 1983 SEÇİMLERİ

Seçmen sayısı			Katılım			Geçerli oy			Geçersiz oy				
(1)	(2)	(3)	Sayı	Oran %			Sayı	Oran %			Sayı	Oran %	
				1'e	2'ye	3'e		1'e	2'ye	3'e		1'e	katılma
19 740 500	21 202 449	22 230 000	18 319 935	92.8	86.4	82.4	17 328 735	87.8	81.7	77.2	991 200	5	5.4

bir durum mu var, soldaki örgütlenmeler olarak hemen belgilerimizi atıyoruz. Peki yığınlar ne yapıyor?

Seçimlerin göstermedikleri

Şimdi bir de seçimlerin göstermediklerine bakalım.

Bir kez, sahte seçimler, Anavatan Partisi'nin şike bir parti olmadığını göstermedi. Gerçek bir muhalefet partisinin seçimlere sızdığının cuntanın gözünden kaçma olasılığı çocukları güldürür. Halkta hiçbir geçmişten gelen desteği olmayan Özal adlı birisini ve onun partisini cuntanın veto etmeye cesaret edemeyeceğini düşünmek de öyle. Kaldı ki cunta çok daha güçlü adları veto etmiştir.

Seçimlere üç şike parti katıldı. Üçünün de lideri, cunta dönemi başbakanlık binasının aynı koridorundaki üç ayrı odadan çıkıp geldi! Cunta nasıl, "bağımsız Kıbrıs devleti" ilanını önceden bilmediği, hatta pek onaylamadığı yalanını ortalığa yayarak gelecekte ortaya çıkacak gelişmelere karşı geçebileceği bir köprü bırakmak istemişse, bu olayda da aynı oyunu oynamıştır. Böylece halkın tepkisini yine kendi ekonomik ve toplumsal görüşlerinin uygulanmaya devamına kanalize etmiş ve toplumdaki buharı bir an olsun azaltmayı amaçlamıştır. Türkiye'nin hilekar burjuva-

zisi için bunlar bildik taktiklerdir. Kemal de "Komünist Partisi" kurdurmuştu.

İkincisi, sahte seçimler ülkemize demokrasinin kırıntısının bile geldiğini göstermedi. Cunta icazetiyle kurulmuş, ekonomik-toplumsal-siyasal görüşleri AP'den çok daha sağda, faşizmden ne yapalım, hatta nasıl yapalım değil, nasıl gösterelimde ayrılan aşırı sağ bir parti iktidara gelmiştir. Meşru olmayan seçimlerle meşru olmayan bir parti iktidarı ele almıştır ve bu iktidar da meşru değildir. Devrimci hareketin bu noktada atlaması kendisi açısından son derece tehlikeli bir durum yaratır, gayri meşru bir iktidara berat verme anlamına gelir.

Çözülme dönemi başladı

Sahte seçimlerin gösterdikleri ve göstermedikleri en önemlileri bunlardır. Ancak, bu seçimlerle toplum yaşamında yeni bir dönem başlamıştır. Yapılanların hepsi manevradır ama yaptırılan, halkın faşizme karşı gerçek öfkesidir. Faşizm çözülme sürecine girmiştir. Çözülmenin nasıl bir eğri izleyeceğini, yeniden geri dönüşler taşıyıp taşımayacağını, hangi yollardan ilerleyeceğini bugünden kestirmek güçtür. Bunu asıl olarak halkın rejime bindireceği basıncın ağırlığı ve yönü belirleyecektir. Ancak, faşizmin geri devşir-

me, çözülme dönemi başlamıştır.

Sahte seçimlerin böyle gerçek bir sonuç getireceğine toplumdaki tüm göstergeler işaret ediyordu. Enflasyon yeniden %40-50'ye yükselmiş, işsizlik afet olmuş, oradan buradan homurtular duyulur olmuş vb. Köln'de düzenlenen 10 Eylül toplantısında şöyle dediğimi anımsıyorum:

"Şu sıralarda sanki kafamın arkasından biri oturmuş sürekli olarak, 'zaman azalıyor' diyor. Gerçekten Türkiye'de zaman azalıyor. Cuntanın içine düştüğü durum gösteriyor. Halk yönetime karşıdır. Diller değişti. Zaman azalıyor. Elimizi çabuk tutmak zorundayız. Şu yaşadığımız son yılları yeni baştan, bir daha yaşamamak için elimizi çabuk tutmak zorundayız."

Biz, faşist cunta başa geldiğinden bu yana sürekli olarak "tanklarla gelen devrimle gider" dedik. Faşizmin Türkiye'de yukarıda sözünü ettiğimiz türden bir çözülme sürecine girişi bu belginin yanlışlığına mı kanıtlar?

Tabii ki hayır. O belge, devrimci güçlerin görevini ve hedefini anlatır, faşizmin gidişinde tek yolun devrim olduğunu anlatmaz. Bunu yayınlarımızda defalarca işledik. Faşizmin devrimsiz eriyerek ortadan kalkmasının yakın tarihte çok örneği vardır. Ancak böyle yollar halkın gerçek

kurtuluşuna varmaz.

Sonra, faşizmin çözülme döneminin başlaması belgimizi eskitmiyor. Faşizm duruyor, çözülmenin başladığı bir öngörüdür.

Bu arada, sahte TKP'nin bir miyopluğuna da değinmeden geçemeyeceğim. Bu menşevikler, cuntaya en azgın yıllarında faşist demediler de durup durup seçimlere beş kala faşist dediler. Hem de şu günlerde radyodan okudukları "kongre"lerinde yer alan "ar-tık barışçıl yollar kapandı" gibi dehşetli bir saptamayla! 12 Eylül 1980'e dek barışçı yollar açtı! Faşist darbeden sonra geçen iki yılda barışçı yollar açtı! Doğru Yol Partisi'nin veto edilmesiyle barışçı yollar kapandı!

Şimdi yoldaşlar hem tüm devrimci solun, hem kendi partimizin önünde gelen döneme uygun olarak yapılması gereken işler iyice belirliyor. Tedbirli ve ne yaptığını bilir biçimde, "devrimci" başdönemlerine kapılmadan örgütlenmek. Adım adım, ısrarla... Halkla kaynaşabilmek. Ona ulaşabilmek, onun dilinden konuşabilmek. Bunun için varolan tüm legal olanaklardan yararlanmaya çalışmak... İdeolojik ve siyasal konularını geliştirmek.

Bu görevleri yerine getirmek zorundayız. Çünkü tanklarla gelen devrimle gönderilmelidir. Çünkü ancak o zaman gerçek demokrasi gelebilir.

1983 SEÇİMLERİ - TABLO

Katılmayan		Geçersiz oy ve katılmayan		Geçersiz oy, katılmayan ve oy hakkını yitiren		Geçersiz oy, katılmayan, oy hakkını yitiren ve hiç sayılmayan	
Sayı	Oran %	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
	1'e		1'e		2'ye		3'e
1 420 565	7.2	2 411 765	12.2	3 873 714	18.3	4 901 265	22

(1) 1983 resmi seçmen sayısı.
(2) 1983'de oy hakkı tanınmayan 1 461 949 kişiyi de kapsıyor.
(3) Olması gerekli seçmen sayısı. 1977 seçimi kutuklerine gelen itirazları dikkate alarak, 1980-1973 arasındaki seçimlerde, seçmen sayısının ortalama %11 arttığını bulduk. Nüfus artışını da hesaba katıp, her 4 yılda seçmen sayısında %10 artış kabul ettik. Buna göre, 1973'de 17.5 milyon kadar olan seçmen sayısının 1983'de 22.23 milyon olması gerekiyor.

Üç göstermelik olay

Emine Engin

Geçtiğimiz günlerde çeşitli alanlarda çeşitli olaylar ard arda geldi. Tüm çeşitliliğine karşın bu olayların ortak bir özelliği vardı: Gerçeklerin doğru yansımaları ve gereğinin yapılmasını engelleme çabası içinde sahneye konan tiyatroları, gerçeğin kendisi gibi gösterme özlemi. Bu anlamda hepsi göstermelikti.

Farklı alanlarda çeşit çeşit olayın bu ortak özelliği taşıması başlı başına şunu kanıtlıyor ki, gerçek yaşamda, "kimilerinin" örtbas etmek istedikleri, açığa çıkmasını, doğru yansımaları istemedikleri sevidirici gelişmeler vardır.

Şimdi üç olaya bakalım.

Önce, "dış" diye gösterilmek istenen bir olaydan başlayalım. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu. "Bağımsızlık" ilan edildiği, "halkın" (?) kendi yazgısını belirleme hakkını kullandığı, olayın Türkiye'yle doğrudan hiçbir ilgisi olmadığı söyleniyor!

Türkiye ordusunun işgali altında bulunan ve her geçen gün biraz daha sömürleştirilmekte olan bir toprak parçasında, "halk" kendi yazgısını belirliyor ve "bağımsızlık" ilan ediyor! Türkiye'nin işgal ordusu, kanat takip melek oluvermediğine, ya da zorla kovulmadığına göre bunlar baştan sona yalandır. Yalandır ama böyle bir yalancı oyuna başvurulması aynı zamanda şunu gösteriyor ki, Türkiye-Kuzey Kıbrıs ilişkisi çok yönlü sorunlar barındırmaktadır. Biz bu sorunlara karşılık, işgal ordusunun Ada'dan defolmasını ve halkların kendi yazgılarını gerçekten kendilerinin belirlemelerini savunuyoruz!

İkinci göstermelik olay, Türkiye'deki 6 Kasım seçimleridir. En demokratik burjuva cumhuriyetinde bile seçim, ekonomik toplumsal eşitsizlik temelinde siyasal eşitlik anlamına gelir. Temelde eşit olmayanlara tanınan siyasal eşitliğin, doğası gereği, işlevi kısıtlıdır, dolayısıyla so-

nuçları burjuvazinin sınıf çıkarlarının çerçevesi içinde kalır. Ama siyasal düzeyin kendi içinde, toplumsal sistemin elverdiği ölçüde gerçek bir eşitlik söz konusudur ve zaten de bu nedenle, bu eşitliği ancak eli güçlü burjuvalar tanıyabiliyorlar. Türkiye burjuvazisi siyasal eşitlik tanıyamıyor ve 6 Kasım seçimlerinin her anlamda göstermelik olması da buradan geliyor.

Faşist cunta partilerin, adayların, söyleneceklerin, her şeyin önceden ve tepeden belirlendiği bir seçim, yani bir oyun yaptı. Bunun da adını "demokrasiye dönüş" taktı. Ortada demokrasinin gölgesi bile yoktur ama varmış, geldi-geliyormuş gibi gösterilmek

ekonomik çizginin mimarıdır. Belki de oyunun bir parçası, faşist siyasetten "en bağımsız" göstererek faşizmin gereksinim duyduğu ekonomik çizgiyi yeniden başa getirmektir. Gelgelelim, böyle bile olsa, bu başlıbaşına bir çözümlenin habercisidir.

Faşizm, ancak ağır siyasal baskıyla kazandığı zamanda nüfusun ezici çoğunluğu için çekilmez olan ekonomik durumu çözerse amacına ulaşabilir. Ağır siyasal baskı ve ekonomik sorunları çözmek için uygulayacağı ekonomik önlemler faşizmin iki bacağıdır. Bundan önce bir bacağı aksamış, ekonomik çözümler uygulanamaz olmuş ve Özal çekilmişti. Şimdi Özal geldi

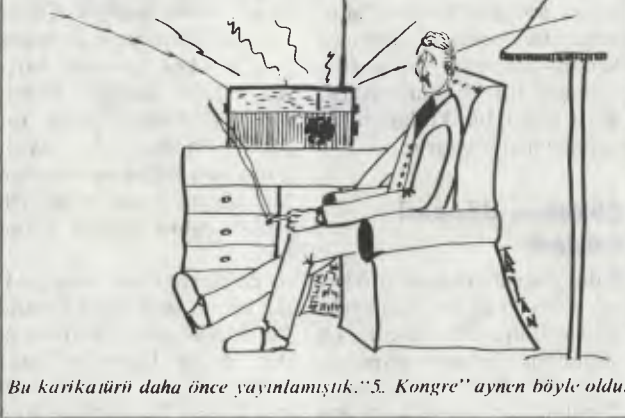
memek elde değildir. 6 Kasım, burjuva anlamda bile gerçek bir seçim değilse, "5. Kongre" de oportünist anlamda bile gerçek bir kongre değildir. Dünyada, karşıtlarını seçimlere ya da kongreye çağırabilen ve hesaplaşmayı orada yapma cesaretini gösterebilen burjuvalar ve oportünistler vardır.

Kuşkusuz, burjuvazinin de, oportünistlerin de karşıtlarına "hak" tanıma "cesareti", gerçekte yalnızca yenecekleri durumlarla kısıtlıdır. Türkiye kapitalizminin bunalımlı yapısı, burjuva demokrasisine olanak tanımadığı gibi, oportünizme de işçi hareketi içinde güçlü, güvenilir bir taban sağlıyor. Bu nedenle Türkiye'de burjuvazi de, oportünizm de kapkaççı yöntemlerle çalışır. Darbelerle başa gelme, ama bu kez tepkiyle karşılaşma ve tepkiyi örtbas etme çabası içinde göstermelik oyunlara girişme vb. ikisinin de, aynı ekonomik toplumsal temelden kaynaklanan ve zayıflıklarını kanıtlayan ortak özellikleridir.

Bu zayıflık, özellikle oportünizmin girişimlerinde sık sık komedi olarak açığa çıkıyor. Radyoda spiker şöyle diyor: "Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi 4. Kongre'den 51 yıl sonra toplandı ama Bilen yoldaşın dediği gibi bu 51 yıl zorlu savaşlarla geçti! Hay Allah! 51 yıllık zorlu savaşlar yüzünden kongre toplanamamışmış! 51 yıl "zorlu savaşlar"la geçmiş olunca, Haydar Kutlu da, "bu yılların bütün sorumluluğunu yükleniyoruz", diyor.

Kısacası, tarihi yorumundan tüzüksel gerekçelerine kadar her şeyi düzmece olan bir kongre topladılar. Geçen sayıda "1983 atılımı" başlıklı yazıda, menşevizmin bir dönemeç geçirdiğini söylemiş ve çeşitli göstergeler saymıştık. Şimdi bu göstergelere, adına "5. Kongre" dedikleri bir olayı daha katabiliriz. Değişen başka bir şey yoktur. Katranı kaynatınca şeker, menşevikler parti kongresi yaptık deyince yapılan TKP'nin 5. Kongresi olmuyor!

Ben Genel Sekreter Haydar Kutlu.
Yoldaşlar, şimdi 5. Kongre'mizi açıyorum.

Bu karikatürü daha önce yayınlamıştık. "5. Kongre" aynen böyle oldu.

istenmesi, bir kez, halklarımızın demokrasi özlemi karşısında başvurulmuş bir yalandır. İkincisi, bu özlem, 6 Kasım oyununda bile çeşitli biçimlerde yansımıştır.

6 Kasım seçim oyunuyla, "tamamdır, halk istediğini seçti" izlenimi yaratılmak isteniyordu ama hiç de "tamam" olmayan gerçek durum, öyle görünüyor ki sahte izlenimleri fırlatıp atacaktır:

6 Kasım'da faşist diktatörlüğün siyasal çizgisiyle açıklanmış özdeş görünen MDP, açıktan istenmeyen konumuna düştü. Öte yandan Özal, faşizmin siyasal yapısından "en bağımsız" görünerek çok oy aldı. Özal, faşizmin uygulamak zorunda olduğu ama dengeler kaldırmadığı için uygulayamaz duruma geldiği

ama bu kez de gelirken siyasal olarak cuntadan "en bağımsız" kılığına girdi. Şimdi, ana halka olan, öteki bacak aksıyor. Bunun sonu felçtir. Halklarımızın artan demokrasi özlemi, bu gerçek, onu örtbas etme, engelleme çabalarını yıkıp geçecektir.

Geldik üçüncü olaya. Bu göstermelik olay da "TKP'nin 5. Kongresi" dir! Büyüklere radyo bile diyemeyeceğiz, radyoda bir çocuk piyesi oynandı. Yazan partizan kliği, radyoya uyarlayan Haydar Kutlu, efekt İ. Bilen ve çeşitli müzik plakları.

Faşist cuntayla menşevikler arasında bir benzerlik kurmuyoruz, yanlış anlaşılmasın, ama cuntanın seçim oyunuyla "5. Kongre" arasındaki çarpıcı benzerliğe değin-

Gerçekte bunun kendileri de farkındadırlar. Radyoda kongreyi verdikleri çocuk piyesinin konusu, bir tarla faresinin kendini aslan gösterme çabasıydı. Bu doğrultuda tanıklar dinlendi, kamtlar gösterildi. "Yaşasın aslan" diyen, bir ağızdan belgiler yayımlandı. Fareye gelen, ama "aslan kardeş" diye başlayan mesajlar verildi. Hepsi oldu! Ama bu olanlar, Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi olmadı!

İşçinin Sesi'ni yanlışla itemediler, partiden atamadılar, kongreye katamadılar, dolayısıyla hiçbir düzeyde ondan kurtulamadılar. Birçok görüşümüzü alıp *kullanmaya* çalışıyorlar. Kongre platformundan, "*İşçinin Sesi*'yle artık ideolojik savaşa girmeyin" demeleri, *İşçinin Sesi*'ni, *İşçinin Sesi*'nin görüşlerini kullanarak "yenebileceklerini" sandıklarını gösteriyor. Ama kongrede *İşçinin Sesi*'ni konu etmeleri ve böyle bir yol seçtiklerini açık etmeleri, kendilerinin gölge niteliklerinin başlıbaşına kanıtıdır.

Göstermelik olaylar, gerçeği çarpık yansıtmayı ve böylece gerçeğin gereklerini yerine getirmemeyi amaçlarlar, ama bu göstermelikleriyle de olsa, kendileri gerçeğin parçasıdırlar. Düş değil gerçekler ve yok sayılmazlar. 6 Kasım'da "Türkiye'nin (?) "resmi" yönetiminin "seçildiği" bir göstermelik seçim oyunu oynandığı nasıl bir gerçekse. "5. Kongre" de "TKP" nin "resmi" yönetiminin "seçildiği" de bir gerçektir. Bunun belli sonuçları da olacaktır.

Bundan böyle, artık iki ayrı TKP vardır. Biri Türkiye Komünist Partisi'dir, ötekisi Türkiye menşevik Partisi'dir. Menşeviklerin partinin en yüksek organını bile bir çocuk piyesine çevirdikleri için, artık partiden ayrılmışlardır. Ortak bir kongrede hesaplaşma olasılığı kalmadığı için, hesaplaşma alanı artık yalnızca Türkiye işçi sınıfının bilinci ve Türkiye devrim savaşımının platformudur. Hodri meydan!

Kükresin işçi sınıfı, gürleşsin *İşçinin Sesi*!

İşçinin devrimci öncüsü Türkiye Komünist Partisi!

S çimlerin göst rdikleri

Aliye P. Atılğan

Cuntanın demokrasiye geçiş oyununun seçimler perdesi tamamlandı. Sandıktan, cuntanın üç icazetli partisinden biri, faşizmin ekonomik mimarı Özal'ın partisi Anavatan çıktı. Daha dün, bu koşullar altında yapılacak seçimlerin anti-demokratik olacağını savunan burjuva muhalefet çevreleri başta olmak üzere tüm burjuva kesimler, seçim sonuçlarını "demokrasiye atılmış olumlu bir adım" olarak nitelediler. Katılım oranının %92,27 olarak gerçekleşmesini "halkın rejime olan güveninin göstergesi" olarak alkışladılar.

Biz de bu yazımızda 6 Kasım seçimlerini ele alacak, başta halkın cuntaya duyduğu güvenin derecesi olmak üzere, konunun birkaç önemli yönüne değineceğiz.

Yalnız önce bir noktayı vurgulamak istiyoruz. Kanlı faşist diktatörlüğün bin türlü baskı ve yasağı altında, tamamen onun çizdiği sınırlar içinde gerçekleştirilen 6 Kasım seçimlerinin sonuçları, seçimlerin doğası gereği *doğrudan* hiçbir şeyi göstermez. Ancak bazı gerçekleri *yansıtabilir*.

Öte yandan 6 Kasım seçimleri, halkın faşist cuntaya duyduğu öfke ve nefretin öyle keskinleştiği ve yaygınlaştığı bir dönemde yapılmıştır ki, yalnızca dolaylı yansımaları da gösterse seçim sonuçları önemlidir, üzerinde durmayı gerektirir.

İkinci olarak vurgulayacağımız nokta, yazımızdaki tüm rakamların faşist cuntanın Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) rakamları olduğudur.

6 Kasım seçimlerinin gösterdiği ilk, açık ve çarpıcı gerçek halkın büyük çoğunluğunun cuntaya karşı olduğudur.

Bunun *birinci* göstergesi cuntanın açıkça desteklediği MDP'nin uğradığı hezimetlerdir. YSK'nın yayınladığı kesin sonuçlara göre MDP'nin aldığı oy sayısı 4 032 000'dir. Halka

MDP'yi seçmesi yönünde yapılan gizli açık baskıları, Evren'in seçimlere çeyrek kala "bizim icraatımızı sürdürecektir partilere oy verin" diyerek yaptığı tehdit dolu konuşmayı, özellikle küçük yerleşim birimleri açısından düşünürsek, 45 milyonluk Türkiye'de cuntanın nasıl bir "çoğunluk" tarafından desteklenmekte olduğunu anlarız.

6 Kasım seçimleri baştan sona cuntanın koyduğu kurallar içinde oynanmış bir oyun da olsa, oyunun konusu demokrasi gibi "nazik" bir konu olduğundan, oyun bir noktada kırılmış, takke düşmüş, tab görülmüştür. Cuntanın tabansızlığı artık kendi rakamlarıyla bile çirliçiplak ortadadır.

İkinci olarak, Anavatan Partisi'nin oyların %45,15'ini toplayabilmesinin *en önemli* nedeni, yer yer cuntaya karşıymış, en azından cuntanın icazetli bir partisi değilmiş görünümünü yaratabilmesidir.

Özal'ın tam demokrasiye dönüş manevralarının başlatıldığı bir döneme denk gelen istifası, istifasının nedeni olarak bazı önemli kararnamelerin Konsey tarafından engellenmesini göstermesi, MDP ile birleşmesi konusunda yapılan "üst düzeyde baskılar"ı karşı direndiğinin açıklanması vb. Özal'ın cuntadan bağımsız bir siyasal kişiliğe sahip olduğu görünümünü yaratmıştır.

Özal'ın başarısının en önemli nedeninin "cuntadan en bağımsız parti" imajını yaratabilmesi olduğunu burjuva basını bile açık açık yazıyor. Hatta Halkçı Parti'nin umulmadık oranda oy toplayabilmesinin de televizyonda yapılan açık oturumlarda, seçim gezilerinde Calp'in "kukla" imajını kırabilmesiyle bağlı olduğunu yazıyorlar.

Cuntanın koyduğu kurallar içinde oynanan bir oyun da olsa, 6 Kasım seçimlerinin, faşist cuntaya karşı bir güvensizlik oyuna dönüştüğünün daha birçok göstergesi sayılabilir. Örneğin cuntanın üç

bakanı milletvekili bile seçilememiştir. Biz bu tür detaylara girmeden son bir noktaya değinmek, YSK'nın verdiği seçim sonuçlarına biraz daha yakından bakmak istiyoruz.

YSK'nın rakamlarına göre 6 Kasım seçimlerinde toplam kayıtlı seçmen sayısı 19 740 500'dür. Kasım 1982'de bu rakamın 20 207 203 olduğunu hatırlarsak, 1 yıl içinde kayıtlı seçmen sayısında 982 102 kişilik bir düşme olmuştur. Bu düşüşün nedeni, 6 Kasım seçim kütüklerinin hazırlanmasında Anayasa referandumuna *katılan* seçmenlerin temel alınmasıdır. Yani cunta referandumda katılmayan 1 461 949 seçmenin bir kalemde üstünü çizerek 6 Kasım seçimlerine katılmasını yasaklamış, dolayısıyla "muhafif oyları" azaltmıştır.

Referandumda katılmayan seçmenlerin sayısı şimdi 1 461 949 diye veriliyor. 1982'den 1983'e seçmen sayısındaki bir yıllık düşüş ise 982 102'dir. Bunlar arasındaki aşağı yukarı yarım milyonluk fark, 1 yıl içinde seçmenler ordusuna katılanların sayısıdır.

1982 referandumundan 6 Kasım 1983 seçimlerine dek, 1 yıl içinde yaklaşık 500 bin kişinin seçimlere katılma yaşını doldurduğunu akıldan tutarak bir rakama daha bakalım:

1977 seçimlerinden Kasım 1982'ye seçmen sayısında artış olmaması bir yana, 484 601 kişilik bir düşüş olmuştur. 1977-1982 arasında seçmen yaşını doldurup da kütüğe kaydedilmeyenlerin sayısı aştığı ki, 2,5-3 milyonun üstündedir.

1977'den bu yana seçme yaşını dolduranlar genç seçmenlerdir ve kuşkusuz çok önemli bir bölümü faşizme karşıdır.

Buradan "asılma hakkını" elde edip de, bir türlü seçme hakkını elde edemeyen 18-21 yaş gurubuna geliyoruz. Çok büyük bir bölümü faşizme karşı olan bu kesimin sayısı

(Devami 8. sayfada)

(Başarafa 7. sayfada)

MDP'ye oy verenlerin sayısı- na eşittir: 3,5 milyon.

6 Kasım seçimlerinin sonuçlarına dönersek, YSK'nın son rakamlarına göre, seçimlerde oy kullanmayanların oranı %7'nin üstündedir. Oy kullanmamanın yasak olduğu, üstelik 2500 lira para cezasının kesildiği bir seçimde, yaklaşık 1,5 milyon kişinin kullanmadıkları "oy"larının rengi açıktır.

Son vereceğimiz rakam 6 Kasım seçimlerindeki geçersiz oy sayısıdır. YSK'nın "kesin" rakamlarına göre seçmenlerin %4,86'sı, toplam 885 396 kişi seçimlerde geçersiz oy kullanmıştır. Ancak bu rakamdan önce daha yüksek katılım rakamı verilmişti. Ona göre hesap yaparsak, geçersiz oy sayısı 991 200'dür.

Geçersiz oy oranı ve sayısının başında yer alışı, cuntanın rakamlarına güvenmemekte ne kadar haklı olduğumuzu gösteren güzel bir örnektir. Önce, geçersiz oy oranının %6-6,5'larda seyrettiği söylendi. Daha sonra birçok yazı ve haberde geçersiz oy sayısının 907 bin olduğu yazıldı. 14 Kasım günü YSK'nın verdiği son rakamlarda sayı birden 885 396'ya düşüverdi! Haydi diyelim, yeni açılan sandıklarda geçersiz oylar çok azdı, oran düştü. Ama sayı nasıl düştü, orası biraz karanlıktır!

Aydınlık olan şudur ki, 1983 seçimlerinin sonuçları, ne yandan baksak faşizmin soyutlanmışlığını, halk yığınlarının ezici çoğunluğunun faşizme karşı olduğunu yansıtmaktadır. Döndürülen buca dolaba, baskı ve yasaklara karşın cuntaya olan nefretini açıkça ortaya koymaktan çekinmeyenlerin oranı ise azımsanmayacak boyutlardadır.

Seçim sonuçlarının yansıtacağı bir başka gerçek ise şudur: Seçimleri faşizme karşı bir protestoya dönüştürebilmenin maddi olanakları çok güçlümüş.

Bu konuda, Metin Toker'in 14 Kasım 1983 tarihli *Milliyet*'te yayınlanan "Şimdi" adlı yazısı çok ilginçtir. Toker şöyle yazıyor:

"... 37 yıllık çok partili parlamenter rejim ve onun getirdiği seçimlerin tecrübesi boşa gitme-

miştir. Çok şey öğrenmişizdir. Bunların başında, irademizi belli etmenin yolunu maharetle bulabilmek geliyor. Nitekim; merakımızı tam bir açıklıkla anlatmışızdır, biz Türkler demokrasi istiyoruz ve buna layığız. Bunun teşhisinde hiç kimse yanılmamalıdır. 1983 seçimlerinin, kendi şartları içinde, en doğru ve mükemmel sonucu ancak böyle olabilirdi. Herhalde herkes, *bazılarının teklif ettiği senaryoda olduğu gibi Özal partisinin başına kaza getirilmesini reddedenlerin* nasıl haklı bulduklarını bugün anlamıştır. Anavatan'a verilen oylar, çok unsuru değiştirmiştir. Eğer yurtta, *görevini yapmış olanların mutluluğu içindeyse* ve dışarı, Türk milletinin demokrasiden döndürüleceği inancını perçinlediyse, bunun sebebi, askerinin buna imkan sağlamış olması, seçmenin de bunu gereği gibi değerlendirmesidir." (abç)

Toker'in yazısı Türkiye burjuvazisinin siyasal manevralar çevirmede hiç de küçümsenmeyecek bir yeteneği olduğunu gösteriyor. Halk yığınları arasında cuntaya karşı koyma eğiliminin nasıl yükseldiğinin burjuvazi de farkındadır. Tek bir devlet partisi önerisinden vazgeçilmesi, halkın karşısına "seçenekler" konulması, Toker'in sözleriyle bir "senaryo" gibi düşünülmüştür. 6 Kasım seçimlerinde yığınlar "iradesini belli etmenin yolunu" bulmuş, ama devrimci hareketin alternatif olmadığı koşullarda bu "irade" cuntanın seçim oyununun sınırları içine takılıp kalmıştır.

Son seçimler, Türkiye devrimci hareketinin önünde devrimci eylemi yeşertebileceği engin maddi olanaklar bulunduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Seçimler konusunda menşeviklerin takındığı tavır, tam da komünist önderliğinin nasıl olmaması gerektiğini gösteriyor. 4 Kasım tarihli — seçimlerden iki gün önce — *Türkiye Postası*'nda "MDP'yi sadece 'el çabukluğu' ve terör iktidar yapabilir" başlıklı yazıda şöyle deniyor:

"... ve zekice bir slogan:

Tak tak tak!

"Eski AP'ci çevrelerin ve Doğru Yol'un seçmen yığınları arasında yaygınlaştırdıkları, seçim pusulasındaki üç Cunta partisinin üçünü de damgalayıp oyu iptal etirme taktiği kısaca 'Tak, tak, tak' sloganının yaygınlığı Sunalp'in, 'Size tak, tak diyenler haindir' demesinden de anlaşılıyor. Seçim-

leri boykottan yana kimi dinci çevrelerin bu konudaki sloganları ise 'Allahın emri üçtür'. Böylece, üç partiye de mühür basılarak oyun iptal ettirilmesi öneriliyor. Türkiye Komünist Partisi ise seçmen kampanyasını 'Cuntanın partilerinin üçüne de vur' sloganıyla yürütüyor."

Menşeviklerin artık mide bulandıran düzeylere düşen burjuva kuyrukçuluğundan söz etmek istemiyoruz. Ama seçimlere iki gün kala kaleme alınan yukarıdaki yazı, menşeviklerin burjuva muhalefetle kuracakları "cephe"yi düşlemekten burunlarının ucunu bile göremeyecek hale geldiklerini gösteriyor.

Burjuva muhalefet "tak tak tak" "zekice sloganı"ndan çarketmeye, oylarını o partiye hesaplarına aylar önce başlandı. Biz burjuva muhalefetin bu çarkedişini daha, açık örnekleri ortada yokken, 17 Ekim tarihli *İşçinin Sesi*'nde, nedenleriyle yazdık. Seçimleri cuntaya karşı bir protestoya dönüştürmek için çalışacak, işe burjuva muhalefetin çarkedişini sergilemekle başlamamız gerektiğini vurguladık. Daha sonra burjuva muhalefetin temsilcileri bu geri çarkedişi açıkça ortaya koyan yazılar, demeçler yayınladılar. Bizim menşeviklerimiz gerçekten dünyanın farkında değiller.

Burjuva muhalefetin seçimlerde nasıl oy kullanmayı önerdiğinin en açık kanıtı gene seçim sonuçlarıdır. Demirel'in memleketi Isparta'da 4 milletvekilliğinin 4'ünü de Anavatan Partisi'nin alması herşeyi açıkça gösteriyor.

Gene aynı tarihli *Türkiye Postası*'nda Oya Baydar şöyle yazıyor:

"Burjuva muhalefetinin böylesine ders almaz ve sınırlı oluşu, gerçek devrimciler için ne bir hayal kırıklığı kaynağı, ne doğru cephe politikalarından kuşkuya düşme, ne de faşizme karşı olan güçleri en son kırıntısına kadar toparlama yolundaki cefalı ama zorunlu çabadan vazgeçme nedendir. Olsa olsa burjuva muhalefetinin sınırlarını bir kez daha iyice saptama, bu muhalefetle kendisi arasındaki ayırım çizgisini, onunla birlikte yürüyeceği yolun boyunu ve yol ayrımını açıkça görme fırsatı olabilir."

Oya Baydar'ın bu yazısının başlığı şöyle: "Beladan bile

öğrenememek." Oya Baydar bu sözleri burjuva muhalefet için söylüyor. Oysa belalardan bile öğrenmeyen birileri varsa o da menşeviklerdir. Yolları açık olsun!

Burjuva muhalefetin seçimlerde geçersiz oy kullanma önerisini el çabukluğu marifet geri çekip seçimlere katılmamanın faziletlerinden söz etmeye koyulması, seçimlerde de cuntanın icazetli partilerinden birini seçmeyi önermesi "eşyanın tabiatı icabı"dır.

Burjuva muhalefetin de baştan katıldığı, seçimlerde geçersiz oy kullanma hedefi, halkın cuntaya duyduğu derin nefret temelinde öyle bir yankılanmıştır ki, burjuva muhalefetin güçlü liderleri bile bu potansiyelin yaratabileceği sonuçtan ürkmüşler, tükürdüklerini yalayıp yutmaktan başka yol bulamamışlardır. Çünkü Türkiye kapitalizmi için faşizm işlevini tamamlamış olmaktan çok uzaktır. Bu işlev sürdüğü sürece burjuva muhalefet, çelişkileri ne denli keskin olursa olsun, sivri çıkışlardan kaçınacak, faşist iktidarla uzlaşma yolunu tercih edecektir.

Seçim sonuçları, herşeye karşın tüm burjuva kesimleri rahatlatmış görünüyor. Gazeteler "ekonominin şoförü geldi", "nihayet koalisjonsuz bir hükümete kavuştuk" temalarını işliyor. Sağından soluna tüm burjuva muhalefet Özal'ın partisinin iktidara gelişinin iğrenç anti-demokratik yönünden hiç söz etmiyor. Artık gözleri geriye değil ileriye dikmenin gerektiğini savunuyorlar. Herkes, Özal hükümetine karşı "yapıcı" bir tutum almanın, ona zaman tanımının faziletlerinden söz ediyor.

Evet, komünist hareketin alternatif olamadığı koşullarda yapılan 1983 seçimleri tüm Türkiye burjuvazisi için, faşizm için rahatlatıcı bir soluk getirmiştir. Ama öte yandan, halkın ezici çoğunluğunun faşizme karşı olduğunu en açık bir biçimde gözler önüne serdiği için faşizm gemisinde de koca bir delik açmıştır. Bu delikten suların girip faşizm gemisini batırıp batıramayacağı ise yalnızca halkın savaştığına ve doğru komünist önderliğe bakıyor!

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!Yoldaş!
Program tartışmasına
katıl!Karkören hemü
velatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:10, Sayı:246
21 Kasım 1983

ÇEK-AL

Kadınları devrim savaşına katmak için

Ayşe Çelik

Kadın sorununda temel ilkeleri Marx, Engels ve Lenin saptamışlardır. Bu temel ilkeleri içinde bulunduğumuz koşullara göre, yaratıcı bir biçimde uygulamak komünistlerin görevidir.

Bize kızıl bir şerit gibi, her durumda doğrudan ya da dolaylı rehberlik edecek bu temel ilkeleri kabaca altı noktada toplayabiliriz:

Birincisi, kadınların gerçek kurtuluşu ancak komünizmle olanaklıdır.

İkincisi, kadının toplumsal konumunun üretim araçlarının özel mülkiyeti ile kopmaz bir ilişkisi vardır.

Üçüncüsü, yukarıda saydığımız ilk iki

ilke, kadın sorununa komünist yaklaşımı burjuva feminizminden kökten ayırır.

Dördüncüsü, kadınların kurtuluş hareketinin, sınıf savaşımı ve devrim savaşımıyla diyalektik bağı vardır.

Beşincisi, kadın hareketi bir yığın hareketi olmalıdır. En başta proleter kadınların ama yalnızca onların değil, tüm sömürülen, ezilen, kapitalizmin herhangi bir baskısı altında olan kadınları kapsamalıdır.

Altıncısı, komünist partisinde, komünist kadınların varlığı yeterli, belirleyici bir etken değildir. Komünistler, fabrikalarda, tarlalarda, işyerlerinde çalışan

milyonlarca kadını, hatta evladını komünist partisinin etki alanına çekmelidir. Kadınların katılımı olmadan gerçek yığın hareketi olamaz.

Kadınlar arasında çalışma

Komünist kadınların özel, ayrı bir örgütü olmaz. Komünist kadınların yeri komünist partisidir. Onların, erkek yoldaşları ile eşit hak ve görevleri vardır. Bu kesin ve tartışmasız bir ilkedir. Fakat bu, komünist partisinin kadın sorununa yönelik özel örgütleri olmaz anlamına gelmez. Bu özel örgütlerin çeşitli adları

olabilir. Çalışma gurubu, komisyon, komite, büro, seksiyon...

Bu özel örgütlerin özel görevi, en geniş kadın yığınının bilincini uyandırmak, onu partisinin etkisi altına almak, en ileri unsurları partiye bağlamaktır. Bunu başarmak için, kadın yığını içinde sistematik bir çalışma yürütmeli, bu yığını eylem içinde eğitmeliyiz, sınıf savaşımına hazırlamalıyız. İçinde çalışacağımız kadınlar en başta proleter kadınlar olacak ama yalnızca onlar olmayacak. Yoksul köylü kadınları, küçük-burjuva kadınları, baskı altındaki kapitalizmin ezdiği ve sömürdüğü tüm kadınlar arasında çalışmalıyız.

Kadınların, *genelde*, apolitik, toplum-dışı, geri olmaları *nesnel* durumlarından kaynaklanıyor. Uğraşları ve genel yaşam koşulları onları soyutluyor. Komünistler bu *nesnel olguyu* gözönünde bulundurmalıdırlar.

"Kadın işçi hareketi yalnızca biçimsel bir eşitlikle yetinmez, onun baş görevi, kadının ekonomik ve toplumsal eşitliği için savaşım vermektir. Baş görev, kadını toplumsal üretime katmak, onu 'ev köleliğinden', mutfağın ve çocuk odasının bunalıcı, aşağılayıcı, ebedi ve başka birşeye yer bırakmayan bu baskısından kurtarmaktır." (Lenin, *Toplu Yapılar*, Fransızca basım, c.30, s.421)

Kadınların özel durumu olduğuna göre, kadınlar arasında çalışmada özel örgütler, özel ajitasyon yöntemleri ve özel örgütlenme biçimleri gereklidir. Bu feminizm değil, pratiğin ve devrimin sorunudur.

Lenin, Clara Zetkin ile ünlü konuş-

masında şunları hatırlatıyor ve soruyor: "Komünist partilerinin kadının temel den eşitliğini tanımaları bu 'özel çalışma' ile çelişir mi? Ajitasyon, propaganda ve örgütlenme kadın ve erkeklere aynı yöntemlerle mi hitab etmeli?" Ve şöyle bir soru ile cevabına başlıyor: "Niçin her yerde — bizim Sovyet Rusya'da bile — partili kadınların sayısı, partili erkek sayısının altında? Niçin sendikalarda örgütlenmiş kadın işçilerin sayısı bu kadar az?" (Lenin'den aktaran Clara Zetkin, *Kadınlar için Savaşım*, Fransızca basım, Edition Sociales, s.114)

Aynı yerde Lenin, *toplumsal bir olgu* ile karşı karşıya olduğumuzu belirtiyor ve "milyonlarca kadın saflarımızda bulunmazsa, proletarya diktatörlüğünü yürütemeyiz, komünizmi kuramayız" diye ekliyor.

Toplumsal bir olguyu inkar edebilir miyiz? Hayır, bu olgu karşısında düşünmeliyiz, deneme yapmalıyız, kadınları bu savaşıma katacak somut yollar, çözümler bulmalıyız:

"...Kadınları katmadan, yığınları siyasete çekemeyiz. İnsanlığın yarısını oluşturan kadınlar, kapitalist rejimde, çifte bir sömürü altındadır. Sermaye işçi ve köylü kadını sömürür. Ayrıca en demokratik burjuva cumhuriyetinde bile yasalar erkeklerle aynı eşitliği tanımadığı için kadınlar bütün haklardan yararlanamıyorlar. İkincisi ve en temel olanı da budur, 'ev köleliği' içinde hapsediliyorlar. Kadınlar, en aşağılayıcı, nankör, zor ve bunalıcı ev işleri ve bireysel aile işleri altında 'ev kölesi' dirler." (Lenin, c.32, s.168)

Kadınları savaşıma katmak zorunda-

yız. Öte yandan onların hem biçimsel anlamda, yasalar önünde hak eşitliği, hem de toplumsal eşitlik kazanma gibi özgül sorunları vardır. Öyleyse, onların bu somut sorunlarından hareket eden istemler öne sürülmelidir.

"Doğaldır ki, kadınlar için olan istemlerimizi bir kolyenin incileri gibi arka arkaya dizmeyeceğiz. Hayır, duruma göre, bazen binlerini, bazen ötekilerini öne çıkaracağız. Bu proletaryanın genel çıkarları ile sürekli ilişki içinde olacaktır." (Clara Zetkin, agy, s.115)

İstemlerimiz her zaman işçi sınıfının hedefi ile sınımsız bağlı olacaktır: İktidarı almak, proletarya diktatörlüğünü kurmak, kadının gerçek kurtuluşu vb. Ancak şunu da gözden kaçırmayalım. Proletarya diktatörlüğünün *onlar için somutla ne anlama geldiğini* yorulmadan ve somut sorunlara bağlı olarak açıklamak gerekir.

Kadınlar arasında çalışma yürütmede en önemli bir nokta da komünistlerin kendilerinin konuya doğru yaklaşmalarıdır. Lenin o dönemde, kadın yığınları içinde ajitasyon ve propaganda, devrime katma çalışmalarını *pratikte* ikinci plana koyan, bu çalışma yalnızca partili kadınların işidir diyen ve başarısız çalışmaların sorumluluğunu kadın yoldaşlara atan komünistleri eleştiriyor. Bu üç tavır yanlıştır, diyor. Kadınlara yaklaşımda, Lenin birçok yoldaşını "hassas olan kadın sorunu" açısından eleştiriyor ve "turpun kırmızısını kazı, altından beyazı çıkar" diyor. Lenin ayrıca şu örneği veriyor:

"Ev işleri ağır ve monotondur, kadınların zaman ve güçlerinin büyük bir kısmını helak eder, kafa ve görüşlerini darlaştırır, kalplerini sertleştirir, iradelerini zayıflatır. Kadınların bu durumundan hiç rahatsız olmayan kocaları kadar acı bir örnek verebilir miyim? Erkeklerin ezici çoğunluğu, proleterler de dahil, kadınları bu ağır yükten kurtarabileceklerini aklıklarına bile getirmiyorlar. Bu işler 'kadın işidir' diyerek, erkek 'haysiyet ve gururu' adına kendi rahatlıklarını düşünüyorlar. ... Her erkeğin içinde eski hukukun ona verdiği 'bey ve efendi' liğin gizli bir biçimi yatar. ... Kadın yığınları içinde komünistlerin çalışabilmeleri ve siyasal etkinlik kazanabilmeleri, erkekler için yoğun bir eğitim gerektirir. Parti ve yığınların içinden 'bey ve efendi' ideolojisini en son izine kadar atıp koparmamız gerek." (Lenin'den aktaran, C.Zetkin, agy, s.117)

Bunu başarmak kadın erkek bütün komünistlerin görevidir. Bu görevi kadın ve erkek yoldaşlardan oluşan karışık ekipler sürdürmelidir. Teorik ve pratik eğitimleri sağlam olan bu yoldaşlar, işçi ve emekçi kadın yığını içinde partinin çalışmasını sağlamalı ve geliştirmelidirler.

Ahlak

Lenin, parti ve yığınların içinden, "bey ve efendi" ideolojisini en son izine kadar silip atmak gerek diyor. Bu ahlak

Devrimci durum yıllarında işçi kadınlarımız sınıf savaşımında aktif yer aldılar.

konusuyla, *ahlak, çift ahlak* kavramları da kadın sorunu ile yakından bağlıdır. Bu bağın üzerinde bile durmaya gerek yok. Şu sıralarda Türkiye’de çıkan burjuva gazetelerinin başsayfaları bu bağı yeterince açık ediyor, hatta göze batırıyor.

Ahlak, ahlak kuralları, örf ve adetler, yaşam biçimi, aile biçimi, kadın-erkek, anne-baba-çocukların ilişkileri yaşadığımız kapitalist üretim tarzının ürünü, ekonomik düzeninin üstyapıya yansımasıdır. Bunun bilincinde olmasak bile bu böyledir. İnsanlık tarihinin çeşitli üretim biçimleri incelendiği zaman, üretim araçları mülkiyetinin, üretim ilişkilerinin, insanların düşünce, örf, adet ve ahlakını belirlemede oynadığı rolü Engels’in şu sözlerinde çok güzel görüyoruz:

“... Taşınır eşyaların özel mülkiyeti geliştiği andan başlayarak, bu özel mülkiyetin geçerli olduğu bütün toplumlarda bu ortak ahlak kuralının varolması gerekiyordu: Çalmayacaksın. Böylece bu kural ebedi bir ahlak kuralı mı oluyor? Hiç de değil. Hırsızlığın tüm güdülerinin ortadan kaldırılmış olduğu bir toplumda, dolayısıyla, hırsızlığın ancak akli dengesi bozuk olanlar tarafından yapıldığı bir toplumda, ‘çalmayacaksın!’ ebedi doğrusunu ciddi bir biçimde vaaz etmek isteyen bir ahlak hocasına herkes ne kadar da gülerdi.” (Engels, *Anti-Dühring*, İngilizce basım, Moskova 1977, s.117)

Ahlak kuralları ebedi doğrular değil, varolan altyapının gereksinimlerini karşılayan üstyapının bir parçasıdır. Her üretim biçiminde egemen sınıfın çıkarlarına uygun ahlak kuralları vardır.

Burjuvazi kendi sınıf çıkarlarını korumak ve işçi sınıfının bilincini bulandırmak için kendi ahlakını herkes için geçerli ve ebedi bir doğruymuş gibi gösterir. Yüzyılların deneyimine sahip burjuvazi, kendi çıkarları için yararlı olan ahlak kurallarını, sınıflar üstü bir ahlak anlayışı gibi göstermeye çalışır. Ebedi, değişmez ve genel olarak insanlığın çıkarlarını yansıtıyormuş gibi gösterilen bu ahlak, bilinçsiz ve hatta bilinçli işçilerin bile içine yer eder.

Burjuvazi ahlak kurallarını “ebedi doğru” olarak gösterirken şöyle bir mantık oyunu yapar. Önce, basit bazı verisel saptamaları ebedi doğru olarak gösterir. Örneğin “Napolyon 5 Mayıs 1821’de öldü”. Sonra buradan benzetmeyle kendi çıkarlarına uygun kuralları da ebedi doğru olarak gösterir. Napolyon’un ölüm tarihi nasıl doğrusa, benim ahlak anlayışım da öyle kalıcı bir doğrudur der. Oysa, bir kez, doğa bilimlerinde bile ebedi doğrular çok azdır, yine de böyle düzeyisiz saptamaları gerçek anlamda ebedi doğruya örnek göstermek yanlıştır. Ayrıca, toplum bilimlerinde ebedi doğrular çok daha azdır. Ahlak kurallarına ilişkin bir ebedi doğru arıyorsak bu olsa olsa ahlak kurallarının, üretim biçimine, egemen sınıfa göre değiştiğidir.

Sovyet kadını II. Dünya Savaşı'nda proletarya devletini silahıyla korudu.

Buna hukuk alanında, ahlakı da kapsayan değer yargılarının değişimini çok güzel yansıtan bir örnek verilebilir. Engels, burjuva devletlerde “eşitlik ve özgürlük” genel kavramlar olarak yayılınca, ABD anayasasının insan haklarını tanıdığını, sınıf ayrıcalıklarının sözde yasadığı ama ırk ayrıcalıklarını kabul ettiğini *Anti-Dühring*’de söylüyor. O dönemde, Amerikan burjuvazisi, ekonomisi için yaşamsal önem taşıyan pamuk üretiminde köleliği, anayasasında kurumsallaştırıyor. Böylece “köle sahibi” olmak, o gün için “ayıp” karşılanmıyor! Ama bugün, bu gereksinim geride kaldığı için, ABD anayasasından da bu madde çıktı. Şimdi köle sahibi olmak “ayıp” karşılanıyor.

Bu örnek, Engels’in şu dediklerini bir kez daha doğruluyor:

“... Ahlak alanında, yani insanlık tarihi alanında, sonul ve bitmiş doğrular son derece seyrekler. İyi ve kötü kavramları, ulustan ulusa, çağdan çağa o kadar değişmiştir ki, bunlar çoğu kez birbirleriyle taban tabana zıttır.” (Engels, *agy*, s.116)

Hem ahlak anlayışı belli bir üretim biçiminin kendi içinde değişikliğe uğrar, hem de yeni bir altyapı yeni bir üstyapı, bu arada yeni bir ahlak anlayışı doğurur. Ancak mekanik bir yaklaşımdan uzak durmak gerekir. Hiçbir altyapı, bir günde değişmediği gibi, hiçbir yeni üstyapı da hemen tamamlanmaz. Bunlar belirli tarihsel dönemler içinde olur ve insanın aktif çalışması bunu yakından etkiler. Altyapı belirli tarihsel koşullarda, belirli bir sınıfın aktif savaşımı

olmadan değişmez. Altyapı değiştiği gün de, üstyapı kendiliğinden altyapıya kendini uyarlamaz. Üstyapı içinde olan belirti şeyler hemen değişebilir (hukuk, mülkiyet biçimi), ama ahlak, yoğun bir ideolojik savaşım olmadan çabuk ve kolayca değişmez.

Yeni bir altyapı da eski düzenin kalıntılarını bir süre taşıyabilir ama üstyapı daha uzun bir dönem taşır. Üstyapının, altyapıya göre göreceli bir bağımsızlığı vardır. İşçi sınıfı, devrimden önce, devrim sırasında ve sonrasında *yoğun bir eğitimden* geçse de, burjuva ahlakını tümüyle ve çabucak geride bırakabilmek güçtür. Ayrıca çağ değişmediği sürece burjuvazinin, işçi sınıfına karşı yürüttüğü ideolojik savaş sürekli karşımıza çıkıyor. Sosyalist ülkelerde de, kapitalist ülkelerde de.

Kapitalist düzende yaşayan bir proleter ya da bir aydın, Marksizm-Leninizmi kendine rehber edinmişse, bu ideolojiye uygun ahlakı benimsemesi ve pratiğe uygulaması için devrimi ve sonrasını beklemez. İki yüzyıllık burjuva ideolojisi ve ahlakı yerine, kömünist ahlakı benimseyip uygulamak da bir eğitim sorunudur. *Kömünist ideolojinin doldurmadığı her alanda burjuva ideolojisi egemendir.*

Ahlak, değişmez kurallar değildir, herseyden önce sınıfsal bir kavramdır. “İnsanlar, son çözümlemede, bilinçli ya da bilinçsiz, *ahlak kavramlarını, sınıfsal konularının dayandığı pratik ilişkilerde, yani üretim ve değişimi yürüttükleri ekonomik ilişkilerde bulurlar.*” (Engels,

agy, s.117)

Öte yandan, şöyle bir soru soralım: Lâger ahlak son çözümlemede insanların sınıfsal konumuna bağlıysa, neden bir proleter, kendi sınıf çıkarlarına ters olmasına rağmen, hâlâ burjuva ahlakının etkisi altında olabiliyor? Neden çok hassas olan kadın sorununda sık sık çift ahlak uygulanıyor?

Bunun yanıtını yine Engels veriyor ve o gün için feodal ahlakı da katarak şöyle diyor:

"... Yalnızca en gelişmiş Avrupa ülkelerinde, geçmiş, bugün ve gelecek, aynı anda ve yanyana geçerliliği olan üç ana gurup ahlak teorisi üretiyor." (Engels, agy, s.116)

Burjuva ahlakıyla hergün yanyana olmak, işçi sınıfının kendi ahlakını üretebilmesi için kendi sınıf bilincine sarılması zaten zorunlu kılıyor.

Çift ahlak

Yaşadığımız toplumda burjuva ahlakı egemendir. Çift ahlakın kaynağı da odur. Erkekler için ayrı bir ahlak, kadınlar için ayrı bir ahlak. Bu iki ayrı ahlak, kadınların toplumsal baskısının özüdür.

Başta Lenin'den bazı alıntılar aktarmıştık. Bunlardan birinde Lenin, kadın işçi hareketi biçimsel eşitlikle yetinmez, toplumsal eşitlik için savaşıyor veriyor. Bir başkasında, kadınların en temel sorunu ev köleliğidir diyor.

Lenin'in biçimsel eşitlik dediğini resmi yasalar önünde eşitlik diye anlarsak, toplumsal eşitsizlik de, kadınları ev köleliğine hapseden burjuva toplumunun toplumsal yasaları önünde eşitsizlik. Bu toplumsal yasalar ahlak kurallarında, onlar önünde eşitsizlik de çifte ahlak anlayışında en açık yansımasını buluyor. Ve bu anlayış geniş yığınları etkisi altında tutuyor.

Binlerce yıldır (köleci toplumdan beri) süren ve emekçi yığınların içinde bile yer etmiş bu ahlak anlayışı elbette bir günde değişmez. Ancak yeni toplumun kuruculuğunun tarihsel görevini üstlenmiş komünistler kendi kişiliklerinde kesinlikle *çift ahlaka* karşı savaşıyor. Bu ahlakın her türlü ile burun buruna yaşamak ve yansıtılmak istenen "kadın imajını" silmek zordur.

Geleceğin ahlakı komünist ahlakı. Bunu programlara yazmak, ajitasyon ve propaganda çalışmalarında söylemek yetmez. Günlük yaşamın her alanında bunun bilincinde olarak, bunu uygulamaya çalışmak gerekir. Kolay değildir. Burjuva ahlakının her türlü ile burun buruna yaşamak ve yansıtılmak istenen "kadın imajını" silmek zordur.

Çıkarları için herşeyi değişmez göstermek isteyen burjuvazi, tarihin akışına ters düşüyor. Yeryüzünde burjuvazi yokolup gideceği gibi, bir kocanın sahipliği altında, çocuk doğuran, bakan,

ev işi yapan, savaş dönemlerinde ekonomiyi kurtarmak için fabrikalara yollanan, barış dönemlerinde yedek işsizler ordusunun ağırlığını oluşturan kadınların bu durumu da yokolacaktır. Ortalıkta bin türlü ahlaqsızlığı yayarken, "ahlak" etrafında edebiyat yapanlar, kadınları özel mülkleri gibi kullananlar vb. de tarihe karışacaktır. Karışacaktır elbette! Ama o güne kadar, biz komünist kadın ve erkeklerin *kadın sorununda* ahlak kurallarımız *proleter ahlakı*. İçimizde kalan burjuva ahlakının her bir izini silene kadar, savaşımlarımız vermemiz gerekiyor.

Komünist olan, ama eşleri ve kız çocukları ile burjuvazinin özel mülkiyetçi ilişkilerini sürdürenler değişmek zorundadırlar. *Bu alanda komünistler örnek olmak zorundadırlar.*

Ey kadın, kalk, gün doğdu,
Horoz öttü,
Güneş, pembe gül sana
sesleniyor,
Sen de kızıl bayrağa sarıl,
Kan rengi, kızıl bayrak!

Uyandılar köylü kızları
Tuttular Bombay yolunu
Burada ölümler fabrikalarda,
Kan rengi, kızıl bayrak,
Kızıl bayrağa sarılıp
dirildiler,
Kan rengi, kızıl bayrak!

Aklından sahte umutları sil,
Al eline birlik silahını,
Alaşağı et seni ezenleri,
Kan rengi, kızıl bayrak,
Yürü kızıl bayrağın altında,
Kan rengi, kızıl bayrak!

Bu kavgada, kadınlara büyük görevler düşüyor. Kadınlar tarihte ilk kez, onları kurtuluşa götürecek bir toplumsal yapıya yaklaşıyorlar. Bu büyük geleceği yakınlaştırmak için başta komünist kadınlara ve ezilen tüm kadınlara büyük görevler düşüyor.

Komünist kadınlara çifte görev düşüyor. Komünist kadın hem komünist olarak yetişecek, hem de bu bilimin ışığında *yeni bir "kadın kişiliği"* kazanacak. Bu yeni kişiliği taş üstüne taş koyarak inşa edecek, tutuculuk duvarlarını yıkacak. Binlerce yıldır aktif siyasetin dışında tutulan işçi, emekçi kadınları bütün gücüyle siyasete çekecek, erkek alanları — kadın alanları diye örülen duvarları yıkacak. Parti yaşamının her alanına girecek ve parti içinde aynı ayrımların yinelenmesi için savaşımlar verecek.

Komünist partilerinin içine kadar sızmış *çifte ahlak* anlayışı, hem bu partiler hem de kadının kurtuluşu hareketi için bir zaafıdır. Hedefe giden yol "toplumsal tekniklerin ve örflerin temel

değişikliğini gerektiren uzun bir savaşımlar yoludur". (Lenin, *Kadın Sorunu*, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'den Seçme Yazılar, International Publishers, New York, s.63)

Kadın ve erkek için ayrı ahlak ölçütleri olamaz. Değil yalnızca devrimini yapmamış komünist partilerinde, devrimini başarmış ülkelerde bile *çifte ahlak* anlayışına karşı hâlâ savaşımlar sürüyor:

"Sosyalist ahlakın ölçütleri her vatandaş için aynıdır. Fakat hâlâ, bir çok durumda, burjuva ahlak kavramlarının etkisi altında, kadın ve erkek aynı işler için farklı farklı değerlendiriliyorlar. Kadın ve erkeğe ayrı ölçütler uygulamak yanlıştır. ... Kadınlara uygulanan yasaklar erkeklere aynı biçimde uygulanmalıdır. Kadın için ayrı, erkek için ayrı ahlak olamaz. Bu Marksist-Leninist ideolojiye, bu devrimin ilkelerine aykırıdır. ... Toplumsal olarak erkek için kabul edilen, kadınlar için geçerli değildir." (Karar tasarısı, kadın eşitliğinin tam uygulanması için, Küba Komünist Partisi I. Kongresi, *Kadın ve Küba Devrimi*, Fidel Castro, Vilma Espin ve diğerleri, Konuşma ve Belgeler, Pathfinders Press, New York, s.101)

Proleter ahlak da bir sınıf ahlakıdır. O da değişmez, ebedi, mutlak değildir. Ama o bugün geleceğin ahlakını temsil ediyor:

"... Tüm daha önceki ahlak teorilerinin, son çözümlemede, toplumun o zamanki ekonomik koşullarının ürünü olduğunu savunuyoruz. Ve toplum bugüne dek sınıf çatışmaları içinde hareket etmiş olduğundan, ahlak her zaman sınıf ahlakı olmuştur. Ya yönetici sınıfın egemenliğini ve çıkarlarını haklı göstermiştir ya da ezilen sınıf yeterince güçlenince, *ezilenlerin bu egemenliğe karşı başkaldırışını ve onların gelecekteki çıkarlarını temsil etmiştir.*" (Engels, agy, s.117)

"... En çok en uzun süreli öge içeren ahlak, bugün bugünün altüst edilmesini, geleceği temsil eden, proleter ahlakıdır." (Engels, agy, s.116)

Sınıf ahlakının olmayacağı bir toplum ancak komünizmdir:

"... Henüz sınıf ahlakının ötesine geçmiş değiliz. Tüm sınıf çatışmalarının ve onların kafalarda hatırlanmasının üstüne çıkan gerçek bir *insanlık ahlakı* ancak, toplumun sınıf ilişkilerinin üstesinden gelmiş olduğu da değil, hatta pratik yaşamda onları unutmış olduğu bir aşamada olanaklı olur." (Engels, agy, s.118)

Kapitalizmin ahlakı, burjuva ahlakıdır, bu sınıfın çıkarlarını korur. Genel insanlık çıkarlarını savunmaz. Sınıflar-üstü değildir. Burjuva ahlakı, kadın ve erkeklere ayrı ölçütler uygular. İşçi sınıfının ve emekçi yığınların bilincini bulandırmak için her türlü yöntemle başvurur. Çok derin kökleri olan, emekçi yığınların içine kadar sızmış, *çifte ahlak*, kadınların *toplumsal* baskısının özüdür.

Komünistler, kendi sınıf ahlakını, *proleter ahlakı*, yaşama uygulama uğraşı veriler. Bu konuda da, partimiz silahımız, Marksizm-Leninizm rehberimizdir.

RSDİP program taslağından

Program tartışmasında yararlı olacağı düşüncesiyle,
1917 Şubat Devrimi'nden kısa bir süre sonra Lenin'in hazırladığı
parti programı taslağından bölümler veriyoruz.
Taslağın aslı *Toplu yapıtlar*, İngilizce basım, cilt 24, s:455-479'dadır.

"Dünya kapitalizmi, günümüzde, yani yaklaşık olarak yirminci yüzyılın başlarında, emperyalist aşamaya ulaştı...

"Emperyalist savaşlar, yani dünya egemenliği için, banka sermayesine pazarlar için ve küçük ve daha güçsüz ulusları baskı altında tutmak için savaşlar, böyle bir durumda kaçınılmazdır. İlk büyük emperyalist savaş, 1914-17 savaşı, işte tam da böyle bir savaştır.

(...)

"Ancak bir proleter sosyalist devrim insanlığı emperyalizmin ve emperyalist savaşların yarattığı açmazdan çıkarabilir. Devrim her ne kadar güçlükle karşılaşılmak zorunda kalsa da, her ne kadar olası geçici gerilemeler ya da karşı devrim dalgalanlarıyla baş etmek zorunda kalsa da, proletaryanın sonul utkusu kaçınılmazdır.

"Nesnel koşullar, proletaryayı, sosyalist devrimin özü içeriği olan ekonomik ve siyasal önlemleri gerçekleştirmek için siyasal erki ele geçirmeye, her yolla hazırlamayı günün acil görevi yapıyor.

"Bütün ileri ülkelerde işçi sınıfı açısından en tam güveni, en sıkı kardeşçe bağları ve devrimci eylemde doğrudan birliği gerektiren bu görevi yerine getirmek, sosyalizmin, resmi Sosyal-Demokrat partilerin büyük çoğunluğunun yönetiminde ağırlık kazanmış olan burjuva çarpıtmasıyla ilkesel olarak hemen kopmadan olanaksızdır...

(...)

"Şu anda Rusya'da, kapitalist sınıfın kopmaz parçası olan ve küçük burjuva nüfusun geniş yığının-zorunlu ola-

rak kararsız-güvenini kazanmış bulunan Geçici Hükümet'in Kurucu Meclis toplanmayı üstlendiği bir sırada, proletaryanın partisinin acil görevi, genelinde, ekonomik gelişmeyi ve halkın haklarını en iyi garantileyecek ve özelinde, sosyalizme en sancısız geçişi olanaklı kılacak bir siyasal sistem için savaşmaktır.

"Proletaryanın partisi, dünyanın her yerinde yığınları ezmek amacıyla monarşist araçları, yani polisi, düzenli orduyu ve ayrıcalıklı bürokrasiyi koruyan ve yeniden türetmeye çalışan burjuva parlamenter bir demokratik Cumhuriyetle yetinemez.

"Parti, ... daha demokratik bir işçi ve köylü cumhuriyeti için savaşır.

"Rus demokratik cumhuriyetinin anayasası şunları garantilemelidir.

"1) Halkın egemenliği. Devlette üstün güç, halk tarafından seçilecek ve her an geri çağrılabilir ve tek bir halk meclisi, tek bir oda oluşturacak olan halk temsilcilerinin elinde toplanacaktır.

(...)

2) Yasama meclisi ve yerel özyönetimin çeşitli organlarına seçimlerde yirmi yaşına basmış, erkek ve kadın, tüm yurttaşlara genel, eşit ve doğrudan oy hakkı. Gizli oy. Her seçmenin herhangi bir temsili kuruma seçilme hakkı. İki yıl süreli parlamentolar. Halk temsilcilerine ücret ödenmesi. Bütün seçimlerde orantılı temsil. İstisnasız bütün delegelerin seçmenlerinin çoğunluğunun kararıyla her an geriye çağrılabilmeleri.

3) Yaygın ölçekte yerel özyönetim. Nüfus bileşimi ve yaşam ve toplumsal koşulları belli özellikler taşıyan bölge-

lerde bölgesel öz-yönetim. Devletçe atanan tüm yerel ve bölgesel otoritelerin kaldırılması.

4) Kişi ve konut dokunulmazlığı.

5) Sınırsız vicdan, konuşma, basın, toplanma, grev ve dernek kurma özgürlüğü.

6) Seyahat ve yerleşim özgürlüğü.

7) Toplumsal kastların kaldırılması. Cinsiyet, inanç, ırk, ya da ulus ayrımı yapmaksızın bütün yurttaşlara eşit haklar.

8) Nüfusun, kendi ana dilinde eğitim görmesi amacıyla kurulacak ve masrafi devlet ve öz-yönetimin yerel organlarıncı karşılanacak okullarda kendi ana dilinde eğitim görme hakkı. Her yurttaşın toplanılarda kendi ana dilini kullanma hakkı. Bütün yerel kamu ve devlet kurumlarında yerli dilin kullanılması. Zorunlu resmi dilin kaldırılması.

9) Devletin bütün üye uluslarının özgürce ayrılma ve bağımsız devlet kurma hakkı. Rus ulusunun cumhuriyeti, öteki ulus ve milliyetleri zor yoluyla değil, yalnızca, ortak bir devlet kurma sorununda gönüllü anlaşmayla çekmelidir. Bütün ülkelerin işçilerinin birliği ve kardeşçe beraberliği, öteki milliyetlere karşı dolaylı ya da dolaysız, zor kullanmayla uyuşmaz.

10) Bütün bireylerin her görevliyi olağan yoldan, bir jüri önünde yargılama hakkı.

11) Askeri ve sivil, yargıç ve öteki görevlilerin, seçmenlerinin çoğunluğunun kararıyla, geri çağırma hakkı saklı kalmak üzere halk tarafından seçilmesi.

12) Polis ve düzenli ordunun yerine tümüyle silahlanmış halkın geçirilmesi. İşçilerin ve öteki çalışanların, halk milisinde kamu hizmetine

ayırıldıkları zaman için kapitalistlerden düzenli ücret almaları.

13) Kilisenin devletten ve okulların kiliseden ayrılması. Okulların tam laikliği.

14) Her iki cinsiyetten de on altı yaşına kadar bütün çocukların, parasız ve zorunlu, genel ve çok yönlü teknik öğretimi. (Öğrencilere üretimin en önemli bölümlerinin teorik ve pratik unsurlarını özümsetmek.) Çocukların eğitiminin toplumsal olarak üretken çalışmayla sıkıca bütünleşmesi.

15) Masrafi devletçe karşılanarak, bütün öğrencilere gıda, giyim ve okul malzemelerinin sağlanması.

16) Kamu eğitiminin yerel öz-yönetimin demokratik olarak seçilmiş organları tarafından yönetilmesi. Merkezi hükümetin okul müfredatının yapısı, ya da öğretim kadrolarının seçimine karışmasına izin verilmemesi. İstenmeyen öğretmenlerin daha sonra geri çağırılması hakkı saklı kalmak üzere öğretmenlerin halk tarafından doğrudan seçilmesi.

"Ülkemizin ulusal ekonomisinin demokratikleştirilmesinin temel bir koşulu olarak, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi tüm dolaylı vergilerin kaldırılmasını ve artan orantılı gelir ve miras vergisi konmasını talep eder.

"Bir yanda, bankacılıkta ve tröstleşen endüstri kollarında kapitalizmin gelişmesinin şimdiden ulaştığı yüksek düzey öte yanda, emperyalist savaşın neden olduğu, her yerde tüm ana ürünlerin üretim ve dağıtımında devlet ve kamu denetimi istemini uyanıran ekonomik yıkım, parti-yi, bankaların, tröstlerin, vb. millileştirilmesini talep etmeye itiyor."

Am rika Lübnan'da n arıyor?

Otuz günlüğüne gelmişlerdi, yerleşiverdiler. Bugün Beyrut açıklarında koca bir Amerikan filosu bekliyor, 14.000 asker bölgeye adanmış durumdadır.

Seyit Havran

Otuz günlüğüne gelmişlerdi. Ağustos 1982'de, İsrail'in Beyrut kuşatmasında Filistin savaşçılarının Beyrut'tan çıkışına "yardımcı" olup gideceklerdi. Göz açıp kapayana kadar Amerika Lübnan'a yerleşiverdi:

Bugün Beyrut açıklarında 30 gemilik bir Amerikan filosu bekliyor. Eisenhower, Kennedy, Independence uçak gemileri, New Jersey savaş gemisi, John Rodgers destroyeri, Virginia kruvazörü, Bowen frigatı... Bunlar, 300 Amerikan savaş uçağı taşıyorlar: Lazer güdümlü 500 kiloluk bombalarla yüklü A-6 bombardıman uçakları, F-14'ler. 1600 Amerikan askeri Beyrut havaalanını tutuyor. 2000 asker daha Tarawa çıkartma gemisinde sıra bekliyor. Bölgeye 14 000 asker "adanmış" durumda...

Amerikan gemileri Lübnan köylerini topa tutuyor. Amerikan uçakları Suriye topraklarına kadar "keşif" uçuşu yapıyorlar. Amerika Lübnan'a girecek mi, girdi mi?

Amerika Lübnan'a girdi bile. Ama biraz daha girebilir. Grenada'daki gibi çıkartma yapabilir, işgal edebilir. Bunu önümüzdeki günlerde anlayacağız.

Yalnız buraya nasıl gelindi? Kısacası, Amerika Lübnan'da ne arıyor?

Bu soruları yanıtlayabilmek için Lübnan'ın geçmişine biraz bakmak gerekiyor.

Fransız mandasından Amerikan mandasına

Lübnan, bölgedeki önceki Arap ülkeleri Suriye, Irak ve Ürdün gibi, sömürgecilerin dayattığı sınırlarla kurulmuş bir devlettir. 1860'da yerli Hristiyanların Dürzilere karşı savaşını desteklemek için gelen Fransızlar, bu toprakları 20. yüzyılın ortalarına dek etkinlikleri

altında tuttular. 1948'de Hristiyanların yerleşim bölgesi ve Suriye'nin bir parçası birleştirilerek bağımsız Lübnan devleti yaratıldı.

Siyasal yapı, 1932'de Fransız mandası altındayken yapılan bir nüfus sayımı temelinde biçimlendirildi. Buna göre, iktidarda aslan payı, o tarihte çoğunluk olan Hristiyanlara, büyük bir pay da Sünnilere gitti. Şiilere, Dürzilere ve önceki azınlıklara pek birşey düşmedi.

Geleneksel olarak cumhurbaşkanı Hristiyanlardan, başbakan Sünnilerden, parlamento başkanı da Şiilerden seçilir.

Bu dini ayrımlar, çok katı olmamakla birlikte, aynı zamanda sınıfsal ayrımları temsil etmektedir: Burjuvaların çoğu Hristiyan, emekçilerin çoğu ise Müslüman ve özellikle Şii kesimlendendir.

Bu yapı, bu kesimleri temsil eden siyasal parti ve askeri örgütlenmelerde de yansımaktadır. Hristiyanlar arasında etkin güç, Cemayel ailesinin kurduğu faşist Falanj partisi ve milisleridir. Dürzilerin ve Şiilerin siyasal hareketleri ise solcudur. 1970'lerden bu yana Dürzilerin başı aynı zamanda Lübnan solunun da başıdır.

Ardarda patlayan Ortadoğu savaşları sonucunda yüzbinlerce Filistinlinin Lübnan'a sürülmesi ve özellikle Şii nüfusunun Hristiyan nüfustan daha hızlı büyümesi sonucu, 1970'lere dek iktidarın yapısında da yansıyan hassas denge bozuldu. Ülkede 1975'de kanlı bir iç savaş başladı. Bunu gerekçe kabul eden Suriye kısa bir süre sonra "Arap Barış Gücü" çerçevesinde Kuzey Lübnan'a girdi.

İsrail'de aşırı gerici Begin hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra ise, 1982 Haziran'ında İsrail Güney Lübnan'ı işgal etti, Beyrut'a kadar dayandı.

İsrail işgali Lübnan'da iç savaş yeni bir aşamaya sıçratı. FKÖ'yü Lübnan'dan te-

mizlemenin yanı sıra, İsrail'in ikinci amacı, Lübnan'da ayrı bir barış imzalanabileceği kendisine bağımlı bir hükümeti işbaşına getirmekti. Bu amaçla faşist Falanj partisinin ve bu partinin milis komutanı Beşir Cemayel'in elinden tutarak cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturttu. Beşir öldürülünce yerine kardeşi Amin'i geçirtti.

İsrail ilk aşamada Filistinliler sorununu "çözmeye" girişti. Batı Beyrut'a girmemenin koşulu olarak Filistin savaşçılarının kentten çekilmesini şart koştu. ABD birlikleri işte bu aşamada, Fransa, İtalya ve İngiltere'den benzer birliklerle, Filistinlilerin çıkışını "kolaylaştırmak" üzere Lübnan'a geldiler.

İsrail'in kallesliği kısa sürede acı bir biçimde ortaya çıktı. FKÖ'nün koruyuculuğunu yitiren Beyrut'un Filistin nüfusu İsrail'in denetiminde faşist milisler tarafından kırıldı, katledildi.

İkinci aşamada İsrail, kulla Cemayel hükümetiyle Mayıs 1983'de ayrı bir anlaşma bağladı.

Anlaşmada Suriye ve FKÖ Lübnan'dan tümüyle çekilirse İsrail'in de çekilmesi öngörü-lüyordu. Bunun somut anlamı İsrail'in Lübnan'da bulunmasını "meşrulaştırmak", Suriye'nin bulunmasını ise "gayri-meşrulaştırmak"tı.

Herşey yolunda gidiyordu. Filistinliler "faktorü" ortadan kalkmıştı, Beyrut'ta İsrail'e dost, güvenilir bir hükümet vardı. Ancak evdeki hesap çarşıya uymadı. Falanjistlerin tüm iktidarı kendileri için almaya kalkışması, sol kesimleri haklı olarak hareket geçirdi. Dürzi ve Şii milisleri hükümete karşı savaş bayrağı açtılar. Kısa sürede elde ettikleri askeri başarılarla hükümete karşı gerçek bir tehdit oluşturmaya başladılar.

İsrail'in bu durumda faşistler yönünde karışması güçtü. Ne ekonomisi, ne uluslararası kamuoyu, ne de Lübnan'daki

savaşa karşı giderek tepkisi yükselen kendi kamuoyu buna izin vermiyordu.

Bu rolü bir başkasının üstlenmesi gerekiyordu.

3 Eylül'de İsrail Beyrut'un 17 mil güneyindeki Awali nehrine taktik bir geri çekilme gerçekleştirdi. Böylece Falanjist Lübnan hükümetinin koruyucu meclisliğini Amerika devraldı. Lübnan'da yeni bir dönem başlıyordu.

Amerikan "barış gücü"nü getirirdiği "barış"

Amerikan askerleri bir yıldır görünüşte Beyrut havaalanını koruyan bir "barış gücü" durumundaydı. İsrail'in Eylül'de Awadi nehrine çekilmesinden sonra, ABD bu incir yaprağını bir kenara atıverdi. Bir Amerikan subayının deyimıyla "barış gücü olmak bu dünyada Fin'lilerin ve Fiji'lilerin işidir" deyip meşru Lübnan hükümetinin koruyucusu rolüne büründü. Oysa Lübnan hükümeti ne "meşru" ydu ne de Lübnan hükümetiydi.

Cemayel iktidarı halkın iradesine dayanmayan, azınlık, yalnız Amerikan desteğiyle ayakta duran faşist partinin iktidarıydı. Gerçekte Cemayel ülkenin %10'unu bile kontrol etmiyordu. "Cumhurbaşkanı", aslında olsa olsa Beyrut'un, o da Hristiyan mahallelerinin "şeyhi"nden öte değildi. Pratikte "hükümete destek olmak" iç savaşta taraflardan birine arka çıkmak demektir.

Amerika'nın bu yeni ve aktif rolü en utanmazca Suk-Al Garb muharebesinde görüldü.

Sol güçlerle Lübnan hükümeti arasındaki savaşta en stratejik konumlar, Beyrut dışında, Dürzilerin yaşadığı Şuf dağlarıydı. Dürzi birlikleri Beyrut'u buradan topa tutabiliyordu.

İsrail Beyrut'tan çekilmek üzereyken, bölgedeki Ameri-

kan hükümet yetkilisi Mc Farlane, Şuf dağlarında İsrail'den boşalan konumlara Amerikan askerlerinin yerleştirilmesini önerdi. Amerikan hükümeti bunun siyasal sonuçlarını o gün için göze alamayınca, bu konumlara "Lübnan ordusu" ve faşist milisler yerleştirildi.

Bu konumlardan en önemlisi sol güçlerle Beyrut arasındaki son durak olan Suk-Al Garb köyüydü. O düşerse

re'de Lübnan'da iktidar sorununu çözmeye yönelik "ulusal barışma görüşmeleri" sürüyor. Ancak bu görüşmelerde Lübnan sorununa bir çözüm bulunması çok uzak bir olasılıktır. Amerika'nın taraflardan biri yönündeki karışmasıyla dayattığı denge yapay ve tabanı olmayan bir dengedir. Ve de Lübnan'da işleyen doğal dengeleri bozarak soruna çok daha tehlikeli bir boyut getirmiştir.

Lübnan'da halk dış karışma olmasa, Falanjistleri bir gün yaşatmazdı.

Cemayel hükümeti de düşürdü.

Dürzi ve Şii milisleri köyü kuşattılar. Suk-Al-Garb tam düşecekken Amerika yetişti. Amerikan gemilerindeki topolar bir gün boyunca Şuf dağlarını, Dürzi köylerini dövdü. Sivil halktan yüzlerce kişi öldü.

Bu Lübnan'da Amerika'nın kendisine ateş açılmadan giriştiği ilk saldırıydı. 6. Filo Komutanı Amiral Martin'in "bu köyün savunması Amerikan personelinin güvenliği için canalıcı öneme sahipti" yalanını kimse yutmadı.

Bir Amerikan televizyon ekibi, bombalamadan sonra, dağlarda Lübnan ordusunun yanında dolaşan Amerikan birliklerini görünce, Amerikan elçiliği, bunların danışman olmadığını, "ileri gözlemci" olduğunu iddia etti!

Suk-Al-Garb, Amerika'nın iç savaşta tuttuğu Cemayel hükümetinin yenilmesine izin vermeyeceğini gösterdi. Öte yandan sol güçleri, Dürzi ve Şiiileri dikkate almayan bir iktidar yapısının Lübnan'da geçerli olamayacağı da ortaya çıkmıştı.

26 Eylül'de taraflar bir ateşkeste anlaştılar. Kasım başından bu yana da Cenev-

Amerikan karışmasının sonuçları

Bugüne dek Lübnan'da iç savaşı yürüten karşıt güçlerin arında, açıktan Suriye ve İsrail vardı. Amerika'nın da işe açıkca katılması ve sol güçlerin utkusunu önlemesi, iç savaşı yapay bir biçimde kilitledi. Böylece sorunu doğrudan İsrail-Suriye-Amerika çerçevesine soktu, bu devletleri yüzyüze bıraktı. Son haftalarda Lübnan üstünde biriken savaş bulutlarının yanısıra, bu çerçeve Cenevre görüşmelerinde de yansdı.

Bugünkü somut güçler dengesinde Lübnan'da herhangi bir anlaşmanın işlerlik kazanması Suriye'nin onayına bağlıdır. Suriye'nin ise baştan beri isteği Cemayel hükümetinin İsrail'le bağladığı Mayıs anlaşmasının iptaliydi. Görünüşte Lübnan'ın iç sorunlarını görüşmek için toplanan Cenevre konferansının anlaştığı tek somut nokta da bu oldu!

Yukarıda anlatığımız olaylar dizisi içinde ortaya çıkan yeni dengede Suriye İsrail'le yapılan anlaşmanın iptalini Cemayel'e dayatabildi. Ama neyin karşılığında?

Birincisi, öteki nüfus kesimlerini de dikkate alacak

bazı değişikliklerle Cemayel hükümetinin Lübnan'ın meşru hükümeti olduğunun kabul edilmesinin karşılığında.

İkincisi, Yaser Arafat'a göre, FKÖ karşılığında. Arafat'ın görüşüne göre, Amerika ve Suriye gizlice anlaştılar. Suriye FKÖ'yü tümüyle denetimi altına alacak, böylece İsrail'e dönüp "senin kuzey sınırının güvenliğini garanti edebiliyorum" diyecek. İsrail kabul etmese bile, Suriye güçlü bir pazarlık konumu elde etmiş olacak.

Arafat bunu kanıtlamak için iki noktaya işaret ediyor: Birincisi, Cenevre görüşmelerindeki Amerikan temsilcisi, birdenbire "Suriye'nin Lübnan'da meşru çıkarları" olduğunu kabul etti. İkincisi, Suriye aynı sırada "FKÖ asileri" görünümünde Arafat güçlerini yok etmeye girişti.

Arafat'ın iddiasının doğru olup olmadığını zaman gösterecektir.

1975-76 iç savaşında Lübnan'a girdiğinde Esat "Suriye ve Lübnan her zaman tek bir ülke, tek bir halk olmuştur" diyerek "Büyük Suriye" ülküsünü dile getirmişti.

Bugün Lübnan'daki 60.000 askeriyle Suriye ülkedeki en büyük güçlerden biridir. Kısa erimli amacı İsrail'in Lübnan'daki kazanımlarını geri letmekse, uzun erimli amacı da kendine bağımlı bir Lübnan hükümeti yerleştirmek ya da ülkeyi İsrail'le üleşmek olabilir.

Halk kendi yazgısını kendi belirlemelidir

Görüldüğü gibi bugün Lübnan'da temel sorun dış karışmadır. En başta, azınlık, yıkılası bir rejimi ayakta tutarak sorunu çözümsüzlüğe iten, üstelik Lübnan sorununu yeni bir Ortadoğu savaşının eşğine getiren Amerika'nın burada hiç işi yoktur!

Öte yandan İsrail'in Güney Lübnan'da sürdürdüğü işgal ülkeyi fiilen bölmüştür. O da defolup gitmelidir!

Lübnan halkının kendi yazgısını belirleyebilmesinin son koşulu da Suriye'nin Lübnan'daki halk güçlerinin ve Filistin hareketinin sırtından inmesidir!

Dopingle yaşamaya çalışıyorlar

Yoldaşlar, Menşeviklerin "kongre" yaptığını öğrendik. Gelişmelere kısaca bir göz atalım.

Faşist cuntanın içinde ilerici kanat arayan menşevikler, önce bir beklemeye girdiler. Ne zaman ki faşist cunta SODEP'i bile kabul etmedi, hemen "faşisttir" deyip işin içinden sıyrıldılar. İdeolojiji bir kez daha siyasete kurban ettiler. Cuntaya faşist deyip neden faşist dediklerinin gerekçesini iki satırla geçiştirdiler.

Faşist demelerinden sonra, bir hareketliliğin içine girip "doping yapmış sporcular" gibi çalışmaya başladıklarında, okun ucunu faşist cuntaya değil de *İşçinin Sesi*'ne çevirdiler. Peşinden, "faşist olan bu cuntaya karşı cephe" propagandası yaptılar. Bu propaganda, çevredeki menşevik yavrucukları etkiledi. Onlar, menşevikleri savunma yarışına başladılar. Öyle geliyor ki, menşevik yavrucuklar, yakında "yuva"ya dönerler.

Cunta seçimlerinin yapıldığı hafta, "TKP 5. Kongresi"nin de yapıldığını öğrendik! Bu, TKP Kongresi falan değil menşeviklerin "doping"inin bir parçasıdır.

Yoldaşlar, çok ilginçtir. Partimiz, bir bakıma, RSDİP'nin bir başka örneğini, bazı farklılıklarla yaşıyor. TKP Lenincilerinin yaptığı, RSDİP'de Bolşeviklerin tutumunu andırıyor. Tabii bizim menşevikler de, dedeleri Martov'u izliyorlar.

RSDİP içindeki menşeviklerin birçok geçici başarısına karşın, 66. yıldönümünü kutladığımız Büyük Ekim Devrimi'ne damgasını vuran, Bolşevikler oldu. Bizde de böyle olacaktır.

Anadolu devrimi için, parti ve komünizm için özveri yapmalıyız. Başarılarımız oranında, devrim başarıya ulaşacaktır.

Yaşasın TKP 5. Kongresi!
Yaşasın komünizm!

Yıldırım Gençel,
İsviçre

IV**Türkiye Komünist Fırkası
Faaliyet Programı**

Sendikalara, amele cemiyetlerine ve fabrika ve imalâthane komitalarına, ameleleri patronlar ve hükümet mekamatı nezdinde temsil etmek ve kollektif iş mukaveleleri akdetmek haklarının resmen tanınması, Türkiye millî amele teşkilâtlarının beynelmil amele teşkilâtlarına girmek hakkına malikiyetleri.

b) Amele ve köylüler ve umum emekçi küteler için, tam bir matbuat, tecemmu, nümayiş ve müştereken işlerini durdurmak (grev) serbestisi.

c) 8 saatlik iş günü (yer altında ve sihhatı bozan işlerde 6 saat), 44 saatlik iş haftası, ilave iş için ve gece işi için iki kat ücret, ücretli hafta tatili, senede dört hafta ücretli mezuniyet, v.s..

d) sihhî iş şeraiti, valideliğin, kadın ve çocuk işinin himayesi (vaz'ı hamilden evvel ve sonra dörder hafta ücretli mezuniyet, emzirme ve çocuk bakım evleri tesisi, 14 yaşından küçük çocukların fabrikalarda ve madenlerde çalıştırılmalarının men'i, 18 yaşından küçük gençlerin günde 6 saatten fazla işletilmemesi, kadınların ve gençlerin gece işinde çalıştırılmalarının men'i, aynı iş için aynı ücret, ve saire...

e) Tehlikelere karşı koruyan tedbirler: hastalık ve kaza sigortaları iş kurbanlarına veya ailelerine tazminat, içtimâî sigorta, hasta kasaları, ücretlerden tevkifat yapılmaksızın amele tekaüdü, patronlar hesabına işsizlere Devlet yardımı. Amele teşkilâtlarının kontrolü altında işin teftişi. Fabrikalar, madenler ve ilah civarında sihhî amele evleri inşası, v.s...

2. — T.K.P. halk fırkası

hükümetinin devletleştirmeye lüzum gördüğü işletmelerde (demir yolları, imalâtı harbiye, seyri-sefain, tütün inhisarı, Devlet matbaaları, v.s..) işliyen amelelere ve küçük memurlara, her vasıta ile sermayedar burjuva Devletine karşı — grev hakkı da dahil olmak üzere — menfaatlerini müdafaa etmek serbestisini temin için mücadele eder.

Köylülük

24. — T.K.P. hiç olmazsa her rencberi, ailesi efradı ile beraber geçinmesine kifayet edecek kadar bir eraziye sahip kılmak üzere, köylülerin toprak için olan muçadelelerine müzaheret eder; köylüleri büyük emlak ve erazi sahiplerinin ve nufuzlu köy zenginlerinin istismarından ve zulmünden kurtarmak için mücadele eder. Bu maksatla büyük erazi sahiplerinin ve zengin köylülerin çiftliklerinin ve büyük erazilerinin, ziraat alet ve makinaları, çift ve sürü hayvanları ve sair demirbaş eşyaları ile beraber, tazminatşz müsadere edilmelerini ve bu toprakların hayvanların ve aletlerin bedava olarak, ziraat amelelerinden, gündelikçi rençberlerden, yoksul ve ortahalli köylülerden teşekkül edecek komitaların emri altına konmasını talep eder. Bundan mada, fırka Devlete ve evkafa ait toprakların da üzerlerinde çalışan, yoksul ve ortahalli köylüler arasında badavadan paylaştırılmasını talep eder.

25. — T.K.P. köylüyü kasup kavuran mürabaha borçlarının ve borç karşılığı olarak yapılmış muvakkat ferağ muamelelerinin ilgasını

ve köylüye ait toprakların demirbaş eşyanın ve hayvanatın hiçbir vesile ile icre daireleri vasıtası ile cebren satılmamasını talep eder.

26. — T.K.P. gündelikçi ziraat ırgatlarının, ve umumiyetle varlıklı sınıfların istismarına tabi topraksız köylülerin sendikalar etrafında teşkilâtlanmalarını temin için faaliyette bulunur; onların büyük erazi sahiplerine ve zengin köylülere karşı olan gündelik metalip mücadelelerini sevkü idare eder. Bu maksatla T.K.P. bizzat köylüler tarafından köylü komitaları teşkili ve kütleli hareketlerin hızlandırıldığı devirde bu komitaların köylü birliklerine tahvil edilmeleri lehinde tahrikâta bulunur. T.K.P. ziraat amelesini, amele sınıfının bir cüz'ü olarak, sınıfı mustakil sendikalarda teşkilâtlandırır, ve şehir işçileri tarafından elde edilmiş ve edilecek olan tek mil haklardan istifadelerini te'min eder; bütün bu köy teşkilâtleri ile şehirlerdeki amele teşkilâtleri arasında irtibat tesisine çalışır

27. — T.K.P. şehirlerde olduğu gibi köylerde ve çiftliklerde de emekçi kütlelerin sermayedarlara, büyük erazi ve çiftlik sahiplerine ve burjuva devletine karşı menfaatlerini müdafaaaya elverişli her türlü inkilâpçı cemiyetler etrafında teşkilatlanmak hususunda tam bir serbestiye malik olmalarını talep eder.

İktisadi ve mali mesail

28. — T.K.P. halk fırkası diktatorluğu tarafından tatbik edilen yerli sermayedarların büyük iktisadi teşebbüslerine ve türk-ecnebî muhtelik

şirketlere (büyük ziraat, ticaret sanayi işletme ve inşaat şirketleri) Devlet bütçesinden müfrez, avanslar ve nakdi yardımlar, vergi istisnaiyetleri, inhisarlar ve saire tarikleri ile yoksul mükelleflerin zararına, fili müzaheretle bulunmaktan ibaret olan iktisadi siyasete karşı mücadele eder.

29. — T.K.P. ancak S.S.C.I. ile yani içinde muzaffer proletaryanın, beş senelik planını tahakkuk ettirmekte olduğu sosyalist kuruluşu memleketi ile en sıkı bir iktisadi ittifakın, ve yalnız bunun, Türkiyenin müstakil iktisadi inkişafını ve imperyalistlerin elinde bulunan iktisadi sevk-el-ceyş merkezlerinin tasfiyesini mümkün kılabileceği kanaatindedir. Ancak S.S.C.I. ile sıkı bir siyasî, ve iktisadi teşriki mesai esnaf ve zanaatkarları, küçük müteşebbisleri ve ilah...kendilerini mahveden imperyalist memleketlerin rekabetine karşı koruyabilir.

30. — T.K.P. amele kooperatifleri vücade getirilmesi için faaliyette bulunur, mevcut olanlarda kommunist fraksiyonları teşkil eder ve her vasıta ile mücadele ederek, bu kooperatifleri millî sermayedarlık teazzuvunun birer cüz'ü haline gelmekten men'etmeğe uğraşır. Hali hazırda büyük erazi sahipleri ve zengin köylüler için istinat noktaları teşkil eden köylü kooperatiflerine gelince, T.K.P. köylü kütlelerini ihtiva ettiklerini göz önünde bulundurarak, bunların içinde faaliyette bulunmaktan da istinkâf etmez.

31. — T.K.P. bil'vasıta vergileri çoğaltmak sureti ile bütçe mükellefiyetlerinin en büyük kısmını gittikçe daha ziyade genis yoksul müstehlik

TKP II. PROGRAMI - PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

kütlelere yükletmek istikame-tinde inkişaf eden halk fırkası hükûmetinin maliye sistemine karşı azımkârana mücadele eder, ve bu bil'vasıta vergiler yerine doğrudan doğruya en müreffeh içtimâî tabakaları isthidaf eden bilavasıta vergi-lerin ikamesini talep eder.

2. — T.K.P. halk fırkası hükûmetinin aşarın yerini tutmak üzere vaz'ettiği ve yoksul ve ortahalli köylüleri tamami- le ezen erazi, musakkafat ve çift ve sürü hayvanatı üzerin- den alınan mütenevvi vergi- lere ve rusuma karşı mücadele eder. Bütün bu tekâlifin, ve yol mükellefiyeti, angaryalar, cebrî ianeler ve saire gibi köylü kütlelerini canlarından bezdiren derebeylikten kalma ağır vergilerin ilga edilmele- rini; yerlerine yalnız büyük erazi sahiplerinin ve zengin köylülerin umumî iratları ye- kûnu üzerinden alınan bir tek mütarakki vergi tarhedilme- sini; ve yoksul ve ortahalli köylülerin her türlü vergi mükellefiyetinden istisnasını talep eder.

33. — T.K.P. zanaatkâr- ları, küçük esnaf ve satıcıları, küçük memurları ve ameleleri ve ilah... ezen kazanç ve ücret vergisine karşı mücadele eder, ve bunun ilgası ile yerine sermayedarların ve büyük irat sahiplerinin umum gelirleri ve servetleri üzerinden alınan bir müterakkî vergi vaz'edilme- sini ve amele ücretlerinin ve küçük esnaf, dükâncı ve satıcıların her türlü vergiden istisna edilmelerini talep eder.

34. — T.K.P. irsen intikal eden servet üzerinden gayet müterakkî bir vergi alınması- nı talep eder.

35. — T.K.P. zarurî ihtiyaçlara tekabül eden eşya fiatları üzerine binen oktruva ve saire gibi teknil bilvasıta ve beledî rüsumun ve amelele- rin ve şehirli yoksul halkın mesken kiralalarını artıran be- lediye vergilerinin ilgası için mücadele eder.

Umumi maarif

36. — T.K.P. amelelerin, köylülerin ve bütün yoksul halkın çocukları için, amele ve köylü komitalarının kontro-

luna tabi, bedava halk mek- tepleri açılmasını, ve bu yok- sul çocuklara derslere deva- mın maddî imkânlarının (el- bise, kundura, kitap, yiyecek, v.s.) te'min edilmesini talep eder.

37. — T.K.P. her türlü harşî faaliyetlerin sevkü idare- sini halk fırkasının inhisarı altına vaz'eden bugünkü teamüle karşı, ve amele ve köylünün müstakillen her tür- lü burjuva controlundan azade gece dersleri açmalarına marksist inkilâpçı bir ede- biyat neşredilmesine, ve işçi gençliğine inkilâpçı bir terbi- ye verilmesine imkân bırak- mıyan fiilî memnuiyetlere karşı şiddetle mücadele eder.

38. — T.K.P. ilk ve tali mektepleri bitiren proletarya- ya ve köylülüğe mensup genç- lere ilmi ve mesleği bilgilerini genişletmek ve tamamlamak imkânlarını verecek bir tarzda, meslek mekteplerinin islâhını ve çoğaltılmasını, ve âlî tahsi- lin halkçılaştırılmasını talep eder.

Gençlik

39. — T.K.P. amele, köylü ve münevver gençlik arasında ve umumiyetle yoksul sınıflara mensup teknil genç anasır arasında hususî bir iytime ile ve azm ile fealiyette bulunur, amele gençliğini, kommunistçe yetiştirmek içi- ne bilhassa dikkat eder, ve Türkiye kommunist gençler federasyonunu, bilfiil sevkü idare etmek suretile kuvvet- lendirmeğe ve inkişaf ettirme- ğe çalışır. Böylece kommunist-leninist fikriyatın emekçi gençlik üzerindeki nüfuz ve tesirini derinleştirir ve amele hareketine yeni taze inkilâpçı mücahitler hazırlar.

40. — T.K.P.'nin direktifi ve rehberliği altında yürüyen T.K.G.F. fırkanın şiarlarını yaymak ve proletaryanın inkilâpçı hareketine iltihak et- meleri muhtemel teknil mu- hitlerde (küçük-burjuvazi, küçük ve ortahalli köylülük, millî ekalliyetlerin yoksul küt- leleri, umumiyetle spor, harsî ve ilah..gençlik teşkilâtları) onları tehakkuk ettirmek ve gençliğin yüreğinde, imperya-

lisme ve sermayedarlık istis- marına karşı sönmez bir kin köklendirmek hedefleri etra- fında fasılasız, yılmaz bir mücadele devam ettirir. T.K.- G.F. işçi gençliğinin kısmî metalibi için olan mücadele- lerini, bunları kâhillerin mü- cadeleleriyle ve amele hareke- tinin nihai gayeleri ile bağla- mak suretile sevkü idare eder.

41. — T.K.P. ordu ve donanmada sistemli bir kommunist propagandası yap- par; ve genç kommunistler federasyonunun asker gençlik arasındaki fealiyetini sevkü idare eder.

Kadınların hareketi

42. — T.K.P. ön safta işçi ve yoksul köylü kadın kütlele- rine hulul etmeğe ve araların- da nüfuzunu sağlamlaştirma- ğa gayret ederek, emekçi kadınlar arasında sistemli bir propaganda yapar. T.K.P. emekçi kadınların menfeatle- rine uyan, mesela emekçi kadının tam bir siyasî kurtu- luşu onun içtimâî hayatta ta- mamile kurtuluşu, müsavî iş için müsavî ücret, kadın işçi- liğin himayesi için hususî bir kanun, kadınların geceleyin ve gayri sıhhi işletmelerde işle- tilmelerinin memnuiyeti, anneliğin ve çocukluğun hi- mayesi, v.s. gibi iktisadi ve siyasî şiarlar ortaya atar ve bunlar lehinde tahrikatta bulunur.

Firka, emekçi kadın kütle- leri içinde nüfuzunu kuvvet- lendirdikçe, onlardan en eyile- rini kendi saflarına çeker ve diğerlerini inkilâpçı meslek birlikleri şiarları altında T.K.P.'ye muhip (sempatizan) teşkilâtlarda teşkilâtlandırma- ya, ve proletaryanın ve köylü-

lüğün inkilâbî mücadelelerine daha feal bir tarzda iştirâk ettirmeğe gayret eder.

43. — T.K.P. kadınlığın emekçi kütleleri üzerinde nüfuzunu yaymağa uğraşan küçük-burjuva siyasî, millîci ve dini kadın teşkilâtlarına karşı mücadele eder, onların şiarlarının, sermayedarlık idaresinde kadının sözde musavatına ait metaliplerinin içtimâî muhtevasını kütleler huzurunda meydana çıkarır, ve o şiarlara ve metalibe karşı, proletarya ve yoksul köylü kadınlığının menfeatlerini mudafaa eden kendi sınıfı şiarlarını ileri sürer.

İl'ci kısım Amele ve köylü hükûmetinin vazifeleri

44. — T.K.P. tarafından sev- ku idare edilen Türkiye prole- taryasının hegemonyası altın- da amele ve köylü bloku tarafından Devlet iktidan zap- tolunur olunmaz, sovyet tem- meli üzerine kurulacak olan amele ve köylü hükûmetinin önünde dikilecek en mustacel vazife, sınıfı duşmanlarının aksi-inkilâpçı hücumlarına karşı yeni nizamın müdafaesi- ni tanzim etmek olacaktır. A.K.H. derhal büyük emlak ve erazi sahiplerini, büyük burjuvaziyi ve bu istismarcı sınıfların tarafdarlarını, silah- tan tecrit etmeğe, aksi-inki- lâpçı orduların bekayasını tahrip etmeğe ve amele ve köylüleri silahlandırmağa mecbur olacaktır. Böylece bir kızıl ordunun ve bir inkilâpçı milisin ilk nüvveleri tebellür etmiş olacaktır.

45. — T.K.P. emekçi halk kütleleri arasında, halkçı-bur- juva inkilâbının tamami- le tehakkukunu çabuklaştırmak, amele ve köylünün halkçı diktatorluğundan proletarya diktatorluğuna intikal devre- sini kabil alduğu kadar çok kısaltmak ve amele sınıfını fikriyat ve teşkilât noktai nazarlarından bu tarihi vazife- yi der'uhte etmeğe hazırla- mak maksatları ile, yorulmak bilmez devamlı bir teşkilat, tahrikât ve tenvir ve terbiye fealiyeti takip eder.

(Devam edecek)

Faşist seçim oyununu sergiledik

Türkiye Cumhuriyet'ten bu yana düzgün bir burjuva demokrasisi yaşamamıştır. Tekelci kapitalizm, 12 Eylül öncesi dönemde yaşanan o kısır burjuva demokrasisine bile göz yumamadığı, onu bile verecek güce olmadığı için faşizme gerek duymuştur. Faşizmin seçim oyunu kimseyi kandıramaz.

Hapis, zindan, kan sınıf savaşını durdurmadığı gibi 6 Kasım göstermelik seçimleri de durduramaz. Ülkemiz büyük patlamalara, sınıf kavgalarına gebedir. Hem de daha bilinçlenmiş, hatalarından ders almış bir işçi sınıfı, burjuvaziye karşı dikilmeye ve yeni savaşlar vermeye hazırlanıyor.

6 Kasım'daki göstermelik seçimlerden sonra faşist cuntta Özal ve ekibi eliyle işçi sınıfına kan kusturmaya devam edecektir. Şimdi faşist cuntanın, "demokrasiye dönüşü"yle ilgili Alman kamuoyunun tutumunu ve Mannheim'da göstermelik seçimlere karşı yapılan eylemlerle ilgili izlenimleri aktarıyorum.

Almanya kamuoyu bu se-lerin sahte, göstermelik ol-

duğunun farkındadır. Bu tutumu, eylemler sırasında Almanlarla yaptığımız konuşmalardan çıkardık. 22 Ekim, Bonn barış yürüyüşünde, katıldığımız öteki yığınsal gösterilerde, *Türkei Spiegel*'i satarken, "acaba askeriye demokrasiye mi geçiyor" sorusuna aldığımız cevap, hep "hayır dönemiyor" oldu. Bu da Türkiye devrimci hareketinin iyi, geniş bir kamuoyu yarattığını göstergesidir.

Ayrıca Alman burjuva basınında, Türkiye halkının önünde seçenek olmadığı, 6 Kasım'da gerçek seçimlerin yapılmadığı ve Özal'ı seçmesi Türkiye halkının cuntanın yaptığını onaylamadığından, gibi yorumlar çıktı.

Eylemlere gelince, Mannheim'da, 5.11.83 tarihinde, şehrin en işlek, Türkiyelilerin en yoğun olduğu caddesinde *İşçinin Sesi, Serxwebün, Devrimci İşçi* olarak ortak eylem yapıldı.

Şehrin merkezinde bir ortak yayın masası kuruldu. Megafonla ortak hazırlanmış bir bildiri Türkçe, Almanca olarak, küçük aralarla okundu. Ortak metinde, yapılacak olan

göstermelik seçimlerin içyüzü açıklanarak, devrimcilerin ve Türkiye halklarının geriye dönmek diye bir istemleri olmadığı, faşizme karşı, gerçek demokrasi için tek yolun devrim olduğu vurgulandı. Mannheim'da yaşayan Türkiyelilerin, Türkiye'deki yakınlarını telefon-telgrafla seçimlerde geçersiz oy kullanmaya çağırılmaları istendi.

Eylem çok ilgi gördü. Konuşmalar sırasında masa etrafında büyük insan toplulukları birikti. Birçok Türkiyelinin bu seçimlerin içyüzünü gördüğü ortaya çıktı. Öte yandan "resmi"ler ayrı bir yerde, Türkiyeli emekçilerin olmadığı, genellikle "varlıkların" alış-verişe çıktığı pasajlarda masa açarak, ihanetçi propagandalarını yaptılar, burjuva kuyrukçuluğunu gerçekleştirdiler.

Aynı gün, *İşçinin Sesi*, üzerinde Türkçe olarak "Seçimlerde geçersiz oy yetmez, devrimden başka yol faşizmi ezmez", Almanca olarak "Demokrasiye giden tek yol devrim" yazan büyük bir flama asarak bağımsız korsan eylem yaptı. Şehrin merke-

zinde bir inşaata asılan büyük flama gelip geçmeler tarafından ilgiyle izlendi.

Bu yapılan eylemler, faşist cuntanın kamuoyunu aldatma girişimlerini boşa çıkaran, yığınlara demokrasiye giden tek yolun devrim olduğunun bilincini veren eylemlerdi. Bu doğru bilinci vermek çeşitli "burjuva muhalefetçilerinin" yığınsal çıkışları baştan boğabilme, başka kanallara akitma girişimlerinin olduğu bu dönemde daha da acilleşmiştir.

12 Eylül öncesinde devrimci durum koşullarında yığınsal çıkışları, yanlış bilinçle, yanlış hedeflerle ve yanlış savaş biçimleriyle söndürmesini başaran burjuvaziye karşı savaşmak her demokratın, devrimcinin, devrimci hareketin görevidir. Nasıl faşizme karşı savaşmak önemli görevse, burjuvazinin girişimlerine ve bu girişimlere kuyrukçuluk eden reformist oportünist akımlara karşı savaşmak da önemli bir görevdir.

Demokrasiye giden tek yol devrim!

Yaşasın ileri demokratik halk devrimi!

Nevzat Uyar, Mannheim

Hamburg'ta Eğitim İMG'yi kurduk

Yoldaşlar, Bugün Türkiye'de faşist cuntta halkımıza, görülmemiş bir zorbalık ve açlık dayatıyor. Buna paralel olarak, halkımızda, işçi sınıfımızda, derinden faşizme karşı tepki yükseliyor. Hapishanelerde direnen binlerce devrimci tutuklu, faşizmin kabusu oldu.

Faşist cuntta hiçbir ekonomik toplumsal soruna çözüm getirememiştir. Bu durum cuntayı daha da köşeye sıkıştırırken aynı zamanda onu bir an önce dışarıya sarkmaya zorluyor. Irak'a ve en son Lübnan'a yapılan saldırı bunu

kanıtlıyor.

Bizler, Hamburg'ta *İşçinin Sesi* sempatanları, halklarımızın baş belası faşist cuntaya karşı devrim için savaşmanın zorunluluğuna inanmış devrimciler olarak, bir İMG oluşturduk. İMG'mizde önümüze şu görevleri koyduk:

1. İdeolojik olarak kendimizi geliştirme (*İşçinin Sesi*, gazete ve yayınlarının eğitimi) ve devrim kavgasına yararlı kadrolar olmak.

2. Gazetemiz *İşçinin Sesi*'ne sürekli haber yazı göndermek.

3. Örgütümüzü güçlendirmek için, yığın çalışması yapmak, gazetemizi en geniş yığınlara ulaştırmak.

Tanklarla gelen devrimle gitmelidir!

Yaşasın TKP-*İşçinin Sesi!*
Eğitim İMG
Hamburg

Hedef koyduk

Değerli yoldaşlar, Bulduğum bölge olan Schifferstadt'tan örgüt çalışmalarımız hakkında kısa bilgi vermek istiyorum.

Bu zamana kadar, *İşçinin Sesi* sempatanları olarak, eylemlerimize katılan kişilerle ilişkilerimiz şu ya da bu düzeyde sürmekteydi. Belirli sayıda gazeteyi belirli insanlara iletmeye çalışıyorduk. İlişki çevremiz dardı.

Bu yörede üç binin üzerinde Türkiyeli var. Yığın bağlarını geliştirmek için aldığımız kararlar, çevredeki fabrikalarda çalışan işçilerin sorunlarıyla ilgilenmeyi, sık sık aile ziyaretleri yapmayı, yayın organının sokakta dağıtımını örgütlemeyi, sempatanlarla folk-

lor, saz kursu gibi sosyal çalışmalar yürütmeyi hedefledik.

Yayın organımızın sokakta dağıtımını üç haftadır gerçekleştiriyoruz. Bundan böyle sürekli ve düzenli yapacağız. Gazete satışı, Türkiye'li işçilerin büyük ilgisini gördü. Folklor ve diğer sosyal çalışmalarımız yeni başladı. Folklor gurubundaki yoldaşlarla İMG çalışması yapacağız.

Schifferstadt ve çevresindeki devrimcileri *İşçinin Sesi* çatısı altında birleştirmek için dernekleşme çalışmalarımız sürüyor. 1984 1 Mayıs'ına Schifferstadt örgütü olarak katılmayı hedefliyoruz.

Örgüt seferberliğimiz bitmedi, devrime dek sürecek, hatta devrimden sonra komünizme varana dek sürecek.

Yaşasın TKP *İşçinin Sesi*
Güven İnanç, Schifferstadt

Zaman gerçekten azalıyor

Biz *İşçinin Sesi* militanları olarak, haftanın belli günlerinde gazete satışı yapmaktayız. Günden güne satışlarımızda artış oluyor. Gericilik dönemindeki bu artışları bir başarı olarak niteliyoruz.

İzinden dönen işçiler Türkiye'yi şöyle anlatmaktadır:

İşsizlik artıyor. Pahalılık dayanılmaz boyutlar aldı. Köy ve şehirde, emekçi ve küçük esnaf ekonomik çöküntü içinde. Dar gelirliler halk psikolojik bunalımlar içinde kıvrılıyor... Ekonomik koşulların baskısıyla aileler yıkılıyor.

Çocuklar aç ve sefil bir hayat sürdürüyor. Hergün cinayetler işleniyor. Yine anlatılanlara göre, halkımız faşist cuntayı, üç yılı aşkın zamandır yaptığı zulüm, zorbalık ve baskılarla, iyice tanımıştır. Fitali ateşlenmiş bomba gibi patlamaya hazır. Yüreklere kin ve nefretle dolmuştur.

Faşist cunta ekonomik bunalımı çözmemiş ve de çözemeyecektir. Derin ekonomik bunalımı çözmeyen tekelleri sermaye, emekçi halkımıza ve Kürt ulusuna şiddete dayalı diktatörlüğünü çeşitli kılıflar-

da dayatarak bunalımın içinde çıkmaya çalışıyor.

R. Yürükoğlu yoldaşımızın dediği gibi "zaman azalıyor". Devrimci duruma yol açan ekonomik, toplumsal bunalım sürüyor... Faşizmin manevra alanı dar. Faşist diktatörlüğün devrilmesini sosyalizme açılan yile demokratik halk devrimleriyle bağlamak, devrim propagandasını yoğun olarak yapmak, devrimci enerji birikimini hızlandırmak gerekiyor.

Türkiyelilerle gazetenin içeriği üzerine konuşup, tartışıyoruz. Anlaşılmayan konular-

da, açıcı, karşılıklı yarar taşıyan tartışmalar oluyor. Amacımız *İşçinin Sesi*'ni Türk, Kürt bütün Türkiyeli vatandaşlara okutmak, ideolojimizi duyurmaktır. Kollektif çalışmalarımızda daha da başarılı olmaya çalışacağız.

Haydin Yoldaşlar!

Faşizme karşı tek alternatif olan devrimi gerçekleştirmek için ileri!

Türkiye'nin yazgısı devrimdir!

Yaşasın TKP *İşçinin Sesi*!

Devrimci selamlarımla.

*Ferhat Savaş
Mannheim.*

Ekim Devrimi'ni kutladık Grenada'nın işgalini kınadık

ABD'nin Orta Amerika'yı arka bahçesi sayıp, burada açmış çiçekleri yolmaya kalkışmasını ve bunun başlangıcı olarak Grenada'yı işgal etmesini protesto ettik. 5 Kasım'da Liberation'ın düzenlediği yürüş ve mitinge 5 bin kişi katıldı. Mitingde Tony Benn konuştu. Bize de İTİB olarak, eylemin güvenliği görevi verilmişti. Eyleme hem görevli, hem yığınsal olarak katıldık ve geniş yayın satışı yaptık.

6 Kasım'da ise Britanya Sovyet Dostluk Derneği, Ekim Devrimi'nin yıldönümünü kutlamak üzere bir gece düzenlemişti. İTİB'den gecenin güvenliği istenmişti. Buraya da görevliler ve coşkulu izleyiciler olarak yığınsal katıldık. Gece çok kalabalıktı. Özbek oyunları sahnelendi ve büyük sevgiyle karşılandı.

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

R.M., Londra

Sorumlusu oportünizmdir

Türkiye'de halkın hoşnutsuzluğunu devrime kanalize etmek için TKP-*İşçinin Sesi* dışı savaşım veriyor. Biz de bulunduğumuz yerde, "Tanklarla gelenler, devrimle gitmelidir" afişleriyle "faşizme karşı geçersiz oy" pullarını yaygın yaptırdık. Türkiyelilerle yaptığımız sohbetlerde, seçimlerin aldatmaca olduğunu, demokrasiye giden tek yolun devrim olduğunu anlatıyoruz ve yayın organımızı veriyoruz. Fransızca dosyalarımız da ilgiyle karşılanıyor.

Avrupa'da da gericilik şaha kalktı. İngiltere, Almanya ve şimdi de Fransa'da gericilik cirrit atıyor. Fransızların "sol hükümet"i sağa, yeteneklerini göstermesi için sayısız fırsatlar tanıyor. Çok elektrikli geçen Dreux belediye seçimlerinde,

gericiler ve faşistler ne yazık ki ezici başarılar elde ettiler. Mart 83-Ekim 83 arasında faşistler taraftarlarını iki katına çıkardılar. Bunun tek sorumlusu oportünist kafadır. Öteki bölgelerde komünistlerin e- lindeki belediyelerin, faşistlerce bağlaşıksız ele geçirilmesi bu işin vardığı boyutları daha da iyi anlatıyor.

Bunlar, aynı ailenin hastacılız uzantısı TKP menşeviklerinin uzlaşmacı, kuyrukçu tutumunu daha iyi sergilememi- ze yarıyor.

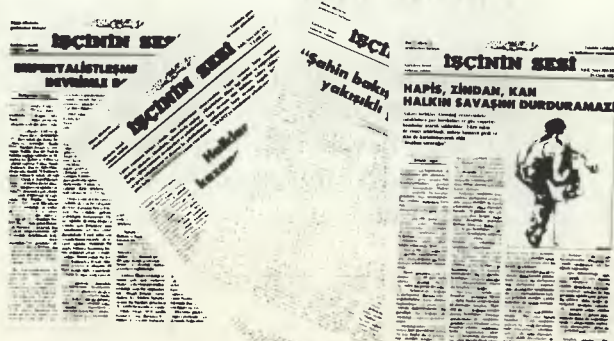
Komünist hareketin baş belası oportünist kanseri kazı- yacağız!

Demokrasiye giden tek yol devrimdir.

Yaşasın öncü gücümüz TKP-*İşçinin Sesi*!

Oktay Gökçer, Paris

İşçinin Sesi
isteme adresi:
29 Parkfield Street
London N1,
England
Yıllık abone bedeli
İngiltere: 15 sterlin
Almanya 50 DM

İşçinin Sesi'ni
oku, okut!
Abone ol!
Abone bul!

Yabancı işçilerle ilgili bir toplantı

Değerli yoldaşlar, Schifferstadt'a yakın bulunan bir şehirde (Speyer), Almanya'daki yabancılar ve onların geriye dönüşleri ile ilgili bir toplantı yapıldı. Toplantının içeriğini, katılan kuruluş ve kişilerin fikirlerini aktarmaya çalışacağım.

Toplantıyı DGB düzenlemişti. DKP, BWK, Grünen (Yeşiller), FİDEF, *Serxwebun*'dan bir arkadaş, ayrıca Barış Derneği üyesi bir avukat ve *İşçinin Sesi* olarak bizler toplantıya katıldık.

İlk konuşmayı, yapan DGB'li arkadaş, Türkiyeli işçilerin Almanya'daki yaşamlarına, her türlü sosyal sorun-

larına ve geri döndüklerinde karşılaştıkları zorluklara de karşılaştıkları zorluklara değindi. "Dileğimiz, Türkiyeli işçilerin Almanya'da kalmaları ve isterlerse burada hep kalabilmeleridir" dedi. Konuşma ilgi gördü.

Daha sonra DKP'li bir yoldaş Türkiyeli işçilerin Türkiye'deki yaşamlarıyla buradaki yaşamlarını kıyaslayarak, geri dönme primlerinin yetersiz olduğunu, daha fazla para ödenmesi gerektiğini dile getirdi. Ardından, dünya barışı konusuna değindi. Türkiye'de sınıf savaşı yükseldiğinde dünya barışının sarsılacağını, Türkiye'deki savaşımın üçün-

cü bir dünya savaşına neden olabileceğini anlatmaya çalışırken, bizim menşevikler, hemen onayladılar.

İyi Almanca konuşamadığımızdan tartışmaya pek derinlemesine katılmadık, ama bir Alman arkadaşın yardımıyla düşüncelerimizi anlatmaya çalıştık. Yaptığımız konuşma ve sorduğumuz sorular toplantıdakilerin ilgisini çekti. Barış Derneği'nden olan avukatın bize hak vermesi, Türkiye'de yüksek sınıf savaşımının temellerinin olduğunu, geçmişte devrimci durum yaşandığını inkar eden menşeviklerin yüzünü yere çaldı. Folklor ekiplerini oynattıktan sonra

menşevikler çekip gittiler. Ne yayınlarını o insanlara iletmeye çalıştılar, ne de toplantının bitmesini beklediler.

Bu toplantıya hazırlıklı gide medik. Çünkü bir gün önce haber alabilmiştik. Ancak elimizde bulunan Almanca yayınlarımız büyük ilgi gördü. Yayın satarken DKP'lilerle ve Yeşiller'le oturup ülkemizin durumunu ve TKP'nin durumunu uzun uzun konuştuk. Bizleri tekrar konuşmak için davet ettiler. Biz ilişkilerimizi daha da geliştirmek için elimizden geleni yapacağız.

Güven İnanç,
Schifferstadt

Şenliğe katıldık

Yoldaşlar, TKP-*İşçinin Sesi* olarak İsviçre'de, Emek Partisi'nin (Parti du Travail) 15-16 Ekim tarihleri arasındaki yıllık bayramına PKK'lı arkadaşlarla ortak bir masa açarak katıldık.

Yiyecek ve yayın satışı yapıldı. Hazırlamış olduğumuz pankart gelenlerin ilgisini ve beğenisini kazandı.

Emek Partisi'nin bu bayramı, Kürdistan halkının devrimci bir örgütü olan PKK ile buradaki ilişkimizi güçlendirdi, hem de Türkiye komünist hareketini İsviçrelilere tanıtıcı nitelikte oldu.

İsviçre-İşçinin Sesi,

ABONE FİŞİ

İşçinin Sesi'ne abone olmak istiyorum.

Abone bedeli ni

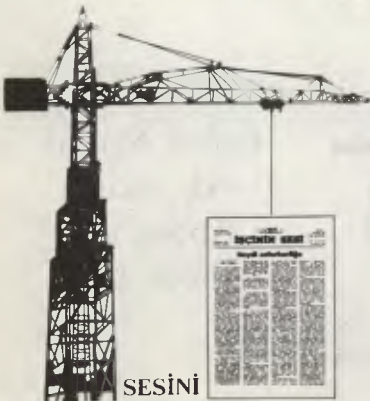
posta havalesi banka havalesi olarak gönderiyorum.

(Uygun kareyi işaretleyiniz)

Adı, Soyadı _____

Adresi _____

Tarih _____ İmza _____

SESİNİ

İŞÇİNİN SESİYLE YÜKSELT!

İŞÇİNİN SESİ

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Duyuru

Yoldaşlar,

Program tartışması giderek artan bir yoğunluk içinde ilerliyor. Partililerin çoğunluğundan ilk yazılı düşünceler geldi, geri kalanlardan da gelmeye devam ediyor.

Böylece program tartışmasının birinci aşamasından *ikinci* aşamasına, yığın örgütlerinde tartışma ve programın kamuoyuna sunulması aşamasına geçiyoruz.

Bu aşamada tüm partili ve partisiz yoldaşlar, görüşlerini daha kapsamlı olarak ve yığın örgütlerinde yürüyecek tartışmaların sonuçlarını merkeze iletmelidirler.

Devrimci hareket için TKP 4. Program Taslağı'na ilişkin olarak gelecek her çeşit düşünce, öneri ve eleştiriyi teşekkürle karşılayacağımızı ve üzerinde dikkatle duracağımızı belirtmek isteriz.

Yine bu aşamada parti basını da program tartışmasına açılacaktır. Merkez organımız *İşçinin Sesi* program tartışmasını içeren ekler yayınlacaktır.

Bu arada program tartışmasının izlenmesini düşündüğümüz yolda zorunlu olarak yapılan bir değişikliği duyuralım. Kararlaştırılan çerçeve içinde, program taslağı gelen öneri ve eleştirilerin ışığında *üçüncü* aşamada yeniden yazılacak, yayınlanacak ve görüş istenecekti. Ancak gelen ilk önerilerin yoğunluğu ve bunlar arasından kabul edilenlerin yüksek oranı elinizdeki taslağı düşünülen süreden çok önce büyük ölçüde değiştirdi, eskitti. Artık fazla sayıda değişiklik taşıyan bir taslak üzerinde tartışma yürütmek, eskimiş bir aşamada enerji harcamak olacaktır.

Bu nedenle, tartışmanın ikinci aşamasına başlarken TKP 4. Programı II. Taslağı yayınlıyor. Tartışma bu II. Taslak üzerinden yürüyecektir. Üçüncü aşamada ise taslak tüm değişiklikleri kapsar biçimde yeniden yazılacak ve sunulacaktır.

TKP'nin 4. Programı Türkiye işçi sınıfının yeni ve utkan geleceğinin başlangıcı olsun!

TKP EK Üst Bürosu

TKP 4. Programı 1. Taslak Öneri İstatistiği

Toplam önerme*		Gerçek öneri**		Öneri taşımayan***	
sayı	yüzde	sayı	yüzde	sayı	yüzde
682	100	602	88	80	12

Toplam önerme		İçeriği ilgilendirir		Tekniği ilgilendirir	
sayı	yüzde	sayı	yüzde	sayı	yüzde
682	100	521	76	161	24

* *Toplam önerme*: Öneri, soru, yorum vb. herşey dahil. ** *Gerçek öneri*: Doğrudan öneriler.
*** *Öneri taşımayan*: sorular, açıklama istemleri, değerlendirme ve yorumlar

Gerçek öneri		Tümü kabul edilen		Kısmen kabul edilen		Reddedilen		İşlemde*	
sayı	yüzde	sayı	yüzde	sayı	yüzde	sayı	yüzde	sayı	yüzde
602	100	267	44.4	2	0.3	264	43.8	69	11.5

* *İşlemde*: İşlemi biten 533, yani gerçek önerilerin %89'u. İşlemde olan ise işlemi henüz bitmemiş olanlar.

İçindekiler

1. Çağımız kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır . 3	Sendika hareketinin görevleri,
Dünya sosyalist sistemi3	acil istemler11
Dünya kapitalist sistemi3	Komünistlerin sendikalara karşı tutumu . . . 12
Emperyalizm ve savaş tehlikesi4	4.2. Gençlik 12
Emperyalizmin dünyayı geri çekici rolü4	4.3. Kadın 12
Dünya devrimi5	4.4. Küçük üreticilerin kooperatif hareketi13
2. Türkiye’de devlet-tekelci kapitalizmi 5	4.5. Ulusal sorun: Bir devlette iki ulus13
2.1. Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri5	Türkiye’de ulusal sorun Kürt sorunudur . . . 13
2.2. Türkiye’de devlet-tekelci kapitalizminin	Kıbrıs’ın işgaline ve sömürgeleştirilmesine
sonuçları6	karşı savaş 14
3. Türkiye devriminin karakteri ve halkın birliği 7	Ermeni ulusal azınlığının hakları için savaş . 14
3.1. Devrimci aşama: İleri demokratik halk	4.6. Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için 14
devrimi7	4.7. İleri demokratik bir anayasa 14
Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur7	Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi . . 15
Siyasal devrim gerçek demokrasi sorunudur . . 7	Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi . . 15
Devrim iktidarının sınıf karakterini	Uluslararası ilişkilerin düzenlenmesinde
işçi sınıfının bilinci ve örgütlülüğü	demokrasi 15
belirleyecektir7	4.8. Genel ekonomik önlemler 15
Gelişmenin anahtarı proletarya	4.9. Demokrasi savaşımının ve ileri demokratik
hegemonyasındadır8	halk devrimi programının mantığı 16
3.2. İleri demokratik halk devriminde	5. Sosyalist toplum ve sosyalist devlet 16
sınıfların konumu8	5.1. Sosyalizm: Komünizme dönüşüm dönemi . . 16
Burjuvazi8	“Herkes çalışması kadar”16
Küçük burjuvazi9	Sosyalizmde sınıflar ve sınıf savaşımı sürer . . 16
İşçi sınıfı9	Sosyalizmde devlet kapitalist toplumun
Neden “ileri demokratik” ve neden	kalıntısıdır 17
“halk” devrimi9	Sosyalist devlet proletarya diktatörlüğüdür . . 17
3.3. İleri demokratik halk devriminde	5.2. Sosyalist demokrasi 17
halkın birliği9	Proletarya diktatörlüğünün en uygun devlet
Tekeldışı burjuvazi9	biçimi aktif yığın demokrasisidir 17
Küçük burjuvazi10	Sosyalizmde demokrasi komünizme
Yarı-proleterler10	ilerleyebilmenin zorunlu koşuludur 18
İşçi sınıfı10	5.3. Türkiye’de sosyalizm kuruculuğu ve
İşçi sınıfının hegemonyası ve birlik 10	sosyalist demokrasi 18
4. Tekellere karşı halkın savaşımı ve ileri demokratik	6. Komünist partisi 19
halk devrimi programı11	TKP enternasyonalisttir19
4.1. İşçi sınıfının ekonomik savaşımı 11	TKP tüm işçilerin partisidir19
Türkiye işçi sınıfının ekonomik savaşımı	TKP Türkiye işçi sınıfının öncü gücüdür . . . 19
siyasal nitelik alıyor 11	TKP Leninci örgütlenme ilkelerine bağlıdır . 19
	TKP demokratik-merkeziyetçidir —
	Disiplin anlayışı 20
	TKP ve din 20

4. PROGRAM II. TASLAĞI

1. Çağımız kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır

Çağımız proleter devrimleriyle kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır. Bu çağın ana çelişkisi, sosyalizmle emperyalizm arasındadır.

Dünya, emperyalizmle birlikte, bir bütün olarak sosyalizm için olgunlaştı. Çağımız Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle açıldı. 1917 devrimi dünya güc dengesinde yepyeni bir oluşum başlattı, emperyalizmin rakipsizliğini yoketti, sosyalizmi teoriden pratiğe indirdi. İşçi sınıfı ve halkların kurtuluş kavgasına büyük hız kattı. I. Dünya Savaşı ve asil olarak Ekim Devrimi ile kapitalizmin genel bunalımı başladı.

Sovyetler Birliği'nin II. Dünya Savaşı'nda emperyalizme indirdiği ağır darbenin ve faşizmin yıkılmasında oynadığı belirleyici rolün ardından çeşitli ülkelerde gerçekleşen devrimlerle sosyalizm bir dünya sistemi oldu. Bugün iki dünya sistemi ama tek bir dünya pazarı vardır. Kapitalist ve sosyalist sektörler onun birbirini karşılıklı olarak etkileyen parçalarıdır. Sosyalizm-emperyalizm çelişkisi, kapitalist sistemin çelişkilerini azdırmakta, devrimci süreçleri hızlandırmaktadır.

Dünya sosyalist sistemi

Sosyalist sistem, sömürü ilişkilerinin yer almadığı, halkların ve devletlerin proletarya enternasyonalizmi temelinde işbirliğini gerektiren bir sistemdir.

Dünya sosyalist sistemi, yaşayan sosyalizm dünya işçi sınıfının en büyük kazanımıdır. Varlığı ve pratik dayanışmasıyla emperyalizme karşı işçi sınıfının

ve halkların sağlam dayanağıdır.

* * *

Dünya sosyalist sisteminin ana gücü olan Sovyetler Birliği dünya devrimci merkezidir. Ekonomik ve toplumsal yönden en gelişmiş sosyalist ülke olarak, işçi sınıfı hareketinin en yüksek boyutlara ulaştığı yerdir. Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi oluşu, bu nedenle, izlediği siyasetle bağlı olmayan nesnel bir konumdur.

Dünya devrimci merkezinin, dünya devrim sürecine derin bir etkisi vardır.

TKP Sovyetler Birliği'nin dünyada oynadığı rolü dünya devrimi açısından ele alır ve bu temel hedef içinde değerlendirir. Dünya devriminin çıkarı, Sovyetler Birliği dahil, tüm parçalarının çıkarından önde gelir.

Dünya kapitalist sistemi

Dünya kapitalist ekonomisi, özerk ulusal kapitalist ekonomilerin basit toplamı değil, sömürüye, zora dayalı organik bir bütündür, bir hiyerarşidir. Bu hiyerarşinin değişik yerlerindeki ülkeler ya da ülke toplulukları, emperyalist sömürü sistemi içinde değişik rollere sahiptir.

Dünya sosyalist sisteminin giderek güçlenmesi, işçi sınıfının ve halkların savaşımlı ve bilimsel teknolojik devrimin etkileri altında, dünya kapitalist ekonomik sisteminin yapısında bir değişim vardır. Uluslararası işbölümünde, uluslararası ticaretin yapısında ve coğrafyasal dağılımında, sermayenin ve işgücünün

nün bölgesel yer değiştiriminde yenilikler ortaya çıkmaktadır.

Giderek dünya çapında üretim ve ticaret, tekellerin dünya çapında planladığı bir işbölümü durumunu almaktadır.

Dünyada kapitalizmin ortaya çıkmasından bu yana ilk kez geri kalmış ülkelerde yapılan endüstriyel üretim uluslararası işbölümünde anlamlı bir yer tutmaktadır.

Bu gelişmelerin sonucunda ilk kez bugün tam anlamıyla bir bütün olarak dünya işçi sınıfı ortaya çıkmaktadır.

* * *

Emperyalist ülkelerde süregelen bir bunalım vardır. ABD'nin kapitalist dünyadaki hegemonyası gerilemekte, dünya çapında jeopolitik ilişkiler değişmektedir.

Az gelişmiş ülkelere karşı böl-yönet siyasetinden geri durmayan emperyalist ülkeler, kendileri de bölünmüş durumdadır. Ayrılıkları yalnız ekonomik değil, aynı zamanda siyasal ayrılıklardır.

İşsizlik, üretim daralması, zorunlu kısa işgünü, yığınsal işten çıkarmalar, emperyalist ülkelerde yaşamın ayrılmaz parçası olmuştur. Toplumsal hizmetler, emeklilik, sağlık sigortası harcamaları giderek kısılmaktadır. Emperyalist tekkellerin ise kârları, dış yatırımları, üretim kapasiteleri ve işgücü kullanımları artmaktadır.

* * *

Az gelişmiş ülkelerde işsiz ve gizli işsiz oranları yüz milyonları aşmakta, kapitalizm tarihinin geleneksel yapısını çözdük-

çe, bu sayı artmaktadır.

Az gelişmiş ülkelerde efektif talep düşük, iç pazar dardır. Bu nedenle, gelişen endüstriler, ihracata yönelik gelişmektedir. Endüstri belirli bir yoğunluğa ulaşınca ya malını dışarı satacak ya da çökecektir.

Az gelişmiş ülkelerin endüstrileşmesinin pazarı dış ülkeler, özellikle de emperyalist ülkelerdir. Bu, az gelişmiş ülkelerin emperyalizme bağımlılığının önemli bir halkasıdır.

Dünya kapitalist ekonomik sisteminin "eski" işbölümünde sömürülen ülkeler tarım ve hammadde deposuydu. Şimdi aynı ilişki kendini endüstriyel düzeyde yaratıyor. Bugün de, kapitalizmin dünya çapındaki gelişmesini belirleyen tüm teknolojik, bilimsel ve endüstriyel dallar emperyalizmin egemenliğindedir. Bu, az gelişmiş ülkelerin emperyalizme bağımlılığının öteki halkasıdır.

Az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan ihracata dönük endüstrileşme, ekonomik-toplumsal sorunları çözmiyor, ağırlaştırıyor. Gelir dağılımı daha dengesizleşiyor. Toplumsal beklentiler yükseliyor ama karşılanamıyor. Bu endüstrileşme ne denli derinleşirse gelişme o denli "süregen azgelişmişlik" olarak kendini yeniden üretiyor.

Dolayısıyla az gelişmiş ülkeler, ve özellikle gelişmenin hızlı olduğu orta kuşak ülkeleri, çelişkilerin, bunalımların odaklaştığı bölgeler oluyor. Bu ülkeler dünya emperyalist sisteminin zayıf halkalarıdır.

Az gelişmiş ülkelerde halka karşı kaba güç, diktatörlüğün çıplak yüzünü kullanma zorunluluğu ve fiilen kullanma, yapısal bir özellik olarak sürüyor. Böyle ülkelerde burjuva demokrasisi uzun süreli yaşayamıyor.

Emperyalizm ve savaş tehlikesi

Çağımızda savaşların ana kaynağı emperyalizmdir. Savaş emperyalizmin yeni pazarlar elde etme, rekabeti kırma, siyasal ve ekonomik boyunduruk altında tuttuğu ülkelerde egemenliğini sürdürme siyasal şiddet araçlarıyla sürdürülmesidir. Aynı zamanda kapitalizmin nüfus yasasının emperyalizm altında çok daha ağırlıklı işleyişiyle bağlıdır. Emperyalizm için savaş, çözemeyeceği toplumsal sorunlardan toplumlara kırarak kurtulma çabasının da bir aracıdır.

Emperyalizmin varlığı savaş tehlikesinin sürmesi demektir. Ancak sosyalizmin sonul utkusunun gerçekleştiği bir dünyada kalıcı ve adaletli bir barış sağlanabilir.

kapitalizm koşullarında barış burju-

vazinin kendi çıkarlarına göre ayarlamaya çalıştığı bir ateşkes dönemidir. Savaştaki güç dengeleri temelinde gerçekleştirilen paylaşımların dondurulmasıdır. Emperyalizm için barış savaşa hazırlıktır. Eşitsiz gelişim yasasının sonucu dengeler değiştikçe, yeni paylaşımlara, yeni savaşa gebedir.

Günümüzde, emperyalizm tüm ideolojik, askersel, ekonomik, diplomatik alanlarda savaş hazırlığı içindedir.

Buna karşılık sosyalist ülkeler, dünyanın yeni bir savaşa çekilmemesi için büyük bir enerjiyle çok yönlü savaşım veriyorlar. Bu uğraş, işçi sınıfının ve halkların emperyalizme karşı savaşlarını kolaylaştırıyor. Emperyalizm en saldırgan güçlerinin hareket alanını kısıtlıyor.

Sosyalist sistemin savaşa karşı oluşturduğu denge, hassas ve emperyalist gücün gerisinden gelen bir dengedir. Savaş önleyebilmenin en kalıcı garantisini, dünya sosyalist sisteminin yeni devrimlerle beslenmesidir. Emperyalist ülkeler işçi sınıfının enternasyonalist eğitimi de savaşları önleyebilmede önemli bir koşuldur.

Emperyalizmin dünyayı geri çekici rolü

Geçirdiği evrimle devlet tekelci kapitalizmine varmış olan emperyalist kapitalizm, kaçınılmaz devresel bunalımları içinde, insanlığın gelişmesini yavaşlatmakta, engellemektedir. Üretim güçleri kapitalizm altında, önünde özel mülkiyet engeli durduğu için, onunla sürekli kavga içinde, zaman kaybederek ilerlemektedir.

Üretim güçlerinin gelişmesinin önündeki engel, üretim araçlarının özel mülkiyeti kalksa, işgünü hızla düşecek, insanlar tüm yeteneklerini istediği gibi geliştirebilecek ve kafa ile kol emeği arasındaki çelişki çok daha hızla yok olacaktır.

Üretim güçlerinin engelsiz gelişmesi için üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet ve üretim ve dağıtımın toplumsal planlaması gerekmektedir.

* * *

Bilimsel-teknolojik devrim, dünya ölçüsünde planlamayı dayatan, özel mülkiyeti ve onun türevi olan devletleri ve sınırları iyice gericileştiren, komünizmi yakınlaştıran en önemli olgulardan biridir.

Toplumsal üretimde harcanması gereken emek zamanında ve emek miktarında azalma olağanüstü hızlandı. Ancak kapitalizm sömürüye dayalı bir sistem olduğu için bunun pratik sonucu işgününün kısalması değil, artık-değer

kitlesinin büyümesi olmaktadır. Böyle olmasına karşın, tarihsel bir eğilim olarak sınıf kavgasıyla işgünü, teknolojik ilerlemenin elverdiği hızda olmasa da yavaş yavaş kısalmaktadır.

Emek sürecinde kafa emeğinin oranı hızla yükselmektedir. İşçi sınıfı içinde kafa emeği ile çalışanların oranı artıyor. Eskiden üretim süreci dışında duran bir takım uğraşlar "üretken emek" kavramı içine giriyor.

Harcanması gereken emek zamanının ve emek miktarının azalması ve emeğin niteliğinin değişmesi, tarihsel bir gidış olarak, "üretimin en az enerji harcamayla" "insan yapısına layık koşullarda yapıldığı" "gerçek özgürlük dönemi"ne, komünizme doğru nesnel bir zorlamayı anlatıyor.

Bilimsel-teknolojik devrimin sonucu olarak, üretimin toplumsal niteliği daha hızlı artıyor, mülkiyetin toplumsal temeli daha hızlı genişliyor. Üretim güçleri o denli büyüyor ki kıtasal çapta bir-iki ülke dışında, hiçbir ülkenin yapılması gereken üretime kaynakları yetmiyor. Üretim güçlerinin gelişmesi yalnızca ülke çapında değil, dünya çapında hammadde, enerji kaynağı ve pazarı birlikte alan bir üretim ve dağıtım planlamasını zorunlu kılıyor.

Öte yanda, emperyalist-kapitalizm çelişkileri dolu bunalımlı yapısına rağmen, üretim güçlerini büyük adımlarla geliştirme yeteneğini göstermiştir.

Emperyalist sistemin gelişmesi az gelişmiş ülkelerde kurulan sosyalizmle kıyaslanamaz. Kıyaslamada kullanılacak tek doğru ölçüt, bu ülkelerin kendi olanaklarıdır. İleri kapitalist ülkelerde sosyalizm gerçekleşmiş olsaydı, bugünkü üretim güçleriyle ulaşılacak düzey ne olurdu? Bu soru sorulduğunda üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin gelişmeyi engelleyici rolü açıkça ortaya çıkar.

Kendi haline bırakılırsa dünya kapitalizmi, gelişme ve yaşamını sürdürme yönünde kullanabileceği önemli bir rezerve sahiptir.

Dünya emperyalist sisteminden devrimler yoluyla parçalar koparılmazsa, emperyalizmin gitmekte olduğu yol, dünya pazarını alabildiğine derinleştirmek, komünizmi alabildiğine yakınlaştırmaktır. Komünizm giderek daha çok penceden bakmaktadır.

Bu da kapitalizmi sonsuza dek kurtaramayacaktır. Kapitalizmin ömrü uzayacak, ama temel çelişkisi çözülmeyecek, yalnızca geçici bir süre için yumuşatılmış olacak, bir üst aşamada daha şiddetle ortaya çıkacaktır.

Tarihin gittiği yön budur. Devrimci güçlerin görevi, bu sarhoş gidışı, kısa, kestirme, bilinçli bir gidışe çevirmektir.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Dünya devrimi

Dünya devrimi, dünya çapında komünizm çağını açmak üzere dünya proleterya diktatörlüğünün oluşması sürecidir.

Dünya devrimi somut olarak, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin her alanda ilerlemeleri ve yeni ülkelerin emperyalist sistemin zayıf halkalarında gerçekleşen devrimlerle sosyalist topluluğa katılmaları sürecidir.

Dünya devrimi, bugün varolan sosyalist ülkelerin gelişmesine indirgenemez. Komünizm çağına ulaşmanın yükünü bu ülkelerin sırtına yüklemenin nesnel güçlükleri vardır. Bunlar bugüne değin proleter devrimlerinin az gelişmiş ülkelerde başarıya ulaşmasının sonucu güçlüklerdir.

Dünya sosyalist sisteminin yeni devrimlerle beslenmeden kapitalizmi geçmesi bir yana, çözülme tehlikesi vardır. Dünya ölçüsünde emperyalist sistemin hâlâ daha güçlü olduğu koşullar altında, sosyalist ülkeler, asıl olarak tarihten

devraldıkları az gelişmişlik mirası nedeniyle, kendi ülke halklarına ileri kapitalist ülkelerdeki olanakları sağlayamadıkları sürece sosyalizmin çözülme tehlikesi vardır.

Çağın dönüşümünü hızlandırmak ve geri dönüşsüz kılmak için devrimler gerekmektedir. Sosyalist ülkeler açısından görev dünyadaki tüm devrimci savaşımlara gerekli desteği vermek ve sosyalizmi ilerletmektir.

Kuşkusuz komünizm çağına ulaşmanın en kestirme yolu, büyük emperyalist ülkelerde devrimin gerçekleşmesidir.

Bugünkü koşullarda başarının en önemli garantisi, en başta varolan proleter diktatörlüklerinin kendi aralarında ve öteki ülkelerin işçi sınıflarıyla kaynaşmış-sarsılmaz bir blok oluşturmalarıdır. Çünkü kurulmuş proleterya diktatörlükleri yalnızca *kesimsel başarılar*dır. Ne zaman ki, dünyanın ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkiler ağı sosyalist ülkelerin ve dünya işçi sınıfının lehine bir ağırlığa dönüşür, işte o zaman bu kesimsel değil, kesin, bütünsel bir sonuç olacaktır. Bu noktaya, büyük bir

olasılıkla, emperyalizmin birden ve topluca çökmesiyle değil, tek tek ülkelerde ya da ülke topluluklarında devrimlerle gelinecektir. Bu süreç içinde oluşacak *dünya proleterya diktatörlüğü* sosyalizmin sonul zaferi anlamına gelecektir.

Dünya proleterya diktatörlüğünün kurulması ile kapitalizmden komünizme geçiş çağı kapanacak ve *komünizm çağı* açılacaktır. Emperyalizmin bir sistem olarak çöktüğü, savaş tehlikesinin ekonomik kaynağının ortadan kalktığı, insanlığın bayrağına "herkese gereksinimi kadar" ilkesinin yazılmaya başlanacağı bu çağda ordular, silahlar, baskı aygıtları, *emeğin zorunlu yapısı* da kalkacaktır. Üretim güçleri, kapitalizmin düşünemeyeceği boyutlarda gelişmeye başlayacaktır. Üretim güçlerinin değerlendirilmesinde devlet sınırlarının egoist engeli ortadan kalkacak, dünya ölçüsünde ekonomik yarar belirleyici olacaktır. Sınıflar ancak bu aşamada, bu üretim güçleri temelinde ortadan kalkacak ve dünya sınıfsız-sömürsüz topluma KOMÜNİZME ulaşacaktır.

2. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi

Türkiye emperyalizmin sömürsü altında, endüstrileşmesini tamamlamamış, teknolojik açıdan geri, orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. Bu temel üstünde, tekeller büyüyüp güçlenmiş, finans kapital oluşmuş ve devletle tekeller içine geçerek devlet-tekelci kapitalizmine yükselmiştir. Endüstri başı çeken sektördür.

2.1. Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri

Halk devrimine yol vermemek koşuluyla, kurtuluş savaşında emperyalist işgalcileri kovmak, pazarını başkasına kapırmamak Türkiye burjuvazisinin işine geldi.

Emperyalizm kovulunca, burjuvazi devletin tüm olanaklarından yararlanarak kapitalizmi geliştirme yolunu tuttu. Ekonomik, toplumsal, siyasal her türlü şiddet ve kandırmacayı uygulayarak emekçilerin kanını kurutan bir yoldan ilkel sermaye birikimini sürdürdü.

Emperyalizmin kovulmasına bir köylü devrimi eşlik etmediği için, tarımda kapitalizmin gelişmesi *evrimci* yoldan, büyük toprak ağalarının kapitalistleşmesi yolundan oldu. Köylülük, bir karış toprak parçası üzerinde didinerek, san-

cılı bir süreç içinde ayrılmaya bırakıldı.

Burjuvazi emperyalizmle bağlarını hiç öldürmedi. 1950'ye gelirken, Türkiye'de yüklüce sermaye biriktirmiş bir burjuvazi türemişti. Bu büyük burjuvazi ve bağlaştığı olan büyük toprak sahipleri, emperyalizmle karşılıklı olarak kucaklaştılar.

Özellikle 1950 sonrasında Türkiye'de hızlı bir ekonomik gelişme yaşandı, ancak bu gelişmeye büyük dengesizlikler eşlik etti. Bu dönemde çok yatırım gerektiren ve uzun dönemde kâr getirecek olan ağır endüstri yerine, emperyalizmle işbirliği içinde büyük burjuvazi ana olarak hafif endüstri temelinde tekelleşme, büyük toprak sahipleri makinalaşma, kapitalistleşme yolundan yürüdü. Bu, ekonominin dengesiz gelişmesi, ağır ve hafif endüstri arasında gerekli orantının kurulamaması demektir.

Kapitalizm Türkiye'de serbest rekabetçi dönemi yaşamadan *daha baştan* tekelci olarak gelişti. Bankalar, devlet ve yabancı sermaye ile birlikte, tekellerin doğuşunda ve gelişmesinde en önemli rolü oynadı. Bu nedenle tekelleşme sürecinin kendisi banka ve endüstri sermayelerinin içine geçmeleri yoluyla yerli *finans-kapitalin* ortaya çıkma süreci oldu. Bankalar başta sermaye birikimini hızlandırma görevi görürken giderek finans-kapital odakları oldular. Bu

süreç, 1960'larda ülke ekonomisinde tekellerin ağırlık kazanmasını, 1970'lerde finans-kapital egemenliğini getirdi.

Üretimin çoğunluğunun endüstriden geldiği, gelişmiş bir bankacılık sistemine sahip bugünkü Türkiye'de, finans-kapitalin yanı sıra yaygın bir küçük kapitalist ve ondan da yaygın basit meta üretimi vardır ve bu Türkiye'nin orta gelişmişliğinin bir göstergesidir.

Finans-kapital, Türkiye'deki orta gelişmiş tabanın üzerinde doğmuş, o tabanı kendi çıkarlarına bağımlı kılmış, bu doğrultuda örgütleme yönelmiştir. Finans-kapital üzerinde durduğu tabana da kendine bağlı bir makinalaşma yaymıştır. Türkiye'de üretimin makinalaşma yönünde her düzeyde attığı adımlar sonucunda kısa sürede kâr hadleri düşmeye başlamıştır. Buna karşı, sömürüyü arttırmak, kârlı dış ticaret ve dış yatırım alanları bulmak gibi önlemler alma zorunluğu doğmuştur.

Türkiye'de bu zorunluluk 1970'ler sonrasında artarak kendini duyurmaya başlamıştır. Tekeller sömürüyü yoğunlaştırırken, aynı zamanda sermaye ve mal ihracı olarak dışa açılma, emperyalistleşme gereksinimi ağırlık kazanmaya başlamıştır.

Orta gelişmiş taban, iç pazarda efektif talebin sınırlı oluşunu da belirlediğinden, ilerleyen endüstri kolları, iç

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

pazarın emebileceği kapasitenin dışına taşmışlardır. İhracat zorunluluğu arttıkça, sorunlar da ağırlaşmıştır. Ayrıca, bu endüstri dallarının ürünleri, girebildikleri pazarlarda "korumacılık", "gümrük duvarları" vb. işleyişlerle karşılaşmaktadırlar. İleri gitmiş endüstri dalları hem ülkenin genel geriliğinden, hem dengesiz gelişmişliğinden, hem tüm sorunların altında yatan neden olarak emperyalizme bağımlılıktan çekmektedir.

Türkiye'de ihracata yönelik endüstrileşme sürecidir. Zaten Türkiye, orta kuşak içinde oldukça yaygın endüstri kompleksine sahip ülkelerden biridir. Ancak böyle bir endüstrileşme ülkenin derin sorunlarını çözemeyecek, az gelişmişlik zincirini kıramayacaktır.

* * *

Ondokuzuncu yüzyıldan bu yana sürmekte olan Prusya tipi kapitalistleşme ile, endüstride yaşanan süreç, kabaca 10 yıl ara ile gelişimde izlendi. 1950'lerde kapitalist gelişme yolunda bir patlama geçiren ülke tarımına asıl gelişme 1960'larda geldi. O zamandan bu yana kırsal alanlar bir uçta tarım tekellerinin, burjuvazinin, bir uçta tarım proletaryasının ve arada dev gibi bir küçük üreticiler yığınının doğmasına tanık oldu. Bugün tarımda da kapitalist üretim ilişkileri egemendir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yarı-feodal kalıntıları yer yer sürmektedir. Ancak kapitalizm bu ilişkilerin hepsini kendi işleyişine almış, böylece sömürsünü iyice barbarlaştırmıştır.

Finans kapitali tarıma da dalmış, Türkiye tarımında tekelleşme oldukça ilerlemiştir. Tarım tekellerinin başında Üretim Çiftlikleri ile Et ve Balık Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi vb. kurumlarıyla devlet gelmektedir.

* * *

Savaş sonrasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti içinde Türk burjuvazisi iç sömürgeci olan Türkiye Kürdistan'ını Türkiye'de kapitalizmi geliştirme yolunda kullandı. Devleti araçlığıyla ekonomik ve siyasal şiddet yolundan ilkel birikimi sağlamaya yöneldi. Kürdistan'da her yolu kullanarak biriktirdiği zenginlikleri sermaye olarak Batı'ya aktardı.

1950'lere kadar süren bu dönemde, en barbar yöntemlerle uygulanan sömürgeci siyaseti sonucunda Kürdistan'ın insanı büyük yıkıma uğradı. Üretici güçlerin gelişmesine sekte vuruldu.

Bu yağma ve talana karşı isyan eden Kürt halkı amansızca kırıldı.

1950-1960 arası yavaş bir kapitalist gelişme Türkiye bütününe etkisiyle, Kürdistan'da da yol aldı. Ulusal baskı

azalmadı. Özellikle devlet-tekeli kapitalizminin Türkiye'de egemen olduğu 1970'ler sonrasında Kürdistan, finans kapital tarafından yeni bir tarihsel temelde, yeni yöntemlerle sömürülmektedir. Tekelci kapitalizmin sömürü mekanizmaları Kürdistan'ın geri temelinde yankılanınca Kürt emekçisi için daha yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır.

* * *

Türkiye finans kapitali eski iç sömürgeci Kürdistan'ın yanına 1974'ten sonra yeni bir sömürge daha, Kuzey Kıbrıs'ı katmaya başladı. İşgal bölgesinin ekonomisi Türkiye'ye sıkıca bağlandı.

Kuzey Kıbrıs'ın işgali, Türkiye burjuvazisinin kendisini yeniden gözlerini ülke dışına dikebilecek bir güç olarak görmeye başladığının kanıtıdır.

Türkiye'de devlet-tekeli kapitalizmi

Tarihsel olarak bakıldığında görülür ki, savaş dönemi gibi zor koşullarda, ya da burjuvazinin rakipleri karşısında yeterince güçlü olmadığı koşullarda devlet *tüm ağırlığıyla*, ta başlardan sahneye çıkmıştır. Tarih sahnesine geç gelmiş bir sınıf olan Türkiye burjuvazisi için de böyle olmuş ve ama toplumdaki kapitalist gelişmeyle birlikte devletin rolü de değişmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında burjuvazi zayıftı. Burjuva devlet önce 1923 İzmir Ekonomi Kongresi'yle oldukça liberal bir siyaset izledi. Burjuvazinin güçlenmesi için elverişli koşulları "dolaylı" yoldan sağlamayı üstlendi.

Ne var ki, ülkede yeterli sermaye birikiminin yokluğu ve 1929 bunalımının etkileri, 1932'de burjuva devletini ekonomiyeye doğrudan katılmak, "devletçilik" (etatizm) siyaseti izlemek zorunda bıraktı.

Devletçilik siyaseti, sermaye birikimi mekanizmasını harekete geçirme işlevini fiamamlayınca bırakıldı. Ama devletin ekonomik eylemleri yok olmadı. Devlet bu kez, büyük sermayenin finans kapitalleşme sürecinde etkin rol almaya başladı.

1960-1970 dönemi, finans kapitalin egemenlik kurma çabalarıyla belirlenir. Bu dönemde, yeniden planlama ve genel olarak hızla artan devlet işletmeleri gözlenmektedir. Devlet, banka, endüstri, yabancı sermaye, "ordu" sermayelerinin karması kuruluşlar ortaya çıkmıştır. Türkiye'de ordunun üst katlarını tutmuş klik, finans kapitalle kaynaşmıştır.

1970'lere geldiğimizde devletin rolü nitelik olarak farklıdır. Bu *yeni aşama*, tekellerle devletin her geçen gün biraz daha içiçe geçmesi, kaynaşması, devletin

tekellerin eline geçmesiyle belirlenir. Tekellerin gücüyle devletin gücü *tek bir mekanizmada* bütünleşmiştir. Devlet, *tekeli sermayenin genişletilmiş yeniden üretim sürecinde* somut görev üstlenmiş, bu sürecin en önemli parçası olmuştur.

Bu bütünleşme finans-kapitalin kendi başına çözemediği sorunlar için gereklidir. İç pazarın derinleştirilmesi, tekellerin sermaye birikimini hızlandırma, işçi ve emekçinin yoğun sömürsünü garanti altına alma, bunların ve pek çok sorunun "çözümü" hep devletin etkin tutumunu gerektirmektedir.

Tekellerle devletin tek bir mekanizmada bütünleşmesi belirleyici olgudur. Türkiye'de *devlet tekeli kapitalizmi vardır*.

1970'lerden bu yana devlet, tekeli burjuvazinin egemenliğindedir.

2.2. Türkiye'de devlet-tekeli kapitalizminin sonuçları

Türkiye'de devlet-tekeli kapitalizmi oluşumu Batı'daki sonuçları doğuruyor, doğuramaz. Emperyalist ülkeler geçmişte emperyalistleşme yoluyla iç savaş, kapitalizmin yıkımını önlediler, ama bu sonuç Türkiye için geçerli değildir.

Bir kez, hem mal, hem sermaye olarak dışa açılabilir için, Türkiye kapitalizminin, üretim zamanı, miktarı, maliyeti ve kalitesi açısından uluslararası standartlara ayak uydurması gereklidir. Bunun için içeride teknolojik düzeyi yükseltmek gereklidir. Bu ise kâr hadlerinin düşmesini getirir. Kâr hadlerinin düşmesine karşın kâr kitesini koruyabilmek, yükseltebilmek için ise yine bol ihracat gereklidir. Üstelik, teknolojiyi yükseltebilmek için de bol kredi ve döviz gereklidir. Fasit bir daire sözkonusudur.

Dünya emperyalist sisteminin bugünkü gelişme aşamasında, Türkiye'nin bu fasit daireyi kırarak emperyalistleşebilmesi çok güçtür. Yapılan kısıtlı "sermaye ihraçları" yine şu ya da bu emperyalist tekelin koltuğu altında gerçekleşebilmektedir. Türkiye dış yatırımlarda da "emperyalizmin atlama tahtası" olmaktan öteye geçememektedir.

Ayrıca, olgunlaşmış ama gerçekleşmemiş olan "emperyalistleşerek sorunları çözmek" isteği gerçekleşirse de ülkeyi bir alt-emperyalist ülke olarak daha karmaşık çelişkiler içine sokacak bir istektir. Türkiye finans-kapitali varlığını sürdürülebilmek için asıl olarak ülke içinde sömürüyü aşırı yoğunlaştırmak, bu arada iyice keskinleşen sınıf çelişki-

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

lerini de "bastırmak" zorundadır.

Aşırı yaygın küçük üretim tabanı üzerinde devlet-tekelci kapitalizminin ekonomiye egemen olduğu, finans oligarşisinin devleti elinde tuttuğu, emperyalistleşme gereksiniminin karşılana madığı, üstelik yerli tekellerle içiçe geçmiş emperyalizmin her yoldan sömürdüğü ve askersel güdümü altında tuttuğu orta derecede gelişmiş bir ülke olan Türkiye, ekonomik bunalımların kısılcacından kurtulamaz. Türkiye'de kapitalizm çıkmazdadır, devrimle çözülebilir bir durum varlığı yapısaldır.

Türkiye bu yapıyla toplumsal-

siyasal bunalımlardan da kurtulamaz. Böyle bir ekonomik yapı sürekli olarak totaliter, faşizan, faşist rejimler üretmekte, kısa süreli yaşanan "demokratik" aralar ise burjuva anlamında bile sahte bir demokrasi olmaktan öteye gitmemektedir. Faşizm isteği de yapı-saldır.

Türkiye'de şöyle iki düzeyli almaşık olanca ağırlığıyla ortadadır. Kapitalizmin çerçevesi içinde düşünmek zorunda isek, bir yanda ekonominin istemleri, öte yanda üretimi ememeyen iç pazar ve emmeyen dış pazar. Ya emperyalistleşme ya çürüme. Kapitalizmin çerçevesi

inde düşünmek zorunda olmadığımız için, ya emperyalistleşme, ya sosyalizm. Sosyalizm, Türkiye'de üretim güçlerinin gelişmesinin önündeki engeli aşmak için gereklidir. Emperyalizm ve yerli finans-kapital bağımlılığından kurtulmadan Türkiye'de gerçek bir gelişme yolu açılmaz. Türkiye emperyalizminin zayıf halkası olmaktan kurtulamaz.

Türkiye'de orta yol geçicidir. Türkiye toplumunun önünde iki yol vardır. Ya halkın aşırı sömürsünü garanti altına alan faşizm, ya halkın devrimci enerjisini seferber ederek sorunlarını çözecek devrim.

3. Türkiye devriminin karakteri ve halkın birliği

3.1. Devrimci aşama: ileri demokratik halk devrimi

Kapitalist bir ülke olan Türkiye'nin önündeki toplumsal devrim aşaması sosyalizmdir.

Türkiye'de sosyalizmin maddi önkoşulları vardır. Bu önkoşullar en somut anlatımını devletin ekonomideki rolünde ve devlet-tekelci kapitalizmde bulur.

Devrimin temel sorunu iktidar sorunudur

Türkiye'de ana düşman yerli finans oligarşisi ve emperyalizmdir. Yıkılacak erk budur.

Her devrimin ilk ve temel sorunu iktidar sorunudur. Türkiye devriminin önündeki adım, halk sınıflarının savaş birliği ile emperyalizmi ve yerli finans-kapitali erkten alaşağı edecek, iktidarın sınıf karakterini değiştirecek siyasal devrimdir.

Her toplumsal devrim içinde siyasal devrimi barındırır. Öte yanda, bazı siyasal devrimler, toplumsal devrime yolu açmak için yapılır. Bunlar toplumsal ruha sahip siyasal devrimlerdir. Bazı siyasal devrimler ise toplumsal devrime yol açmayan iktidar değişiklikleri olarak kalır.

Türkiye'de proletarya hegemonyası altında gerçekleşecek siyasal devrim, toplumsal ruha sahip bir siyasal devrim olacaktır. Öncülüğünü küçük-burjuva radikalizminin ele geçireceği bir siyasal devrimin ise böyle bir derinliği olmaz. Proletarya öne gelmedikçe sonunda geriye döner.

Türkiye'nin somut koşullarında par-

timizin ileri demokratik halk devrimi olarak adlandırdığı siyasal devrim anti-emperyalist, anti-tekelci, anti-faşist, anti-sömürgeci bir devrimdir. Burjuva demokratik devriminden farklı olarak, İDHD'nin nesnel mantığı toplumsal devrime yolu temizlemek, kesintisiz bir süreç içinde sosyalizme açılmaktır.

İşçi sınıfının toplumsal devrimdeki ilk adımı proletaryayı yönetici sınıf konumuna yükseltmektir. Bu da demokrasi savaşımını kazanmak demektir.

Siyasal devrim gerçek demokrasi sorunudur

Türkiye'de siyasal devrim sorunu, gerçek demokrasiyi yerleştirme sorunudur. Demokrasi savaşımı Türkiye'de anti-feodal çerçeveden çıkmıştır. Bu kavga artık ancak kapitalizmden sosyalizme geçiş olan bir üst çerçeve içinde verilebilir.

Türkiye'de işbirlikçi kapitalizm ve özellikle finans-kapitalizm demokrasiyi halkımız için ekonomik ve siyasal düzeyde hayal yapmıştır. Öte yanda, her alanda halkın demokratik özlemlerini ve gereksinimlerini arttırmıştır. Ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamın her alanında demokratikleşme, toplumsal gelişme için kesin bir zorunluluk olmuştur.

Kapitalizm, demokratik dönüşümlerle değil, ekonomik-toplumsal devrimle yıkılabilir. Ancak, demokrasi kavgasında eğitim görmemiş proletarya halkın liderliğini kazanamaz, demokrasiyi geliştiremez ve toplumsal devrimi gerçekleştiremez.

Siyasal devrimi gerçekleştirme kavgası iki temel nedenle gerçek demokrasiyi yerleştirme kavgasıdır.

Birincisi, siyasal devrimin başarılabileceği, ikincisi, devrimin ardından yeni

devletin kurulabilmesi halkın çoğunluğunun devrim sürecine ve devlet işlerine aktif katılımının kanıtı olacaktır, ki bu koşul olmadan iki amaca da ulaşılamaz.

Siyasal devrimin toplumsal devrime ilerleyebilmesi de demokrasiyi geliştirmeyle doğrudan bağlıdır. Kapitalizm, üretim araçları üzerinden özel mülkiyeti kaldırılmadan yıkılmaz. Üretim araçlarının demokratik yönetimi için tüm halkı örgütlemeyen, devlet yönetiminin demokratik örgütlenmesi içinde seferber etmeden bu alanda hedeflerimizle tam tutarlı sonuçlara ulaşılamaz.

Yine demokrasiyi giderek kendini yadsıyacağı sınıra dek geliştirmeden, komünizmin alt aşaması sosyalizmden komünizme ilerlenemez.

Bu nedenlerle, demokrasi kavgasını başarıyla vermeyen bir işçi sınıfı halkın öncülüğünü kazanıp İDHD'ni gerçekleştiremez; bu devrimi toplumsal devrime ilerletemez; sosyalizmi geliştirip toplumu devletin kuruyup gitmesi aşamasına ulaştırılmaz.

Devrim iktidarının sınıf karakterini işçi sınıfının bilinci ve örgütlülüğü belirleyecektir

İDHD'nin ilk adımıda gerçekleştireceği dönüşümler programı, kapitalizmin teorik çerçevesini aşmayan ama pratik çerçevesini ve burjuva legalitesini aşan demokratik bir programdır.

İDHD programı, bu nedenle hâlâ sosyalizm değildir ama işçi sınıfı hegemonyasındaki bir iktidar altında artık kapitalizm de değil, sosyalizme doğru dev bir adımdır. Türkiye'de işçi sınıfı hegemonyasında İDHD ile toplumsal devrim, tek bir devrimin iki aşamadır.

İDHD iktidarının sınıf karakterini

işçi sınıfının bilinci, halk yığınlarına öncülük yeteneği ve örgütlülük düzeyi belirleyecektir. Türkiye'nin bir geçiş kuşağı ülkesi olması, devriminin de çeşitli olasılıklar taşıması eğilimini arttırmaktadır.

Türkiye'de İDHD işçi sınıfının mutlak egemenliği altında başarıya ulaşabilir ve başından proletaryanın başkısıyla paylaşmadığı diktatörlüğü kurulabilir. Bunun koşulu, *devrim öncesinde*, devrimin hazırlığı döneminde komünist partisinin yönetimindeki işçi sınıfının, küçük burjuvazi ve demokratik katmanlarla sağlam bir bağlaşıklık kurabilmesi, uzlaşmacı-sallantılı unsurları soyutlayabilmesidir. Böyle bir iktidar toplumsal devrimin başlama noktası olur.

Proletarya yeterli bir güçle iktidarı ele alamazsa, toplumsal düzeydeki bağlaşıklıklar siyasal iktidar düzeyinde de yansır, kurulacak iktidar daha geri, daha ödüllü bir içerik demek olan işçi-emekçi diktatörlüğü olacaktır. Böyle bir iktidar, *geçici* bir iktidardır. Bu iktidar, proletarya hegemonyası altında ise, proletarya diktatörlüğünün bir çeşididir ve belki ikinci bir kavgayı, fakat ancak proletaryanın utkusuyla sonuçlanabilecek bir kavgayı içerecektir, toplumsal devrimin başlama noktası olacaktır.

Devrimden sonra kurulan iktidar işçi-emekçi diktatörlüğü ise ve hegemonyayı proletarya sağlayamamışsa, toplumsal ruha sahip bir siyasal devrimden kolayca sözedemeyiz. Bu ancak sonraki gelişmelerle, iktidardaki sınıf güçlerinin yeniden guruplaşması yolundan proleter hegemonyasının güçlenmesiyle, iktidarın proletarya diktatörlüğünün bir çeşidine dönüşmesiyle sağlanacaktır.

Küçük burjuva devrimci-demokrasisinin erke ortaksız el koyacağı bir devrim ise toplumsal ruha sahip olmaz. Ne yana gideceğini bilmez bir devrim olur. Ya sınıf güçlerinin yeniden guruplaşması yoluyla proletarya diktatörlüğünün bir çeşidine dönüşür, ya da kazanımlarını burjuvaziye teslim eder.

Türkiye devriminin açılımı proletarya hegemonyasına bağlanmıştır.

Gelişmenin anahtarı proletarya hegemonyasındadır

Proletaryanın yalnızca ideolojik değil, fiili hegemonyası altında gerçekleşen devrim, toplumsal ruhlu siyasal devrim olur, proletarya diktatörlüğü kurulur. Bir devriminin sosyalist devrim olması için, "saf" bir sosyalist devrim olması gerekmez. Saf bir devrim yoktur.

Doğal olarak proletarya iktidarı ülkenin somut durumunun belirlediği

bağlaşıklıklar içinde alır. Her devlet (diktatörlük) bir iktidar blokudur. Ancak, her devlet *tek* bir sınıfın diktatörlüğüdür. İki sınıfın birlikte iktidarı *geçici* bir durumdur.

Emperyalizm çağındaki burjuva demokratik devrimlerde amaçlanmış "işçiköylü devrimci demokratik diktatörlüğü" ile finans kapitale ve emperyalizme karşı verilen İDHD'de ortaya çıkabilecek "işçi-emekçi diktatörlüğü" (işçiküçük burjuva diktatörlüğü) böyle *geçici* iktidarlardır.

Bu *geçici* iktidarlarda da, eğer proletarya hegemonyası altındaysa, tarihsel açıdan yine proletarya diktatörlüğünün bir çeşididir.

Sosyalist devrim ileri kapitalist ülkelerde gerçekleştiğinde, işte o zaman tarihte ilk kez devletini (diktatörlüğünü) *doğrudan* kuran sınıf toplumda da çoğunlukta olacaktır.

Proletarya iktidarı alırken, bağlaşıkları ülkenin durumuna göre değişebileceği gibi, dünyanın durumuna göre de değişebilir. Sosyalizmin dünya ölçüsünde çok daha güçlü olduğu bir dönemde, işçi sınıfının bağlaşıklarının tabanı da genişleyecektir.

Çağımız kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır ve bu geçiş çok değişik biçimler gösterecektir.

Dünyada saf bir devrim yoksa, emperyalizmle birlikte dünya bir bütün olarak sosyalizm için olgunlaşmışsa, Türkiye işçi sınıfı ülkenin yapısı ve dünya koşullarına göre belirlenen bağlaşıklıklar içinde iktidarı alıyorsa bu toplumsal ruhlu siyasal devrimdir, proleter devrimdir.

Türkiye'de tarihsel olarak kapitalizmin çözümlenmesi gereken sorunlar vardır ve bunlar proleter devriminin açılım kazanması, tüm halkın ayağa kalkması için kaldıraç olacaktır.

Orta derecede gelişmiş bir ülke olan Türkiye'de proletarya devrimi yalnızca işçi sınıfının ve yoksul kır-kent emekçilerinin değil, tüm *orta sınıfın* (küçük burjuvazinin) da çıkarlarını temsil edecektir.

3.2. İleri demokratik halk devriminde sınıfların konumu

Burjuvazi

Türkiye halkının ana düşmanı yerli finans kapital, emperyalizme organik olarak bağlıdır. Bu bağlılık, uluslararası kapitalist işbölümü ve ekonomik zorunluluklar çerçevesinde ortaya çıkan, ülke içinde işçi sınıfının, ülke dışında sosyalist sistemin güçlü varlığıyla iteklenen bir bağlılıktır.

Dahası, geneliyle Türkiye burjuvazisi uluslararası kapitalist işbölümü içinde emperyalizme bağımlıdır. Türkiye sermayesi (tekelci ve tekeldışı birlikte) emperyalist finans kapitalin genişletilmiş yeniden üretimi sürecinin parçasıdır. "Ekonomik bağımlılık" olarak tanımladığımız ilişkinin altında bu gerçek yatar.

Türkiye'nin emperyalist sermayenin yeniden üretimi sürecinde yer alması, uluslararası işbölümünde ve sermayenin, "emperyalist sermaye hegemonyasında uluslararası yoğunlaşma" sürecinde çok çeşitli bağımlılık bağlarını yanında getirmektedir. Bu gelişmenin sonucu, yerli burjuvazinin elinde toplanan artık-değerin bir bölümünün emperyalist sermayeye transferidir, ki bu yerli burjuvazi ile emperyalizm arasındaki *çelişkilerin ekonomik temelidir*.

Türkiye burjuvazisinin emperyalizme bağımlılığının mekanizması, burjuvazinin çeşitli guruplarını değişik biçimde etkilemektedir. Türkiye'de emperyalizme bağımlı kapitalizm derinleştikçe, hem kendi içinde, hem enternasyonal alanda işbölümü ve entegrasyon ilerledikçe, tekeldışı sermayenin iç çelişkileri de giderek iç ve dış tekelci sermayenin içindeki çelişkilerin bir izdüşümü olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu durum, Türkiye burjuvazisinin yapısına, iç çelişkilerine ve emperyalizmle ilişkilerine, burjuvazinin kendi içindeki güç hiyerarşisi ve bu hiyerarşiye tutarlı olarak emperyalizmle olan ilişkisi yanında üçüncü ve yeni bir boyut getirmektedir. Burjuvazinin iç çelişkilerinin giderek artan bölüğünün emperyalist çelişkilerin yansması olmasıyla bu çeşit çelişkiler, küçük-orta-büyük kapitalistleri ya da tekeldışı ve tekelci kapitalistleri *dikeş* olarak dilimlemektedir. Böylece, genel olarak burjuvazi iyice *heterojen* bir yapı kazanmaktadır.

* * *

Tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye tekelci kapitalizmin egemen olduğu yapının parçalarıdır. İkisi arasında çelişkiler olduğu gibi, yarar ilişkisi de vardır. Aralarındaki çelişkiler tekeller egemen olduktan sonra, bu yarar ilişkileri içinde doğmaktadır.

Tekelci kapitalizm güçlendikçe, tekeldışı sermayenin tekelci sermayeye bağımlılığı artmakta, biçimsel sahipliği saklı tutarken, gerçekte tekelci sermayeye bağlı üretim birimleri durumunu almaktadır.

Tekeldışı sermayenin bu özelliği, onun bir bütün olarak tekelci sermayeye karşı direnişini olanaksızlaştırmış, *siyasal birliğini* kırmıştır.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *devrimci değildir*, devrime karşıdır. Emek

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

sermaye çelişkinin uluslararası planda yansımaları olan emperyalizm-sosyalizm çelişkinin derinleşmesi, kendisinin üretim aracı sahibi sömürgeci bir sınıfın parçası oluşu, Türkiye'de hızla gelişen kapitalizmin kendi mezar kazıcısını büyük bir güçle ortaya çıkarması, tekeldışı burjuvazinin devrime karşı oluşunu belirleyen en önemli olgulardır.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *demokrat* değildir. Türkiye'de liberalizm ile demokrasi birbirinden ayrılmıştır. Tekeldışı burjuvazi liberalizmi temsil etmektedir. Onun liberalizmi, tekeller karşısında nefes alabilme isteğinden doğar ve hem ekonomik, hem siyasal alanda iyi örgütlenmiş bir kurullar sistemi (yasalar vb.) isteğinde somutlaşır.

Türkiye'de tekeldışı burjuva liberalizminin demokrasitlikten ayrılmış oluşunun *birinci* göstergesi, onun emperyalist siyasete olan gönüllülüğüdür. "Dış pazara açılma" çabası, Kuzey Kıbrıs'ın işgali, bu emperyalist siyasetin göstergeleridir.

İkinci gösterge, tekellere ve dolayısıyla faşizme karşı tutarlı bir savaş vermekten uzak oluşu ile belirlenir. Tekeldışı burjuvazi Türkiye'de kapitalizmin ulaştığı aşama nedeniyle, ülkenin önünde duran ana düşmana karşı tutarlı demokratik bir program öneremez.

Üçüncü gösterge, Kürt halkına karşı şövenist tutumdur. Ulusal sorunda şövenistlik demokrat olmaya en önemli engellerden biridir.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *anti-emperyalist* değildir. Tekeldışı burjuvazi, emperyalizmin yurdumuzdaki ne ekonomik, ne askersel varlığına, NATO üyeliğine, ABD üslerine karşı değildir.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazinin bu özelliklerini görmek, onu tekellerle aynı torbaya koymak değildir. Tekeldışı burjuvaziyle emperyalizm ve tekeli burjuvazi arasında önemli çelişkiler vardır ve bunların toplumsal-siyasal yaşamda oynadıkları bir rol de vardır.

Tekeldışı burjuvazi heterojen bir guruptur. Kendi içinde de farklılaşmalar, çelişkiler vardır. Küçük-orta kapitalist ayrımı bunu bir yere dek anlatabilir. Küçük kapitalistin ekonomik durumu daha oynak, daha güçsüzdür, kendisi küçük burjuvaziye hem ekonomik konum hem kafa yapısı olarak oldukça yakındır.

Tekeldışı burjuvazinin alt kesimlerinin, ekonomik yönden en güçsüz kesimlerinin, emperyalizmle en az doğrudan bağlı kesimlerinin nesnel konumu öteki kesimlere göreli olarak daha ileridir.

Tekeldışı burjuvazinin giderek artan oranda tekelci sermayeye bağımlı

oluşu ve elde ettiği artık-değerin bir bölümünü iç ve dış tekelere kaptırışı, tekeldışı burjuvazinin sömürüldüğü anlamına gelmez. Tekeldışı burjuvazi sömürülen değil, *sömüren* bir kesimdir. Sömürü ilişkisi bir bütün olarak burjuvaziyle işçi sınıfı, kır ve kent küçük burjuvazisi arasındadır.

Küçük burjuvazi

Türkiye Avrupa'da küçük burjuvazinin toplumda en geniş yer tuttuğu ülkedir.

Kırsal alanlarda olduğu gibi kentlerde de yoğun bir yığın bulunmaktadır. Bürokrasi ve aydınların büyük çoğunluğu küçük burjuvazi kapsamı içinde yer almaktadır.

Finans kapital üstünde durduğu tabanı, yaygın küçük ve orta üretimi çıkarına uygun yönde biçimlendirmeye çalışmaktadır. Bir yanda geleneksel küçük burjuvazi hızla erimekte, proletarlaşmaktadır. Bu durum, bu kesimde şiddetli tepkiler doğurmaktadır. Öte yanda, bu eriyen geleneksel küçük burjuvazinin yerini yenisi ve finans kapital ağı içinde örgütlenmiş almaktadır. Örneğin, terziler, kunduracılar yok olurken, "yan sanayici" doğmaktadır.

Bu iki yönlü etki, küçük burjuvazi içinde çok karmaşık ve çelişkili süreçler yaratmaktadır. Ancak genelinde tekelci burjuvazinin bu sınıf üzerine etkisi çok ağır ve bunaltıcıdır.

Aydınların ve bürokrasinin bu sınıf içinde değerlendirilen kesimi küçük burjuvazinin en hareketli ve işçi sınıfına daha da yakın kesimidir.

Küçük burjuvazi ara sınıftır. Burjuva etkilemelere her zaman açıktır. Doğası gereği ideolojik saldırılardan, siyasal baskılardan etkilenir. Ancak tüm burjuva iktidarlar da bu sınıfın ekonomik-demokratik haklarına saldırmakta, hızla mülksüzleşmeye itmektedir. Tekelci burjuvazinin küçük burjuvaziye daha da yoksullaştırmaktan başka yolu olmaması, küçük burjuvazinin potansiyel gücünü belirlemektedir.

İşçi sınıfı

Tüm zenginliklerin gerçek yaratıcısı olan işçi sınıfı, Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi oranında büyüyen, ayrıca üretimde tuttuğu yer nedeniyle toplumdaki ağırlığı sayısıyla ölçülemez denli büyük olan, kapitalizmin iki temel sınıfından biridir.

Türkiye'de işçi sınıfının "kendisi için sınıf" olmasına, fabrika aşamasından bu yana uzun zaman gerekmemiştir. 1960'ların başından bu yana ülke çapında sayısı artmış, güçlenmiş, güçlü örgütler kurmuş, üstün ve militan bir savaşıma

atılmıştır. 1970'lere geldiğimizde, Türkiye işçi sınıfı "kendisi için sınıftır". Savaşımı siyasal nitelik almıştır. Savaşımı sınıf savaşımıdır.

Neden "ileri demokratik" ve neden "halk" devrimi?

Devrimimizi "ileri demokratik" yapan özellikler buraya dek söylenenlerden çıkmaktadır:

Demokratik devrim burjuva özlü devrimdir. "Burjuva demokratik devrimin içeriği, ülkenin toplumsal ilişkilerinin (sistemlerinin, kurumlarının) feodalizmden arınmasıdır." İleri demokratik devrimin ise, kapitalizmin önündeki engelleri temizlemek gibi bir görevi yoktur. O, finans kapitale karşıdır.

Kapitalizm feodalizme kıyasla, tekelci kapitalizm serbest rekabetçi kapitalizme kıyasla ileridir. Finans oligarşisine karşı bir devrim, proletarya hegemonyasında sosyalizme doğru yürümezse, tekeldışı burjuvazinin ya da onunla doğrudan ya da dolaylı işbirliği içinde küçük burjuvazinin işine yarayan bir yola girerse, bu son çözümlemede gerici olur.

Demokratik devrim nesnel olarak orta burjuvazinin, özellikle kır burjuvazisinin de işine yarar. İleri demokratik devrimin böyle bir işlevi yoktur.

Bunlar ileri demokratik devrimin daha ileri içeriğini gösterir.

Devrimimizi gerçek bir "halk" devrimi yapan özellik de buraya dek söylenenlerden çıkmaktadır:

İDHD'nin canalcı hedefi, siyasal devrim aşamasında burjuva devlet aygıtının parçalanmasıdır. Kapitalizm koşullarında, burjuvazinin bürokratik-askersel aygıtının *parçalanması*, her gerçek halk devriminin *ilk koşuludur*.

3.3. İleri demokratik halk devriminde halkın birliği

Devrim güçlerinin birliği, Türkiye devrim hareketi için canalcı önemdedir. Türkiye devrim güçlerinin savaş birliğini kurma zorunluluğunu derinden kavramak ve olasılığını değerlendirmek, bu yolda çalışmak komünistlerin görevidir.

Savaşçı saflarda doğru birlik anlayışı yerleşmeden halkın birliği kurulamaz.

Tekeldışı burjuvazi

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *devrimci, demokrat, anti-emperyalist, anti-tekeli, gerçek anti-faşist bir güç değildir*. Sömürgeci bir sınıftır, halk sınıfları içinde yer almamaktadır, devrime karşı-

dır. Halk sınıflarının saldırısı şiddetlen-
dikçe, bu kesimin giderek daha büyük
bölümü, giderek daha aktif biçimde
karşı-devrim saflarına geçecektir.

Sınıf savaşı çözümleyici ana yaklaştı-
ğı zamanlarda, egemen sınıf içinde,
hatta baştan sona tüm eski toplum
içinde çözülme öylesine belirgin bir
durum alır ki, egemen sınıfın küçük bir
bölümü sınıfıyla bağlarını koparıp,
geleceği elinde tutan sınıfa katılır. Bu
tarihsel yargı Türkiye için de doğrudur.
Ülke devrim anına yaklaştıkça tekeldişi
burjuvazinin çoğunluğu ve etkin siyasal
güçleri karşı-devrim safında aktif yer
alırken, küçük bir kesim halk saflarına
geçecektir. Bu gerçek ne genel yargıyı
değiştirir, ne de komünistlerin siyasetle-
rini bu kesim üstüne kurmalarını
gerektirir.

Emperyalizme ve tekellere karşı
savaşımın belli noktalarında, günün
belirleyeceği biçimler ve derecelerde
tekeldişi burjuvaziyle *sınırlı ve geçici*
uzlaşmalar yapılabilir. Sosyalizme açıl-
an ileri demokratik halk devrimi
savaşımında ana düşmana karşı işçi
sınıfına küçük de olsa, geçici de olsa
yarar sağlayacak uzlaşmayı komünistler
reddetmezler. Ancak, böyle uzlaşmaların
"anti-tekel, anti-emperyalist" bağlaşıklık
içinde bir anlamı yoktur.

Komünistlerin tekeldişi burjuvaziye
karşı taktiğinin *birinci* ve temel yönü
onu halk sınıflarından *soyutlamak*,
ikinci yönü, onu ana düşman olan
tekeldişi burjuvazi ve emperyalizmden
tarafsızlaştırmaktır. Burjuvazinin için-
deki en ufak, en anlık çelişkilerden
bile yararlanmaya, tekeldişi burjuvazi-
nin ana düşmanla aynı safta durmasını
önlemeye çalışmaktadır.

Küçük burjuvazi

Küçük burjuvazi devrimimizin temel bir
sorunudur. İşçi sınıfı küçük burjuvaziye
kendini yanına kazanmadan devrimi
gerçekleştiremez.

Türkiye'de kent ve kır küçük burju-
vazisi (Kürt halkının geniş bölümü
içinde olmak üzere), nesnel olarak halk
sınıflarının özgürce örgütlenebilecekleri
bir demokrasiden yanadır. Ulusların
kendini yazgısını belirleme hakkından
yanadır. Onun demokratlığı, ezilen
sömürülen emekçi olmasından kaynaklan-
ır.

Türkiye'de küçük burjuvazi, emper-
yalizme siyasetine, emperyalizmin
yurdumuzdaki varlığına ve tekellere,
faşizme nesnel olarak karşıdır ve prole-
taryanın öncülüğü altında devrimci bir
program uygulamaya yeteneklidir.

Türkiye devrimi için devrimci potan-
siyel taşıyan kır ve kent emekçisini, Kürt

halkını işçi sınıfının bayrağı altında
birleştireceğiz. Bunun için, geniş küçük
burjuva yığınlar üzerindeki burjuva
etkileri kırmak sonuç belirleyici önem
taşır.

Küçük burjuva demokrasininin siyasal
temsilcileriyle geçici ve sınırlı uzlaşma-
lar, ideolojik ve örgütsel bağımsızlığı
sakınan eylem birliği partimizin temel
tutumudur.

Yarı-proleterler

Türkiye'de yarı proleterler nüfusun
önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.
Bu kesim yalnız İDHD'de değil, toplum-
sal devrim sürecinde de proletaryanın en
yakın bağlaştığı, en güvenilir desteğidir.

Yarı-proleterleri işçi sınıfının bayrağı
altında toplamak devrimin vazgeçilmez
görevidir.

İşçi sınıfı

Tarım işçileri de içinde olmak üzere
Türkiye işçi sınıfı devrimin ideolojik,
örgütsel, fiili, askersel öncüsüdür. Ülke
koşulları buna olanak vermekte, bunu
gerektirmektedir.

Türkiye'de devrimci savaflara öncülük
etmiş, toplumsal gelişmeye damgasını
vurabileceğini kanıtlamış güçlü bir
işçi sınıfı vardır.

Finans oligarşisi, onun devleti, emper-
yalizme bir olmuş, tüm ülkeyi
sömürüyor. Buna karşı endüstri prole-
taryası *tüm sömürülenlerin* haklarını
savunma, onlara kurtuluş yollarını
gösterme ve kurtuluş için ortak savaşı
yönetme görevini taşıyor. Emperyaliz-
me ve işbirlikçi-tekelci burjuvaziye karşı
toplumsal gelişmenin bayrağını taşıyor.

Türkiye proletaryası yalnızca kendi
çıkarlarını savunarak, dört bir yanında
yürüyen haksızlığa, baskıya, sömürüye,
zulme seyirci kalarak tarihsel görevini
yerine getiremez. Öyle yaparsa kendi
hakklığından, doğruluğundan yitirir.
Onun tarihsel gücü her çeşit baskının,
ezginin, sömürünün ardıcıl düşmanı
olmaktan gelmektedir. Toplumdaki tüm
sömürü ağının odağı olan finans kapita-
lin karısına ancak o ağın tümüyle
düşmanı olarak çıkarsa güçlü olabilir.
İşçi sınıfının bu canalcı görevini kavra-
ması ve yerine getirmesi, devrim süre-
cinde proletarya hegemonyasını kurma-
sı anlamına gelir.

İşçi sınıfının hegemonyası ve birlik

Biz komünistler, işçi sınıfının gerçek
birliğinden, onun Marksizm-Leninizm
ve proletarya enternasyonalizmi teme-
linde çalışan partisinin güçlenmesini

anlıyoruz. İşçi sınıfının gerçek siyasal
birliği, onun kendi partisi olan komünist
partisinde, onun sınıf siyaseti çevresinde
oluşur diyoruz.

Proletarya açısından hegemonya ge-
reksinimini doğuran kendi dışında
başka ezilen sınıfların da varlığı ve ortak
düşmanın üstüne birlikte yürüme zorun-
luluğudur.

Proletarya hegemonyası, işçi sınıfının
iradesini öteki sınıf ve katmanlara
benimsetmesidir. Bu, yaşamda işçi sınıfı
partisi ve onun çevresini saran örgütler
aracılığıyla gerçekleşecektir.

TKP'yi, onun savaş yolunu olabildi-
ğince geniş yığınlara maletmek, işçi
sınıfı hegemonyasını sağlamanın en
önemli aracıdır.

İşçi sınıfının hegemonyayı sağlaması,
yığınların önüne geçebilmesi için, birlik-
te iş yaptığı ya da yapmadığı, varolan
güçlerin *utarsızlığını* yığınlara göstere-
bilmesi, kendisini *ayırabilmesi* gerekli-
lidir.

Bağlaşıkların yetersizliğini yığınlara
göstererek onların gerçek sınıf kavgası-
na yönelmelerini sağlama, aynı zaman-
da devrimi ilerletme sorunudur.

Hegemonyanın ele geçiriliş biçimi,
uygulanış biçimi ve amaçları ortama
göre değişir. Ancak ne olursa olsun,
hegemonya çeşitli sınıf ve katmanlar
adına siyasette varolan örgütler arasın-
daki savaşım içinde ortaya çıkar.

Hegemonyayla birlik hiçbir zaman
çelışmez. Tam tersine, işçi sınıfının,
bağlaşıklık olabileceklerin başını çekebile-
cek güçte olması, başarılı bir birlik için
baş koşuldur. Hegemonyayı gerçekten
sağlayacak bir güç olmadan kalıcı
birlikler kurulamaz.

* * *

Sosyal demokrasi ve oportünizm, işçi
sınıfının ve halkın birliği önündeki en
önemli engellerdir.

Sosyal demokrasi emekçiler arasına
sızmaya çalışan burjuva ideolojisidir.
Reformlar yoluyla devrimci patlamaları
önlemeye çalışan, kapitalizmi yamaya-
rak sürdürmeye çalışan akımdır.

Burjuva liberalizmi, halk yığınlarını
ana düşmana, tekelci burjuvaziye bağla-
yan temel köprüdür. Bu uyuşuk etkiyi
kırmadan yığınları devrimci savaşıma
katabamayız.

İşçi sınıfını komünizme kazanmada
en önemli bir engel, komünizm ile sosyal
demokrasi arasındaki sınırı bulandıran
oportünizmdir. Bu nedenle burjuva
ideolojisine karşı savaş, oportünizme
karşı savaştan ayrılmaz.

Devrimci saflarda oportünizmi yenil-
giye uğratmak, oportünist günahların
bir anlamda cezası olan "solculuğa" da
indirilmesi en büyük darbe olacaktır.

Oportünizmle savaş yığın siyasetini bir yana atmak değil, onu gerçekçi bir

tabana oturtmak savaşındır. İşçi sınıfının birliği, tüm halkın en geniş birliği için

oportünizmle savaş ertelenmez bir görevdir.

4. Tekellere karşı halkın savaşımı ve ileri demokratik halk devrimi programı

4.1. İşçi sınıfının ekonomik savaşımı

Türkiye işçi sınıfının ekonomik savaşımı siyasal nitelik alıyordur

Türkiye'de bir yandan devlet-tekellere bütünleşmesi, öte yandan finans kapitalin genel olarak "zor kullanma" eğilimi nedeniyle, ekonomik savaşımın nesnel olarak siyasal nitelik alışı süreci hızlanmıştır. Bu durum, işçi sınıfımızın, ekonomik-siyasal savaşım bütünlüğünü daha derinden kavramasında kolaylıklar getirmektedir.

Devlet-tekellere kapitalizmi altında Türkiye'de devlet, işçi işveren ilişkilerinde, ücret, toplu sözleşme, sosyal güvenlik, kıdem tazminatı gibi işçiyi doğrudan ilgilendiren her konuda taraftır. Çalışanların belli bir yaygınlıkta yükselttikleri her çeşit ekonomik-sendikal istem *doğrudan* devleti karşısına almaktadır. Bu, ekonomik savaşımın siyasal nitelik kazanmasıdır. Siyasal savaşım, sınıf savaşımı demektir.

İşçi sınıfımız sınırsız bir sömürü ve zorbalık altındadır. En temel ekonomik ve sendikal haklardan yoksundur. Sömürü oranı, ileri kapitalist ülkeler sömürü oranından çok daha yüksektir.

Kapitalizmin işçi sınıfının durumunda "göreceli kötüleşme" yasası Türkiye'de açıklıkla işlemektedir.

Kapitalizmin işçi sınıfının durumunda "mutlak kötüleşme" yasası da Türkiye'de işlemektedir.

Türkiye'de işçi ücretleriyle işgücü değeri arasında büyük bir uçurum vardır.

Resmi asgari ücret niteliksiz işgücü değerinden çok daha düşüktür, ve tüm ücretleri geri çekici etki yapmaktadır. Üstelik, resmi asgari ücretin uygulamaya girmediği geniş kesimler vardır. Bu bakımdan, hem genel uygulanması, hem niteliksiz işgücü değerine uygun düzeyde saptanması için asgari ücret bir savaşım odağıdır.

Ayrıca, ülkemizde daha ortalama ücretler niteliksiz işgücü değerine (olması gerekli asgari ücret düzeyine) yükseltilmiş değildir.

İşçi sınıfımızın iş koşulları da aldığı

ücretler denli kötüdür. Türkiye, dünyanın en çok iş kazası olan ülkeleri arasındadır.

Sigorta kapsamına giren işçilerin büyük bir bölümü sigortasız, kaçak çalışmaktadır. Onların durumları daha da kötüdür.

Bir de kaçak bile çalışmayan milyonlarca işsiz vardır. İşsizlik hem ücretlerin düşüklüğünde yansımakta, hem o düşük ücretlerin bile işçi sınıfımızın yaşam düzeyini, olduğundan daha yüksek göstermesini getirmektedir.

Ekonomik-sendikal haklar için savaşım, işçi sınıfımızın sağlığı, yaşamı, geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Bu haklar uğruna savaşımın geri kesimlerini savaşa çekmek için de güçlü bir araçtır.

Komünistler sendikalara savaşım hedefi olarak kapitalizmin ve sınıf savaşımının ulaştığı gelişkinlik düzeyine uyarlı hedefler gösterirler. İstemlerini burjuvazinin kabul sınırları içinde tutmazlar.

Gerçekçi istem, ne burjuvazinin verebileceği kadarıyla, ne de işçi sınıfının o anda alabileceği kadarıyla sınırlı değildir. *Toplumsal gelişmenin* çıkarlarına uygun olarak saptanmış istemdir.

Gerçekçi istem doğrudan devrim savaşımına bağlanır, çünkü ekonomik ve toplumsal bunalım altında, kapitalizmin vermesi gereken istemleri de elde etmenin yolu devrimdir.

Komünistler, zorba erk yıkılmadan istemlerin kalıcı olarak elde edilemeyeceğini anlatırlar. Tüm ekonomik-sendikal ve demokratik istemleri günün ana görevine bağlarlar.

Sendika hareketinin görevleri - acil istemler

Ekonomik savaşımın öneminin giderek arttığı koşullarda devrimci sendika hareketinin önündeki temel görevler ve acil istemler şunlardır:

1. Sarı ve pembe sendikacılığın işçi sınıfının bilincinde uyandırdığı legalist, barışçı, sendikalist hayalleri yıkmak için; burjuva görüşlerin işçi sınıfı içinde zehir saçmasını önlemek için savaş; devrimci propaganda ve ajitasyon.

2. Gerçekçi istem anlayışını yaymak.

3. a) Ücret artışı isteminin *toplumsal*

gelişiminin çıkarlarına uygun olarak saptanmış asgari ücret dışında bir sınırı yoktur. Ücretlerin fiyat ve verimlilik artışlarının gerisinde kalmamasına dikkat edilecektir. Ancak ücret artışı istemlerini burada durdurmak, işçi sınıfının ekonomik ile siyasal savaşımı, sömürüyü azaltma ile sömürüyü kaldırma savaşı arasında duvar çekmek olur.

b) Niteliksiz işgücünün değeri (olması gerekli asgari ücret), tüm ücret istemlerinde ortak taban alınacaktır.

c) Bu ortak taban uygun aralıklarla fiyat artışlarına göre ayarlanacaktır.

d) Ortak tabana, nitelikli emeğin ve çocuk sayısının farkları eklenerek ücret istemleri saptanacaktır.

e) Ücret istemleri net saptanacaktır. f) Yıllık izin ve bayramlarda en azından almakta olduğu ücret verilecektir.

g) Yakacak, ikramiye gibi hakların ücretlere ek olarak elde edilmesi sağlanacaktır.

5. İşgününün sınırı sekiz saat, tehlikeli ya da sağlığa zararlı işlerde 6 saat olacaktır.

6. Hafta sonu tatili bütün 48 saat olacaktır.

7. Bugünkü biçimiyle fazla mesai kaldırılacak ve çifte ücret ve gönüllülük esasına oturtulacaktır.

8. Fabrikada çalışan tüm işçilerin ortak toplantısında seçilecek ve iş koşulları, işçi sağlığı, haksız işten çıkarmalar, işçiyeye küstah tutumlar, kadın-erkek işçiler arasında eşitsiz uygulamalar gibi konularla ilgilenecek, yönetime katılacak *fabrika komiteleri*, işvereni cezalandırma yetkisiyle donatılacaktır.

9. İşverenlerden kesilecek özel bir vergiyle derhal tarım ve balıkçılığı da kapsayacak genel işsizlik sigortası kurulacaktır.

10. İşverenin SSK'ya olan borçları derhal alınacaktır. Bunun yanı sıra işverenlerden kesilecek özel bir vergiyle parasız sağlık hizmetleri geliştirilecektir.

11. İşsizlik sigortası ve SSK, işçilerin yönetimine verilecektir.

12. Bugünkü biçimi içinde çocuk emeği yasaklanacaktır. Geçinebilmek için çocuğunu çalıştıran ailelere, işverenlerden kesilecek özel bir vergiyle oluşturulacak fonndan çocuk sigortası bağlanacaktır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ**4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI**

caktır. Çocuk sigortasının yönetimini, her bölgede halkın seçeceği öğretmenler yapmalıdır.

13. Vergi kaçakçılığını ve vergi yükünün fiyatlarına yansıtılmasını önlemek için tüm büyük işyerlerinde, bankalarda, işçilerden ve ücretlilerden oluşan *hesap denetim komiteleri* kurulacaktır. Bu komiteler vergi kaçakçılığını ortaya çıkararak halka açıklayacaktır.

14. Bulunmayan maddelerin dağıtımını, kadın ve erkek işçilerden oluşacak *dağıtım komiteleri* yapacaktır. Dağıtım komiteleri aynı zamanda istifçiliği de ortaya çıkararak halka duyuracaktır.

15. Tüm emekçilere grevli, toplu sözleşmeli tam sendikal haklar tanınacak, lokavt yasaklanacaktır.

16. Sendikalara, işçi komitelerine işletmelerin tüm çalışmalarını denetleme yetkisi verilecektir.

IDHD tüm bu acil istemleri ilk adımda gerçekleştirecektir.

Komünistlerin sendikalara karşı tutumu

Komünistler sendikaların örgütsel bağımsızlığını, siyasette partiye bağımlılığını savunurlar.

Komünistler sendika içi demokrasiyi, üyelerin sendikalarda söz ve karar sahibi olmasını, kendi örgütlerini denetlemelelerini isterler. Sendikalarda siyasal görüşlerini nedeniyle tasfiyeciliğe karşıdır.

Komünistler sendika ile parti arasındaki sınırların yok edilmesine, sendikaların partinin görevini üstlenmesine ya da partinin sendika görevlerini üstlenmesine karşıdır. Böyle tutumlar hem sendikaları, hem de partiyi güçten düşürür.

Sendikalar sınıf örgütleridir. Komünistler sendikaların er ya da geç kendi görüşlerini benimseyeceğini bilirler, geleceğin kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve sendikaları bölmez, sürekli ve güvenli Marksist propaganda yürütürler.

Komünistler sendikal birliği gözetirler. İşçilerin büyük sendikalarda toplanmasından yanadırlar. Kapitalizm koşullarında sendikaların bölünmüşlüğüne bitmeyeceğini de bilirler.

Komünistler sendikal birlikten yanadırlar. Ancak sendika seçme özgürlüğünü kaldırarak gerçekleştirilmeye çalışılan zorla birleştirmelere karşıdır.

Partimiz, sendikalarda, yönetimde kimin olduğuna bakmadan aktif çalışma yürütür.

4.2. Gençlik

Gençlik halkımızın geleceğidir. Ülkemiz nüfusunun yarısından çoğu 20 yaşın

altındaki gençlerden oluşmaktadır. Tüm gençliğin oranı daha da yüksektir. Gençliğimizin büyük çoğunluğu halk sınıflarından gelmektedir.

Devrimci geleneklere sahip olan Türkiye gençliği, bu niteliğiyle devrim savaşımında önemli bir yere sahiptir.

* * *

İşçi sınıfının üstündeki ağır sömürü, sınıfın genç kesimleri üstünde daha da katmerlidir. Çocuk emeği sömürüsü yaygındır. Genç işçiler her türlü sendikal haktan yoksun, asgari ücret, sigorta, vb. uygulamaların dışında tutulmaktadır. Çıraklık adı altında, iş kazasına, işten çıkarmaya karşı yasal güvenceden yoksun, en düşük ücretle, en kötü koşullarda çalışmaktadırlar. Dayak, küfür, angarya olağandır. Çoğu küçük endüstri birimlerinde çalışan genç işçilerin bu durumu tekellerin işine gelmektedir. Zaten çoğu tekeller için üretim yapan bu küçük işletmelerde, ileride tekellerin fabrikalarında çalıştırılmak üzere "yetiştirilirler".

İşçi sınıfımızın genç bir sınıf oluşu nedeniyle nesilden nesile aktarılan sınıf geleneği derin değildir. İşçi gençliğin yoğun bulunduğu sanayi ve atölyeler dağınık, küçük çalışma birimleridir. Bu olumsuzluklara karşın, Türkiye'nin her yanında işçi gençlerin acil demokratik istemler uğruna savaşı yükseltmiş, sosyalizm fikirlerini benimsemiş olması, işçi gençliğin geleceğin güvencesi olduğunun kanıtıdır.

* * *

Emperyalizme, faşizme karşı eylemci bir geleneği olan yüksek öğrenim gençliğine, burjuva devletin gericileşmesi oranında saldırılar artmaktadır. Baskıların en yoğun olduğu alanlardan biri öğrenci gençliktir.

Gençliğimizin örgütlenme hakkı, demokratik hakları yoktur. Üniversiteler özerk değildir. Eğitim programlarının giderek gericileştirilmesi iktidarların uygulamaları içindedir.

Gerici iktidarların öğrenci gençliğe karşı izlediği siyasetin amaçları şunlardır:

Gerici burjuva ideolojisini propaganda edecek seçme kadro yetiştirmek; teknik, yönetsel vb. bilgilerle donanmış siyasallaşmamış kadro yetiştirmek; öğretilen bilginin içeriğini ve pratikte kullanım alanını, emperyalistleşmekte olan finans kapitalin istemlerine uydurmak.

Burjuvazi bunların yanısıra yüksek öğrenim kurumlarını oluştururken, öğrencilerin toplu bir güce erişmesini önlemek; kampus uygulaması yoluyla öğrencilerle bölge halkı arasında doğabilecek etkileşimi önlemek; olası öğrenci

eylemlerini yerleşim merkezi uzağında daha kolay bastırmak; farklı bilgi düzeylerinde öğrenci yetiştiren üniversiteler oluşturarak, üretimin hiyerarşik yapısına uygun düşün diplomalar hiyerarşisi kurmak amaçlarını da gözetiyor.

Öğrenci gençliğin demokratik-akademik haklar savaşımı işçi sınıfımızın demokrasi savaşımına kopmaz biçimde bağlıdır. Gençlik hareketi ancak işçi sınıfının devrimci öncülüğü altında gerçekten önemli ve anlamlı bir güçtür. Gençliğin savaşımını işçi sınıfının savaşımına bağımlı kılmak, ancak komünist partisinin önderliğinde olanaklıdır.

* * *

1. Genç işçilere 8 saatlik işgünü, sigortalı-sendikalı çalışma hakkı sağlanacaktır.

2. Genç işçilere eşit işe eşit ücret verilecektir.

3. Genç işçilere işyerinden ücretli izinle eğitim hakkı sağlanacaktır.

4. Eğitim, gerici içeriğinden arındırılarak toplumsal gelişmenin gerekleri yönünde yeniden örgütlenecektir. Gençliğin eğitimin planlanmasına katılımı sağlanacaktır.

5. Üniversitelere tam özerklik verilecek, öğrenci gençliğin öğrenim birimlerinin yönetimine katılımı sağlanacaktır.

6. Öğrenim birimlerinin çevre halkıyla yakın bağlar kurarak toplumsal kültürel yaşama aktif katkıda bulunmaları sağlanacaktır.

7. Eğitim ile endüstriyel üretim kaynaştırılacaktır.

8. Her düzeyde parasız eğitim sağlanacak, yaygın burs uygulamasına geçilecektir.

9. Tüm topluma ilk adımda orta öğrenim hedefi getirilecektir.

10. Gençliğin siyasal yaşama aktif katılımının önündeki tüm engeller kaldırılacaktır.

11. Gençliğin toplumsal gelişme yolunda her düzeydeki örgütlenmesi devletten tam bir destek görecektir.

12. Seçme seçilme yaşı 18'e indirilecektir.

13. Gençlik temsilcilerinin halk organlarında yer almaları sağlanacaktır.

IDHD tüm bu acil istemleri ilk adımda gerçekleştirecektir.

4.3. Kadın

Sınıfların belirmesi, özel mülkiyetin ve devletin ortaya çıkmasıyla kadınların ezilmeleri alını yazısı olmuştur.

Türkiye'de kadın toplumun her alanında "ikinci sınıf" vatandaşdır. İşinde, evinde, okulunda, yasalar karşısında her zaman eşitsizlikle, haksızlıkla, ezgiyle karşı karşıyadır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

Burjuvazi kadın işçilere eşit işe eşit ücret ödenmesini, genel ücret düzeyini düşürmenin bir aracı olarak kullanmaktadır.

Kadınların üretim sürecine girmesi nesnel olumlu bir gelişmedir. Kapitalistlerle doğrudan karşı karşıya gelmekte, kurtuluşunun öteki sınıf kardeşleriyle birlikte savaşımdan geçtiğini yaşayarak görmektedir. Sendikalar içinde örgütlenmekte, karşısında patronla birlikte devleti görmektedir. Devletin kimin devleti olduğunu kavramaktadır. İşçi emekçi kadınlar hızlı bir uyanış içindedirler.

İşçi kadın tüm emekçi kadınların öncüsüdür. Kadın hareketinin birliği işçi-emekçi, Türk ve Kürt kadınlarının birliğinden geçer.

Kadınların katılmadığı bir devrim kazanılamaz.

Kadınların işçi-emekçi olmaktan öte kadın olmaktan kaynaklanan, sınıflı toplumlara özgü sorunları, istemleri vardır. Bu özgül istemler işçi sınıfının istemleriyle gelişmeyen, tersine, işçi sınıfının istemlerine boyut kazandıran istemlerdir.

* * *

İleri demokratik halk devrimi kadın sorununun çözümünde önemli bir adım olacaktır:

1. Kadınların yasalar karşısında tam eşitliği sağlanacak, kadınları aşağılayan boşanma uygulaması, meşru-gayri meşru çocuk ayrımı, zina yasası vb. kaldırılacak, medeni hukuk bu anlayış içinde yeniden yazılacaktır.

2. Ekonomik, kültürel, toplumsal, siyasal yaşamın her alanında kadın erkek eşitliği, fırsat eşitliği sağlanacak, eşit işe eşit ücret tanınacaktır.

3. Devletin ve işyerlerinin analığı ve çocukları gözetmesi sağlanacak, parasız çocuk yuvaları, çocuk bahçeleri ve sağlık istasyonları, çamaşırhane ve yemekhaneler açılacaktır.

4. Kadınlara hamilelik süresince ve doğum sonrasında ücretli izin verilecektir.

5. Kadınları aşağılayan her çeşit iş yasaklanacaktır.

6. Kadının siyasal yaşama aktif katılımının önündeki tüm engeller kaldırılacaktır.

7. Kadınların her düzeydeki örgütlenmesi devletten tam bir destek gerektirir.

* * *

Kadın sorununun temelini kurutulması, üretim araçları üstünde özel mülkiyetin kaldırılmasından geçmektedir. Sosyalizm büyük ölçekli toplumsal ekonomiye geçişi sağlayarak kadınları ev işlerinin esirliğinden kurtarır, gerçek

ve tam kurtuluşlarının yolunu açacaktır.

Ancak, burjuva hakkın dar çevreni aşmadan, yani hak katkıya bağlı olmaktan çıkmadan kadın tam kurtulamaz. İşbölümünün ortadan kalktığı komünizme dek kadın tam kurtulmuş olmayacaktır. Öte yandan kadınlar tam özgürlüğe kavuşmadan, proletarya da tam özgürlük kazanamayacaktır.

Kadının gerçek kurtuluşu komünizmedir.

4.4. Küçük üreticilerin kooperatif hareketi

Kırda ve kentte küçük burjuvazi tarafından kurulan, küçük üreticinin savunma örgütü olarak anlayabileceğimiz kooperatifler vardır. Bu kooperatifler bir yanyıla tekeller karşısında daha iyi bir ekonomik konum kazanmaya yaramakta, bir yanyıla finans kapitalin egemen olduğu bir ekonomide tekellerin işine yaramaktadır. Nesnel olarak küçük üretimi tekellerin tabanı yapmaktadır.

Bunlar yanında bir de doğrudan devlet eliyle, finans kapitalin dolaylı yöntemleriyle ya da tekdışı burjuvazi tarafından kurulan kooperatifler vardır. Böyle kooperatifler de küçük üreticinin haklarını savunan örgütler olarak gösterilmeye çalışılıyor. Gerçekte bu örgütlerin başını tutan tekeller ve devlet, küçük üreticileri kendilerine bağlayarak üretimdeki verimlilik artışının sonuçlarını kendilerine yontarak zenginliklerine zenginlik katıyorlar. Tekellerle çok sayıda küçük üreticinin ortaklaşa yatırım yaptıkları tarıma yönelik endüstri işletmeleri de aynı amaca hizmet ediyor.

Komünistler küçük üreticinin ekonomik örgütlenmelerinin ikili nesnel işlevinin bilincinde olarak buralarda yoğun devrimci ajitasyon-propaganda yürütürler. Küçük üreticilerin ancak işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleşecek anti-tekeli bir devrimle kurtulabileceklerini, somut deneylerle birleştirerek yorulmaz biçimde açıklarlar.

İDHD ile, nesnel olarak kapitalizme yarayan işlevinden soyunacak olan üretim ve tüketim kooperatiflerini devlet her yolla teşvik edecek, kooperatifsiz üretici kalmamasını sağlayacaktır. Bunların tekeller ve devlete olan borçlarını silecek, ağır vergi yükünü kaldıracaktır. Küçük üreticinin mallarının pazarlanması devlet tarafından güvence altına alınacaktır.

4.5. Ulusal sorun: Bir devlette iki ulus

Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı, emek-sermaye çelişkisini bulandırır, gözlerden saklamasını kolaylaştırır, halklar

arasına düşmanlık sokar. Ulusal sorunun demokratik yoldan çözümü, uluslar arasındaki düşmanlıkları ortadan kaldıranın tek yoludur. Ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına saygı, toplumun demokratikleşmesi için zorunludur.

Komünistler, her türlü ulusal eşitsizliğin, ulusal baskının, ayrıcalığın amansız düşmanıdır. Komünistler, ezen ulus şövenizmine karşı ezen ulus proletaryasının enternasyonalist eğitimini vazgeçilmez bir görev sayarlar. Her türlü ezilen ulus dar görüşlülüğüne de karşı çıkarlar.

Komünistler ulusal sorunda, yaşanan anda varılmayan sorunları yapay olarak zorlamaz, tarihsel gelişmenin önlerine koyduğu sorunları proletaryanın çıkarları doğrultusunda çözmek için savaşır.

Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur

Bugün Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur. Türkiye devleti sınırları içinde Kürt ulusu ezilen bir ulustur. Türkiye Kürdistanı, Türklerin zor kullanılarak ülke sınırları içine kattıkları, zenginliklerini Kürt egemen sınıfla birlikte, giderek hızlanan biçimde sömürdükleri bir alandır, Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin iç sömürgesidir. Kürt sorunu, Türkiye devriminde kilit bir sorundur.

* * *

Ulusal sorunda komünistlerin ilkesi, "ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi" hakkıdır. Bu hakkın özü, ayrılma, ayrı devlet kurma hakkıdır. Türkiye Komünist Partisi, Kürt ulusunun ayrılma hakkını kayıtsız koşulsuz benimsemiş, bunu komünistler için bağlayıcı tutum olarak koymuştur.

Ulusların kendi yazgılarını özgürce çizme hakkını, ayrılma hakkını savunmak, ayrılmayı savunma anlamına gelmez. Ayrılma hakkının öteki yüzü birleşme özgürlüğüdür. Pratikte, ayrı devlet kurulmasını destekleme, sosyalist devrimin ve proletarya diktatörlüğünün çıkarları çerçevesi içinde belirlenir.

Komünistler genel olarak ulusların küçük ulusal devletlere parçalanmasını değil, onların kardeşçe, her türlü ulusal baskıdan kurtulmuş olarak gönüllü birliğinin sağlanmasını isterler.

Komünistler olarak, Kürt sorununda ayrılmayı değil birleşmeyi, özgür birleşmeyi istiyoruz. Tam da bu nedenle "ayrılma hakkı"ni koşulsuz savunuyoruz. Ayrılma özgürlüğünün olmadığı yerde, birleşme özgürlüğünden söz edilemeyeceğini biliyoruz.

Kürt komünistlerinin görevi, Kürt ulusunun öteki uluslarla birleşme özgür-

lüğünü ve tüm ülkelerin işçilerinin birliğini savunmak, ezilen ulus dar görüşlülüğüne ve ulusçuluğa karşı savaşmaktır. Bunlar, proletarya enternasyonalizminin yüklediği görevleridir.

* * *

Ayrılma hakkı da, birleşme özgürlüğü de, ancak tam demokratik bir ortamda yaşama geçebilir. Türkiye'de finans kapital erki yıkılmadan Kürt halkı kendi yazgısını özgürce çizemez.

Kürt ulusal-demokratik güçlerinin bağlaşıklığı kazanamayan işçi sınıfı Türkiye'de devrim yapamaz. Ortak düşmana karşı işçi sınıfının hegemonyasında savaşa katılmayan, ayrı savaşım veren Kürt hareketi özgürlüğe kavuşamaz. Düşman ortaktır. Tek seçenek, tek bir devrim hareketinde güçleri birleştirmektir.

Kürt sorununun çözümü, Türkiye'de ileri demokratik halk devriminin zafere geçmektedir.

Ulusal sorunun kesin ve gerçek çözümü ise ancak sosyalizm koşullarında olanaklıdır.

Kıbrıs'ın işgaline ve sömürgeleştirilmesine karşı savaş

İşgalci-sömürgeci ülkenin komünist partisi olarak partimiz, Kıbrıs Rum ve Türk halklarının kendi yazgılarını belirleme haklarını savunur. İşçi sınıfımızın, "kendini" burjuvazisinin Kuzey Kıbrıs'ı işgaline, sömürgeleştirilmesine karşı enternasyonalist sesini yükseltmesinin, Türkiye'de devrimi başarıya götürebilmesi için zorunlu olduğuna inanır.

Partimiz, burjuva ulusçuluğunun körüklediği Rum düşmanlığına karşı, Kıbrıs Rum halkına enternasyonalist dayanışma gösterir. Kıbrıs Rumlarının tüm haklarını gerçekleştirme yolu büyük ölçüde Türkiye'de devrimden geçtiği için, Kıbrıs Rum işçi sınıfının devrimci dayanışmasını ister.

İşgalci-sömürgeci ülkenin işçi sınıfı olarak Türkiye işçi sınıfı, işgal altındaki Kuzey Kıbrıs işçi sınıfının ve halkın işgalcilere karşı savaşına somut destek vermelidir. Türkiye finans kapitaliyle doğrudan yüzyüze olan Kuzey Kıbrıs işçi sınıfıyla, halkıyla sıkı örgütsel bağlar, ilişkiler geliştirilmelidir. Düşmanın ortak olduğu duyurulmalı, ortak savaşta sıkı eşgüdüm sağlanmalıdır.

Ermeni ulusal azınlığının hakları için savaş

Türk şövenistlerinin Türkiye Ermenistanı'nda uyguladığı soykırım, tarihin

tanık olduğu en büyük barbarlıklardan biridir. Türk şövenist hükümetleri milyonla Ermeninin kanına girmiş, mallarını yağmalamıştır. Canını kurtarabilenler ise, binlerce yıldır yaşadıkları toprakları terkederek dünyanın dört bir tarafına sürgüne zorlanmıştır.

Zor yoluyla İslamlaştırma ve Türkleştirme, Batı Ermenistan'daki Türk işgalinin değişmez temelidir. Ermeni kültürünün mirası olan kiliseler, okullar, tarihsel yapıtlar yerle bir edilmiştir. Tüm yer adları Türkleştirilmiştir. "Türkiye Ermenistanı" deyiimi bile şiddetle yasaktır. Finans-kapital, Ermenilerin en temel hakları olan kendi topraklarında yaşama hakkını reddetmekte, onları sürgün yavaşlatmaktadır.

Partimiz Ermeni soykırımını ve ardından gelen sürgünü açıkça lanetler. Ermeni diasporası son bulmalı, topraklarını terketmek zorunda kalan Ermenilere bu topraklara serbestçe geri dönme hakkı tanınmalı ve devlet dönmek isteyenlere her türlü yardımı yapmalıdır. Ermenilerin her çeşit demokratik hakları tanınmalıdır.

Ermeni ulusal azınlığının haklarını savunmak komünistlerin görevidir. Sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi, Ermenilerin haklarını da yaşama geçirecektir.

4.6. Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için

Barış savaşımı, yeni bir dünya savaşımı önlemek amacı taşıyan demokratik bir savaşımıdır. Emperyalizmin dünyayı yok edecek güçte nükleer silahlarla donanmasına ve saldırganlığına karşı bir savaşım olması nedeniyle anti-emperyalist bir savaşımıdır.

Emperyalizmin serüvenci siyasetinin önüne set çekmek ve dünya halklarının geleceğini korumak için yürütülen barış savaşımı enternasyonalist bir savaşımıdır.

Ülkemizde egemen tekelci burjuvaziye karşı savaş, emperyalizme karşı savaşla içiçedir. Devletin baskı araçları emperyalist sistemin bir bütün olarak çıkarlarını savunmakla yükümlüdür. Bu sistemi oluşturan bağlardan askersel bağa karşı savaş, aynı zamanda ülkemizde sistemi yoketmek için verilen ileri demokratik halk devrimi savaşına yığınları hazırlayan genel demokratik bir savaştır. Ülkemizin kasırgalı siyasal ortamında barış savaşımı ile devrim savaşımı arasındaki bağ, burjuva demokrasilerinde olduğundan daha çıplak, somuttur.

Yığınların barış istemini devrim hedefiyle bağlamak, kalıcı bir barışın ancak dünya devriminin utkusıyla sağlanabi-

leceğini göstermek komünistlerin görevidir.

* * *

Bir geçiş kuşağı ülkesi Türkiye'de yayılmacı eğilimlerin devlet siyasetlerine egemen olmaya başlaması, genel demokratik bir savaşım odağı olan barış savaşımının doğru yönlendirilmesinin önemini arttırmaktadır.

Komünist barış programı şöyledir:

1. Burjuvazinin, sosyal-şövenistlerin ve sosyal-pasifistlerin demagogilerini sergilemek.

2. İlhaklara karşı olmak, ulusların ayrılma hakkı dahil tüm hakların kabulü için çalışmak.

3. Gerçek demokratik ve kalıcı barış devrimlerde aramak.

Bu çağımızın barış programıdır. Bu program, değişik koşullarda değişik yöntemlerle, değişik savaş biçimleriyle savunulabilir, özü değişmez.

Devrimden sonra dış siyasetimizin yönelimi dünya devrimine gücümüz oranında aktif yardım etmek ve dünya barışı için savaşmak olacaktır. NATO ve benzeri, ülkemizi emperyalizme bağlayan her çeşit ilişki kopartılacak, barışçı ve bağımsız bir dış siyaset izlenecektir. Öte yanda, komünistler haklı savaşlara karşı değillerdir.

4.7. İleri demokratik bir anayasa

Demokrasi bir devlet biçimidir. Yurttaşların eşitliğinin resmen tanınmasını, herkesin devletin yapısını belirlemede ve devlet yönetiminde eşit haklı olduğunu anlatır. Öte yanda, her devlet gibi kişiler üzerinde örgütlü-sistemli zor kullanımı temsil eder.

Demokrasi gerçek olmaya, halkın iradesini süregen biçimde yansıtmaya yöneldikçe, kapitalist sistemin temelini dinamitlemeye başlar. Bu nedenle Türkiye'de de demokrasinin tek ve gerçek sahibi işçi sınıfıdır.

Demokrasi, kapitalizme karşı savaşım veren proletaryayı birleştirir ve onu burjuva devlet aygıtını kırarak yerine demokratik bir devlet aygıtını koymaya yetenekli kılar.

Demokrasinin bu düzeyi burjuva toplumunun sınırlarını aşmayı ve toplumun komünist yeniden örgütlenmesinin başlangıcını anlatır.

Proleter devletin ana özelliği yığınların aktif örgütlü gücüne dayanan yığın demokrasisidir. Gerçek demokrasi de budur.

Demokrasi sosyalizme özdeş değildir. Ancak gerçek demokrasi, sosyalizme açılacak bir devrimsiz elde edilemez. Burjuva toplumundaki üretimle siyaset

arasındaki ilişkinin kopukluğu ancak kapitalist yapının ortadan kaldırılmasıyla giderilir. Bu nedenle, devrim sorunu nasıl demokrasi sorunu ise, demokrasi sorunu da başta devrim sorunudur. Bu gerçekten demokratik bir anayasa, gerçekten demokratik bir devlet kavgasıdır.

Anayasa, devletin örgütleniş biçiminin belgesidir. Demokratik anayasanın hedeflerini halka benimsetmek, zorbalığı yıkmak ve devrimi yapmakla *doğrudan* bağlıdır.

Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi

a) Yetkin merkezi otorite ve bunun yanında yerel organlara geniş özerklik yaratılacaktır. Bu özerkliği güvence altına alacak maddi kaynak, personel vb. sağlanacaktır.

b) Tüm devlet görevlileri (yönetim, yargı, eğitim) seçimle göreve gelecekler ve seçmenler bunları her an geri çağırma hakkına sahip olacaklardır.

c) En yüksek memurun aylığı nitelikli işçinin aylığını geçmeyecektir.

d) Mahkemelerde halk temsilcilerinin yer alması, yargılamada jüri sistemi getirilecektir.

e) Ordu dağıtılıp yeni halk ordusu kurulacaktır. Yeni halk ordusunun halktan soyutlanmaması, halkın dışında bir güç olmaması için önlem alınacaktır.

f) Herkesin silah taşıma hakkını yaşama geçirir biçimde halk milisi örgütlenmesi sağlanacaktır. Silah üretimi ve dağıtımını proletaryanın bilgisi ve denetimi altında olacaktır. Ordu cephaneliklerinin tümü işçi kolektiflerinin bekçiliğine devredilecek, fabrika ve işyerlerindeki işçi kolektifleri tahrip gücü yüksek modern silahlara sahip olacaklardır.

g) Resmi dil kavramı kaldırılacak ve herkese kendi dilinde konuşma, yayın ve eğitim hakkı sağlanacaktır.

h) Ülke bütününe ilgilendiren önemli kararlarda halk oyuna başvurulacaktır.

i) Devlet işleyişinde açıklık ilkesi güvence altına alınacaktır.

Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi

a) *Çok partili sistemi kabul.* TKP ileri demokratik halk demokrasisinde ve sosyalizmde çeşitli sınıf ve katmanların varlığı ve hatta aynı sınıf içinde farklı yaşayışlar olabileceği nedeniyle çok partili sistemi kabul eder.

Çok partiliği kabul sınıf savaşımını daha açık, daha geniş bir biçime sokar. Yığınları daha fazla bu savaşa katar ve komünist partisini deforme etme yönün-

deki yabancı sınıf etkisini güçsüzleştirir.

Komünistler işçi sınıfının ve emekçi halkın çıkarlarını en tutarlı biçimde komünist partisinin savunduğunu bildikleri için başka partilerin varlığından çekinmezler. Ayrıca tek parti sistemi sosyalizmin zorunlu bir özelliği de değildir.

b) Çok partili sistemin doğal sonucu olarak:

1. Komünist partisinin programını kabul etme gereği olmadan parti kurabilme özgürlüğü getirilecek, devrim devletinin *demokratik düzenine karşı çıkmayan* tüm partilere serbest çalışma hakkı verilecektir.

2. Her partiye toplumda sağladığı destek oranında basında, televizyonda yer sağlanacaktır.

3. Farklı programları olan farklı partiler temelinde seçimlerde halkın iradesine tam saygı gösterilecektir.

c) Seçim sistemi, tek dereceli seçim, eşit genel oy hakkı (mahpuslar ve silah altındakiler dahil), parti sistemine dayalı nisbi temsil, gizli oylama açık sayımı ve her an geri çağırma hakkı ilkelerini içerecektir.

d) Sivil toplumun gelişmesi için somut özendiriciler geliştirilecektir. Örneğin, derneklere devlet parasal yardım yapacak, toplantı yeri, yayın olanağı sağlayacaktır.

e) Demokrasi sürekli karar oluşturma demektir. Toplumda her konuda serbest tartışmaya olanak tanımak, azınlık görüşlerin çoğunluk haline gelebilmesinin olanaklarını yaratmak için, belli oranda destek bulmuş her görüş devlet basımevlerinde görüşlerini basma ve yayma hakkı tanınacaktır.

f) Toplumsal ve siyasal yaşamda *açıklık* ilkesi güvence altına alınacaktır.

g) Kişi ve konut dokunulmazlığı, özel yaşamın özelliği ve aile birimi güvence altına alınacaktır.

h) Siyasal suç kavramı kaldırılacaktır.

i) Ölüm cezası ve insan onuruyla bağdaşmayan tüm cezalar kaldırılacak, işkence yasaklanacaktır.

j) Düşünce, söz, topklanma özgürlükleri güvence altına alınacaktır.

k) Ülke içinde ve dışına gezi ve yerleşme özgürlüğü güvence altına alınacaktır.

l) Kişisel ve kurumsal dinsel inanç ve ibadet özgürlüğü güvence altına alınacaktır.

Partimiz, devletin dini kişisel bir sorun olarak belirlemesini ister. Dinin devlet açısından kişisel sorun olmasından devletin laik devlet olması anlaşılır.

Vatandaşlar arasında dinsel inançları nedeniyle ayırım yapılamaz. Resmi belgelerde vatandaşların dininden söz edilemez.

Uluslararası ilişkilerin düzenlenmesinde demokrasi

a) Halkın egemenliğini yokeden ya da sınırlayan tüm uluslararası antlaşmalar yırtılacak, bu nitelikteki örgütlenmelerden çıkarılacaktır.

b) Devrimden sonra işçi sınıfının ve halkın yararına imzalanacak anlaşmaların, girilecek örgütlenmelerin halkın oyuna sunulmasıyla bağlayıcılık kazanması ve belirli aralarla yeniden halk oyuna sunulması, dolayısıyla "gizli" anlaşmaların olmaması sağlanacaktır.

4.8. Genel ekonomik önlemler

1. Yerli ve yabancı bankalar devletleştirilecektir. Bankalar devletleştirilirken mevduat sahipleri tek kuruluş yitirmeyecektir.

2. Tüm yerli ve yabancı tekeller bir sıra içinde devletleştirilecektir.

3. Sigortacılık, toptan ticaret, dış ticaret, madenler ve maden çıkarma endüstrisi, enerji üretim endüstrisi devletleştirilecektir.

4. Tüm haberleşme ve ulaşım devletin elinde adım adım merkezileştirilecektir.

5. Tüm topraklar üzerinde özel mülkiyet kaldırılacak, büyük kapitalist çiftlikler devletçe işletilecek, geri kalan topraklar, tarım emekçisine ve tarım kolektiflerine gereksinimi oranında kullanım hakkıyla dağıtılacaktır.

6. İşyeri demokrasisi: Tüm işyerlerinde işçilerin ve işçi kolektiflerinin yönetimi ve denetimine katılması sağlanacaktır.

7. Sendikaların, ekonominin örgütlenmesi ve denetimindeki yetki ve sorumluluklarının giderek artması güvence altına alınacaktır.

8. Toplu sözleşme, grev ve genel grev hakları güvence altına alınacaktır.

9. Önceden belirlenen bir plan içinde devletin elindeki ekonomik işletme ve makineler arttırılacak ve işlenmeyen topraklar üretime açılacaktır.

10. Yükseldikçe artan oranda gelir vergisi. Dolaylı vergiler azaltılacaktır.

11. Miras hakkı sınırlandırılacak ve daha sonra kaldırılacaktır.

12. Sağlığı elverişsizler ve emekliler dışında herkes için çalışma zorunluluğu konacaktır.

13. Ticari gizlilik kaldırılacaktır.

14. Çek ve kredi kartıyla ödeme yaygınlaştırılacak, özellikle varlıkları için yasal zorunluluk durumuna getirilecektir.

15. Devrim devletinin demokratik düzenine başkaldıranların tüm mallarına elkonacaktır.

16. Küçük üreticiye en uygun koşullarda kredi olanakları hızlı ve yaygın biçimde sağlanacaktır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

17 Önceden belirlenen bir plan içinde tarım ile yapım endüstrisi entegre edilecektir.

18. Zaman içinde nüfusun toplumsal gelişmenin istemlerine uyarlı olarak ülke içinde daha dengeli bir dağılımı sağlanacaktır.

19. Ekonomik durum hakkında kapsamlı, düzenli istatistiklerin yayınlanması sağlanacaktır.

4.9. Demokrasi savaşımının ve ileri demokratik halk devrimi programının mantığı

Komünist Partisi, demokratik savaşım devrim savaşımına *bağımlı* kılar. Demokratik hedefleri ana amaç olan devrim hedefini her an akılda tutarak öne sürer.

Siyasal demokrasinin *tüm* önemli istemlerinin kapitalizm altında kaderi uygulanmamak, ya da eksik uygulanmaktır. Komünistler bu gerçekten kalkarak demokratik istemleri kapitalist düzenin verebileceği düzey ile sınırlamak yerine bu gerçeği, demokrasi savaşımını devrim hedefine *bağımlı kılmanın* somut tabanı olarak görürler. Demokratik istemleri reformcu değil devrimci biçimde, *burjuva legalitesinin sınırlarını yıkıcı* biçimde öne sürerler. Böylece, yığınları hedefi burjuvaziye alaşağı edip mülksüzleştirmek olan savaşa gitgide daha

kararlı ve geniş olarak çekerler.

İDHD'nin sonucunda nasıl bir iktidar kurulursa kurulsun, ilk uygulanacak program yine İDHD'nin devrimci demokratik dönüşümleri olacaktır. Bu program ekonomik-toplumsal-siyasal açılardan ana düşmanın belini kırmada ilk adım, halk sınıflarının devrimci birliğini kurma ve korumada en geniş çerçeve ve sosyalizme ilerlemede dev bir sıçramadır. Siyasal devrim bir iktidar sorunudur, toplumsal devrim-sosyalizm ise uzun ve tedrici bir süreçtir.

Toplumsal devrimin uzun bir süreç olmasının nedeni, üretim araçları üzerinden özel mülkiyetin bir hamlede kaldırılmamasıdır. Bunu yapabilmek için, varolan üretici güçleri bir hamlede ortak mülkiyeti olanaklı kılan bir düzeye çıkarmak gerekir ki, bu zaman işidir. Proleter devrimi toplumu *yavaş* bir süreçle değiştirecek ve özel mülkiyeti, ortak mülkiyete olanak veren üretim güçleri geliştiği oranda ortadan kaldıracaktır.

Proletarya hegemonyasında gerçekleşecek İDHD *en başta* demokratik bir anayasayı, demokratik devleti ve böylelikle *dolaylı* yoldan proletaryanın siyasal egemenliğini getirecek, toplumu demokratikleştirecektir.

Demokrasi ise, üretim güçlerinin gelişme düzeyinin elverdiği ölçüde giderek genişleyen biçimde özel mülkiyeti kaldıran, emekçilerin yaşam ve çalışma araçlarını sağlama alan önlemleri uygu-

lamaya koymanın aracı olarak kullanılmazsa, işçi sınıfının bir işine yaramaz.

Doğal olarak programdaki önlemlerin tümü bir anda uygulanamaz. Ancak her zaman biri ötekine yolu açacaktır. Özel mülkiyete ilk saldırı ardından proleterya daha ileriye gitmek, tüm sermayeyi, tüm üretimi ve değişimi, tüm ulaşımı devletin elinde giderek daha fazla yoğunlaştırmak durumunda olacaktır. Bu önlemler adım adım, üretici güçlerin çoğalması oranında gerçekleştirilecektir.

Böylece, proletarya siyasal üstünlüğünü kullanarak sermayeyi burjuvaziden *derece derece* söküp alacak, tüm üretim araçlarını devletin elinde merkezileştirilecek ve üretim güçlerini en hızlı biçimde geliştirecektir. Bu nedenle bu önlemler, ekonomik olarak yetersiz gibi görünen, fakat kavganın gelişimi içinde eski toplum düzenine yeni saldırılar gerektiren, üretim biçimini tümüyle devrimcileştirmede kaçınılmaz olacak önlemlerdir.

İDHD programının mantığı böyledir. Ancak sınıf savaşımının koşulları dayatırsa, işçi sınıfı başka türlü yapmaya, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti bir anda yok etmeye de hazır olacaktır. Bu, emekçi halk için daha zor koşullar, daha zorlu uğraş demektir ama halkın devrimci özverisiyle, kararlılığıyla böyle bir dar boğazı aşmayı sağlayacak üretim güçleri düzeyi Türkiye'de vardır. Oysa bu süreçte burjuvazi tez elden yok olur.

5. Sosyalist toplum ve sosyalist devlet

5.1. Sosyalizm: komünizme dönüşüm dönemi

Sosyalizm genel olarak, "işçi sınıfının iktidarı, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve planlı ekonomi" diye tanımlanır.

"Sosyalizm" diye, tarihte bağımsız yer tutan bir toplumsal-ekonomik yapı, bir üretim biçimi yoktur. Sosyalizm, komünizmin alt aşamasıdır.

Sosyalizm, yaşanacak, bitirilecek ve bir sonraki aşamaya geçilecek bir aşama değildir. Kapitalizmden komünizme geçiş, proletarya diktatörlüğü altında, sürekli ilerleyen ve genişleyen bir dönüşümdür. *Sosyalizm, içinde kapitalist toplumun kalıntılarını taşıyan komünizmdir.*

"Herkes çalışması kadar"

Sosyalizm, meta üretiminin ortadan kalkışına gidiş süreci içinde, ama meta

üretimi üzerine oturmuş bir dönemdir. Ekonomik özendiriciler, ekonomik mühasabe, para, kredi, ticaret gibi unsurlar meta üretiminin unsurlarıdır.

Sosyalist toplumun üretim güçleri, "herkese gereksinimine göre" ilkesinin uygulanamayacağı bir düzeyi temsil eder. Emegın farklılaşmışlığı sürdüğünden toplumsal emek, doğrudan harcanan emek zamanı ile değil, ancak *toplumsal olarak zorunlu ortalama emek* ile ölçülebilir.

Bu nedenle, sosyalist toplumda *değer yasası* işler. Sosyalizmin belgisi, "herkese çalışması kadar"dır. Bu çalışma ancak değer yasası yoluyla ölçülebilir, yoksa sosyalizmde mallar arasındaki değişim oranı bulunamaz.

Meta ilişkilerinin varlığı, sömürü ilişkilerinin yeniden kurulması yönünde sistemin içindeki sürekli bir eğilimin varlığını anlatır. Bu eğilim aynı zamanda hâlâ yaşayan sınıf farklarının gelişmesi yönünde etki yapar. Öte yanda, sosya-

lizmde meta ilişkileri toplumsal mülkiyete dayalı özel bir durumdur, planlı ekonomi içinde işler ve kendiliğindenlik özelliği göstermez.

Değer yasası, toplumsal emek doğrudan harcanan *emek zamanı* ile ölçüldüğü zaman, komünizmde ortadan kalkacaktır. O zaman, üretim yalnızca toplumsal tüketim için üretilen bir emek ürünü olacak, alınıp satılan mal olmaktan çıkacaktır.

Sosyalizmde sınıflar ve sınıf savaşımı sürer

Sosyalizm döneminde kentle kır, kafa ile kol emeği arasındaki çelişkilerde kendisini dışa vuran *işbölümü* sürmekte, bu temel üzerinde sınıflar ve katmanlar, bölgesel ve ulusal farklılıklar yaşamaktadır.

Sosyalizmin sınıfları, üretim araçları karşısındaki konumlarıyla, emegın toplumsal örgütlenmesindeki rolleriyle ve

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

gelir dağılımı biçimleriyle farklılık taşıdıkları için farklı sınıftırlar.

Sosyalizm, sınıfların varolduğu, dolayısıyla sınıf kavgasının sürdüğü bir dönemdir. Ancak bu, komünizme gidiş sürecinde kişilikleri değişmekte olan sınıfların kendine özgü kavgasıdır.

Sosyalizm döneminde yaşayan bu kendine özgü sınıf kavgasında uluslararası ve ülke içi güçler dengesine ve izlenen sınıf siyasetine göre, kapitalizme geri dönmek, yerinde saymak ve komünizme yürümek olasılıkları vardır. Komünizmin ilk aşaması sosyalizmden komünizme yürüyüş kendiliğinden bir gelişme olmayıp, izlenen siyasal çizgiye ve geliştirilen aktif yığın demokrasisine doğrudan bağlıdır.

Sosyalizm, farklı çıkarlar temelindeki sınıflar arası çelişkilerin gelişmeyi hızlandıracak biçimde çözümlenebilmesinin nesnel temelini yaratmıştır. Ancak, bu çelişkilerin zamanında görülüp doğru bir siyasetle çözülmesi gerekir.

Sınıf farkları ancak üretim güçlerinde muazzam bir gelişmeyle komünizmde kalkar.

Sosyalizmde devlet kapitalist toplumun kalıntısıdır

Devlet, komünizmin ilk aşamasında kapitalizmin kalıntısıdır.

İlk aşamasında komünizm tam bir ekonomik olgunluğa erişmiş, kapitalizmin geleneklerinden ve kalıntılarında tamamen kurtulmuş değildir. Bundan dolayı, komünizm, ilk aşamada, "burjuva hukukunun dar çevrenini" korur.

"Hak" kavramı (insanların neyi yapmaya, neyi istemeye ve neyi elde etmeye hakları olduğu anlayışı) sosyalizmde ekonomik gelişmenin yetersiz düzeyi nedeniyle sürer. Herkesin ancak topluma verdiği kadar almaya hakkı vardır. Hak, katkıya bağlanmıştır. Bu kısıtlamanın aşılması emek üretkenliğinin yükselmesine bağlıdır. Hak ve hukuk sosyalizmde işçinin üretim araçlarıyla ve emeğin sonuçlarıyla ilişkisini düzenlemektedir.

Malların dağıtımına ilişkin hukuk, kaçınılmaz olarak devletin varlığını öngörür. Hukukun kurallarını uygulatacak bir aygıt olmaksızın, hukuk hiçbir şey değildir.

Komünizmin ilk aşamasında kapitalist toplumun kalıntıları bir de devletin temsil ettiği kafa-kol emeği ayrımlarıyla belirlenir. Aydınlar, siyasal kadrolar, yöneticiler komünizme dek kalkmaz. Bu kesimin işçi sınıfıyla ilişkilerinin doğrudan ekonomik-siyasal biçimlenmeyle "kaldırılır" cinsten değildir.

Üretim araçları üzerindeki devlet mülkiyeti de sosyalizmde kapitalizmde

komünizmin unsurlarının birlikte varolduğunu anlatır. Devlet mülkiyeti, proletarya diktatörlüğü aşamasının belirleyici, en tutarlı, en hızlı gelişmeyi, komünizme en hızlı dönüşümü sağlayan mülkiyet biçimidir. Ancak kendisi komünizm değil, kapitalizmin bir unsurudur. Komünizmin "mülkiyet" biçimi (o aşamada bu kavram da anlamsızlaşacaktır) devlet mülkiyeti değil, tüm bireylerinin üretken emek içine girdiği, toplu üreticilerin ortak mülkiyetidir.

Proletarya diktatörlüğü altında devlet mülkiyeti, tüm halka hizmet etmesi nedeniyle, ama o ölçüde kapitalist olmaktan çıkmıştır. Devlet mülkiyetinin kapitalist karakterini tamamıyla yitirmesi ancak işbölümünün ortadan kalkması, yani tüm insanların üretken emek içine girmesiyle, komünizme geçişle, devletin ortadan kalkmasıyla tamamlanacaktır. O zaman, bu anlamda "mülkiyet" de yok olacaktır.

Sosyalist devlet proletarya diktatörlüğüdür

Proletarya diktatörlüğü, iktidarı ele alınsın belirli bir yolunun dayattığı bir sorun değil, devlet olmaktan gelen bir gerçekliktir.

Devletin baskı rolü, kapitalist sınıfın varlığıyla değil sınıfların varlığıyla bağlıdır. Sosyalizm proletarya diktatörlüğüdür.

Bireyler arası ilişkilerin toplumsal işbölümü yoluyla maddeleşmiş ilişkiler durumunu alması ve bunların düzenleme, baskı gerektirmesi ancak bireylerin yeniden maddesel güçleri ve ilişkileri kendi egemenlikleri altına almaları ve işbölümünü ortadan kaldırmalarıyla ortadan kalkacaktır.

Toplumsal işbölümü, sınıflar sürdüğü, çalışma yaşamının başta gelen zevki durumuna gelmedikçe, devlete (baskı rolüne) gereksinme vardır. Hukuk, iş yasaları, mahkemeler, çalışma disiplini vb., hep bu zorlamanın göstergeleridir. "Herkes çalışması kadar" demek, çalışma zorunluluğu, zora dayalı emek demektir. Hak kavramının sürmesi bu zoru anlatır.

Devleti yalnızca düşman sınıflara karşı baskı olarak ele almak özünde ve son çözümlenmede doğrudur. Devlet, topluma, toplumun tüm bireylerine karşı bir soyutlamadır. Kendine egemen olan sınıfın bireylerine karşı da zorlamayı temsil eder.

Proletarya diktatörlüğü işçi sınıfının kendi devletini kurmasından komünizmin üst aşamasına dek uzanan süreyi kapsar. Bu sürede kendi içinde değişimlere uğrar, ülke içi ve dışında sınıf savaşının gelişmesine bağlı olarak işlevi değişir. Bu

değişimler, devletin kuruyup gitme sürecidir. Bu süreç, dünya ölçüsünde emperyalizmin çökmesiyle yeni aşamalara büyüyecektir.

Dünya proletarya diktatörlüğü, sosyalizmin her alanda emperyalizme üstün geldiği, geri dönüşsüz egemenlik anıdır. Tam da bu nedenle, bu aşamadan önce hiçbir ülkede devlet ortadan kalkmaz.

Devletin kuruyup gitmesi de, sınıfların ortadan kalkması gibi üretim güçlerinin dünya çapında gelişmesi temelinde gerçekleşecektir. Dolayısıyla komünizm ancak dünya çapında gerçekleşebilir.

Tek ülkede komünizm olamaz.

5.2. Sosyalist demokrasi

Proletarya diktatörlüğünün en uygun devlet biçimi aktif yığın demokrasisidir

Aynı özlü devlet çok farklı biçimlerde örgütlenebileceği için, teorik düzeyde bir sorun yaratmayan sosyalizm ve demokrasi ilişkisi, pratik düzeyde çeşitli sorunlar yaratmaktadır.

Proletarya devleti çoğunluğun devletidir, dolayısıyla özünde en demokratik devlettir, ama biçiminde demokrasi de, çıplak diktatörlük de olabilir.

Proletarya diktatörlüğü özünde çoğunluğun çıkarlarını temsil eder. Demokrasi de çoğunluğun yönetimidir. Yaşanan ortama, partinin izleyeceği hattın yanlışlıklarına vb. bağlı olarak özle biçim arası derece derece açılabilir. Öz ile biçim olarak demokrasinin uygulanması arasında bir açıklığın ortaya çıkması, devletin proletaryanın girişimi dışına çıkması demektir. Uzmanlık dalı olmaya devam eden devlet işleyişinin proletaryanın yeterince ağırlığını koymadığı bir biçimde yürütmesi demektir. Çoğunluğun devlet işlerine aktif katılımı olmadığı zaman devlet çoğunluğun ellerinden yukarıya doğru süzülür, ki bu bürokratik deformasyondur.

Sosyalizmde demokrasi, çoğunluğun yönetimi, en başta, emekçiye çeşitli oyunlarla yönetimden uzak tutan ve onu ezmede araç olan burjuva devletini dağıtıp yerine proletarya devletini kurarak sağlanacaktır. Çoğunluğun devletini kurmak başlıbaşına dünyanın en demokratik kazanımıdır.

Ancak bununla bitmez. Amaç çoğunluk adına bir gurubun (bürokrasi) değil, çoğunluğun kendi yönetimi olduğu için, devlet bürokrasisine savaşılacaktır. Yalnız eskisini yok etmek için değil, yenisinin de halka karşı dönmesini engellemek için önlemler alınacaktır.

Bunlar yanında, insanlık tarihinin kazanımları olan tüm demokratik haklar

ve özgürlükler, hiçbir burjuva devletinin veremeyeceği ölçüde emekçi halka sağlanacaktır. Böylece çoğunluğun yönetimi olan demokrasi, her alanda *azınlık görüşlerin de çoğunluk hale gelebilmesinin* olanaklarını içinde taşıyacaktır.

Demokrasi yalnızca oy verme vb. gibi anlaşılabilir. *Demokrasi sürekli bir fikir oluşturma ve karar verme sürecidir.* Böyle olduğu için her alanda, her düzeyde *geniş tartışma olanağı ister.* Tartışma ortamını yaratmamış, farklı görüşlerin ortaya getirileceği platformları olmayan, açık tartışmayı kurumlaştırmamış bir demokrasi en iyi biçimiyle rıza demokrasisi olur. Oysa sosyalizmin gereği aktif yığın demokrasisidir.

Tutarlı bir demokrasi (çoğunluğun yönetimi), ezilen çoğunluğun erki olan proletarya diktatörlüğünü gerektirir. Aynı biçimde, ezilen çoğunluğun devleti olan proletarya diktatörlüğü, çoğunluğun yönetimi demek olan demokrasiyi gerektirir. Bu nedenle, proletarya diktatörlüğünün en uygun devlet biçimi *aktif yığınsal demokrasisidir.*

Sosyalizmde demokrasi komünizme ilerleyebilmenin zorunlu koşuludur

a) Sosyalizm sınıflı ve sınıf çatışmalı bir toplumdur. Demokrasi ise sınıf savaşımının daha özgür, daha açık, daha geniş örgütlenmesi demektir. Sosyalizmde var olan çeşitli sınıf ve katmanların özel çıkarları ancak sosyalist demokrasi yoluyla sağlanabilir.

Sosyalist toplumda da, aynen kapitalizmde olduğu gibi, sınıfların ve katmanların çıkarları en yoğunlaşmış biçimi ile siyaset alanında belirir. Sosyalist devlet, toplumda var olan çeşitli sınıf ve katmanların özel çıkarlarını siyasal alanda dikkate almak zorundadır. Bu ancak merkezi işleyişle, her düzeyde (örgütsel, bölgesel ya da toplumsal) *yığın girişimini* düzgün birleştirebilmekten geçer.

b) Devlet mülkiyeti sosyalizmde tüm halkın mülkiyetini *temsil eder*, kendisi değildir. Bu nedenle işgücü ve üretim araçları arasında ayrılığı tam anlamıyla ortadan kaldırmaz. İşçi üretim araçlarının mülkiyetini kendi adına kullanması için devlete verir.

Sosyalizmde toplumun ve üretimin örgütlenmesi ve yönetimi hâlâ uzmanlık işidir. Üreten-yöneten ayrımı giderek azalsa da sürmektedir.

Devletin sınıf egemenliği sorunu, devletin işletilmesi sorunundan farklıdır. Komünizme devrimci dönüşüm aşamasının önemli bir çelişkisi budur. İşçi sınıfı egemen sınıftır ama devleti işletmeye hazır değildir. Onun adına bu işi

yapması gereken bir kesimi (bürokrasi) kabul etmek zorundadır. Bunları ne derece denetleyebildiği sorusunun yanıtı onun komünizme ne denli ilerleyeceğini belirleyecektir. Ne derece denetleyebildiği de demokrasinin ne denli uygulandığıyla, işçi sınıfı-devlet bütünleşmesinin ne denli derinleştiğiyle eş anlamlıdır.

Zaten toplumun üzerinde bir kurum olan devlet bürokratikleşirse, işçi sınıfından uzaklaşırsa işgücü ile üretim araçlarının bütünleşmesi o ölçüde *biçimselleşir.*

c) Sosyalizmde bu bütünleşmenin nesnel temeli vardır. Üretim araçlarının proletarya diktatörlüğü mülkiyetine girmesi, tarihte ilk kez yığınlarla devlet arasındaki uçurumu kapatma olanağı sağlamıştır. Emek alanında, ekonomide gelişme de, siyaset alanında gelişme de artık birbirlerine doğrudan bağlanmıştır. Daha da öte, devletin yok olup gitmesi siyasal sorunuyla, işbölümünün kaldırılması ekonomik sorununu birbirine bağlamıştır. Dolayısıyla ekonomi de, devlet de, ilerleyebilmek için halkın aktif katılımına bakmaktadır.

Komünizmin ilk aşamasında demokrasinin tam anlamıyla, giderek genişleyen biçimde uygulanması, halkın demokratik pratiğinin genişlemesi, toplumun bu aşamadan ileriye, komünizmin üst aşamasına, sınıfsız ve devletsiz topluma yürüebilmesinin *zorunlu* koşuludur.

5.3. Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu ve sosyalist demokrasi

Her uygulama gibi sosyalist Türkiye'de sosyalizmin evrensel özelliklerini ve toplumumuzun kendi gelişiminden kaynaklanan *geçici* özelliklerini birlikte barındıracaktır.

Sosyalizm kapitalizmin geliştirdiği taban üstünde, kurulur, ondan ileri bir aşamadır. Türkiye'de sosyalizmin kurulabilmesi için gerekli minimum taban fazlasıyla vardır. Ancak gelişmiş-yaygın üretim güçlerine dayalı gerçek sosyalizmi kurmak uzun bir tarihsel süreç olacaktır. Önce kapitalizmin yetersiz hazırladığı tabanı son hızla döşemek gerekecektir. Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu devrimi yapmaktan daha zor olacaktır.

Türkiye'de özel mülkiyetin ortadan kaldırılması, toplumsal mülkiyetin kurulması, üretim ilişkilerini toplumda varolan üretim güçlerinin ancak bir *bölümüyle* uyumlu duruma getirecektir. O bölüm kapitalist makinalı üretimin var olduğu alandır. Bu nedenle ve

özellikle üretim güçlerinin en hızlı biçimde geliştirilmesine zaman tanımak için çeşitli kapitalist mülkiyet biçimlerinden geçici olarak yararlanılacaktır. Buna bağlı olarak, tekeller dışında kalan özel işletmeler uzun bir sürede ve tedricen devletleştirilecek, kolektifleştirme hareketi özellikle yavaş ve gönüllü yürütülecektir. Kapitalist ülkelerden, egemenlik haklarımıza karşı oluşturmaya kredi kullanılacaktır.

Türkiye toplumu hiçbir biçimde kendi içine kapatılmayacak, halkımızın tüm dünya ile doğrudan tanışması her yoldan teşvik edilecektir.

Türkiye'de sosyalizm zaman içinde üretim güçlerinin gelişmesine, üretim biçiminin olgunlaşmasına, kültürel düzeyin yükselmesine paralel olarak partinin bilinçli-aktif çabasıyla her geçen gün gelişecektir.

Tarih, yığınların enerjisine dayanan sosyalizmin ülkeyi kapitalizmden çok daha hızlı geliştirdiğini göstermiştir. En başta Sovyetler Birliği'nin deneyimi bunun canlı örneğidir. Proletarya diktatörlüğü altında üretim güçleri, iç savaş, işgal ve II. Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkilerine karşı olağanüstü bir hızla ilerlemiştir. Sosyalizm tarihin pratik sınavını başarıyla vermiş, insanlığı gerçek özgürlüğe ve kurtuluşa kavuşturacak bir düzen olduğunu kanıtlamıştır.

* * *

Proletarya diktatörlüğü, hem çoğunluğun çıkarlarını temsil ettiği için, hem tüm kapsamıyla demokrasiyi *varsaydığı* için en demokratik burjuva devletinden bin kat daha demokratiktir.

Türkiye'de ülkenin geri ve küçük burjuva karakterinden dolayı, proletarya diktatörlüğünün bazı özellikleri kaçınılmaz olarak gelişmiş ülkelerde olacağından farklı olacaktır.

Türkiye'de sosyalist demokrasi açısından kısa ve orta dönem farkları yanında *uzun dönem farklarını* da dikkate almak gerekir. Uzun dönem farkları, ancak kuşaklar boyu çalışma içinde kapatılabilecek farklardır. Bunlar az gelişmişlik-gelişmişlik farklarıdır.

Türkiye toplumunda demokratik yan çeşitli tarihsel-kültürel-ekonomik-toplumsal-uluslararası nedenlerle geride kalmıştır. Bu geri kalışın önemli bir göstergesi olarak *sivil (civic) toplum* çok cılızdır. Sivil toplum örgütlenmelerinin, devlet işleyişinde ve toplumsal yaşamın *her alanında* giderek daha fazla yer tutması gerekir. Sosyalist demokrasi ancak böyle sağlanır, geliştirilir, haklar yığınların aktif katılımı-denetimiyle yavaş yavaş gelişebilir.

Sivil toplum, ekonomik gelişme ve

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4.PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

kültürel gelişme; üçü birlikte Türkiye'de proleter demokrasisini sosyalizme yakı-
şan bir düzeye ulaştıracaktır.

Partinin, Türkiye toplumunun de-
mokratik gelişmesinin bilinçle önünde
yürütmesi gerekir, çünkü demokrasi
sosyalizmin demokrasinin kendini yad-
sıyacağı sınıra dek genişletilmesi komü-
nizme geçişin vazgeçilmez koşuludur.

Komünizm ülke çapında büyük öl-
çekli üretimin *olabilen en yüksek merke-
ziliğini* gerektirir ve varsayar. Ancak,
sosyalist ekonominin gelişmesine paralel
olarak merkezi otoritenin etkinliği,
merkezileşme arttıkça, tabanın etkinliği,
demokrasi de artmak zorundadır. *Ta-
banda yaratıcı eylem, yeni kamu yaşamı-
nın temel unsurudur. Canlı, yaratıcı*

*sosyalizm, Türkiye halkının kendi ürünü
olacaktır.*

Proletarya diktatörlüğünün en uygun
devlet biçimi olan aktif yığın demokrasi-
si programımızın Türkiye'de ilk anda ne
derece uygulanabileceği, devrim sırası
ve sonrası koşullara bağlıdır. Ancak
ulaşmak istediğimiz budur. Tüm engel-
leri aşarak kuracağımız budur.

6. Komünist partisi

TKP enternasyonalisttir

TKP, tüm uluslardan işçilerin sömürüyü
yoketme ve sınıfsız toplumu yaratma
kavgasında *ideoloji ve siyaset* birliği
demek olan enternasyonalizme sınıksız
bağlıdır.

Proletarya enternasyonalizmi bir ül-
kedeki proleter savaşımının çıkarlarının,
dünya ölçüsündeki aynı savaşımın çı-
karlarına bağlı kılınmasını zorunlu
tutar.

İşçi sınıfı çıkar ve amaçlarının
enternasyonal birliği anlayışı ulusal
sınırlar içindeki hareketten kendiliğin-
den doğmaz. Bu nedenle, TKP işçi
sınıfına proleter enternasyonalizmi fi-
kirlerini aşılacak, ulusculukla uzlaşma-
sız savaşmak görevini inatla yürütür.
Dünya işçi ve komünist hareketinin
Marksçı-Leninici temeldeki birliğine za-
rar veren akımlarla savaşmayı görev
bilir. Ulusculuk ve oportünizm ve reviz-
yonizmin derin bağının bilincindedir.

TKP, dünya proletaryasının, dünya
ölçüsünde global bir stratejiye ve
örgütlenmeye sahip olması gerekliliğine
inanır. Bugün merkezi bir uluslararası
örgüt, bir dünya partisi olmadığından,
komünist partilerinin bağımsızlığı ile
komünist hareketin Marksizm-Leninizm
ve proletarya enternasyonalizmi teme-
linde birliğini bağdaştırma sorunu daha
büyük önem kazanmıştır.

İşçi sınıfı içinde uzlaşmaz çelişkiler
yoktur ama farklı yaşayışlar vardır.
Bunlar varsa yoldaşça bir tartışma da
olmak zorundadır. TKP, dünya komü-
nist hareketi içinde görüşlerini bu
anlayış içinde ortaya getirir.

Dünya devrimine, dolayısıyla Sov-
yetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere
karşı tutum, proletarya enternasyona-
lizminin ana ölçütüdür. TKP, her zaman
dünya devriminin çıkarını herşeyin
üstünde tutar.

Proletarya enternasyonalizmi, her ko-
münist partisinin önüne öncelikle ülke-
sinde devrim görevini koyar. Yaşayan so-
yalizmi ve dünya komünist hareketini
savunmanın, dünya barışını korumanın

yolu asıl olarak buradan geçer.

TKP tüm işçilerin partisidir

Komünistler her zaman proletaryanın
en büyük, en güçlü, en merkezi
birimlerde örgütlenmesinden yanadırlar.
Aynı örgütlenmeyi zorunlu kılan
nesnel koşullar yoksa, proletarya tek
partide örgütlenir. Bu proletarya enter-
nasyonalizminin gereğidir.

Bir hareket, aynı devlet sınırı içindeki
işçilerin örgütsel birliğini savunmuyor-
sa burjuva ulusculuğundan kopmamış
demektir.

Türkiye'de nesnel koşullar, Kürt ve
Türk proletaryasının Türkiye çapında
tek bir partide örgütlenmesini zorunlu
kılmaktadır. Kuşkusuz, ulusal açıdan
Türkiye Kürdistanı Kürdistan'ın bir
parçasıdır. Ancak proletaryanın örgüt-
lenme çerçevesi buna göre değil, onun
genel savaşım koşullarına göre belirlenir.

TKP Türkiye işçi sınıfının öncü örgütüdür

Türkiye Komünist Partisi, Marksizm-
Leninizm ve proletarya enternasyonaliz-
mine bağlı komünistlerin gönüllü birli-
ği, işçi sınıfının ideolojik-siyasal öncüsü-
dür. Amacı devrim yoluyla proletarya
diktatörlüğünü kurmak ve komünizme
varmaktır.

Komünist partisinin proletaryanın
bir bütün olarak çıkarlarından öteye bir
çıkarı yoktur. İşçi sınıfının burjuvaziye
karşı savaşımının çeşitli gelişme aşama-
larında her yerde ve her zaman hareketin
bir bütün olarak çıkarlarını temsil eder.

Dolayısıyla komünistler, işçi sınıfının
en ileri, en sınıf bilinçli öğeleri olarak
TKP'de biraraya gelmişlerdir.

Komünistlerin çalışmasının özü ve
onların proletaryanın bağımsız bir parti-
si olarak öteki işçi sınıfı partilerinden
ayrılmalarının amacı, her zaman ve her
durumda işçi sınıfının bilincini komünist
bilince yükseltmektir.

Aynı zamanda tüm emekçilerin çıkar-
larının gerçek temsilcisi olan TKP,

halkın tüm kesimleri arasında çalışma
yürütür.

TKP Leninici örgütlenme ilkelerine bağlıdır

Propaganda ve
ajitasyon

Komünistlerin baş ve de-
ğişmez görevi, sistemli, çok
yönlü, ilkeli propaganda ve
ajitasyon yürütmektir. Yi-
ğinleri şiddet yoluyla devrim
görüşüyle yoğunlaştırmak gereklili-
ği, Marksizm teorisinin kö-
künde yatar. Burjuva ideolo-
jisine karşı sürekli ve tutarlı
savaş, devrimin önkoşulu-
dur.

Merkez organ

Parti propaganda ve aji-
tasyon çalışmasını merkez
organ temelinde yürütür.
Merkez yayın organı, "yal-
nızca kolektif bir propagan-
dacı, kolektif bir ajitatör
değil, aynı zamanda kolektif
bir örgütçüdür."

Üye

Merkez organın dağıtım
ağı çevresinde örgütlenme,
merkez organ temelinde eği-
tim, partimizin *sürekli ortak
eyleminin* temelini oluşturur.

Parti üyesi, parti progra-
mını benimseyerek partiye
giren, parti örgütlerinden
birinde tüzüğün öngördüğü
biçimde çalışan ve üyelik
keseneklerini düzenli ödeyen
kişidir.

Hücre ilkesi

Komünist partisinin temel
örgütsel birimi hücredir. Hü-
cre tüm parti üyelerinin içinde
yer almaları gereken tek
birimdir. İşyeri ve yerleşim
esasına göre kurulan temel
örgüt, partinin emekçi yığın-
larla en yakın, en geniş
ilişkinisi kurar. Aynı zaman-
da üyelerinin kendini eği-
tmiş, devrimci savaşın özel
sanatlarını öğrenmiş, yaşa-
mının tümünü partisine ada-
mış profesyonel devrimciler

Profesyonel
devrimciler
örgütü

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

4. PROGRAM TASLAĞI TARTIŞMASI

olarak yetişmesi için çalışır.

Partimiz özellikle işçi devrimcilerin yetişmesine önem verir. Bu, işçi sınıfı içinde, fabrikalarda örgütlenmeyi başa almayı getirir. Parti bunu endüstriyel yoğunlaşma ilkesine göre yapar. Örgütlenmesini kilit fabrikalarda ve stratejik işkollarında yoğunlaştırır.

Bireysel ve kolektif düzeyde eleştiri-özeleştiri, komünist partisinin birliği, gelişmesi ve büyümesi için ilk koşuldur. Amacı partinin işçi sınıfına, insanlığa hizmet yeteneğini sürekli olarak güçlendirmektir.

Eleştiri, eleştirilen bireyi ya da kolektifi yıkmak değil, partinin ortak amacına olan katkısını artırmak amacını güder. Eleştirilen tutumun neden sınıfın ve partinin çıkarlarına uymadığını gösterir.

Burjuva ve küçük burjuva ideolojileri sürekli olarak partinin üzerinde baskı yapar, partiye sızar. Bireylerin ya da kolektiflerin rastlantısal hataları düzeltilmezse eğilim, hatta sapma durumunu alabilir. Eleştiri-özeleştiri bu tehlikeye karşı en etkin silahlardan biridir.

Partide kadın-erkek ayrımı yoktur. Erkek komünistler eşitliği pratikte uygulamalı, kadın komünistler uygulanmasında ısrarlı olmalıdırlar. Böylece partinin savaşım gücünün sınırları genişler.

TKP, gizlilik-açıklığı, legalite-illegalite ile birbirine karıştırmaz. Legal partinin de, illegal partinin de çalışması değişik derecelerde gizli ve açık çalışmalardan oluşur. Ağır illegalite koşullarında çalışan partimiz, burjuva toplumunda her zaman en illegal olan budanmamış ideolojisini, siyasal tutumunu en açık biçimde ortaya koyar.

Burjuvazinin komünist partisine devrimi yapma özgürlüğünü tanımasına olanak yoktur. Devrimini yapmamış komünist partisi, burjuva yasallığın sınırlarından bağımsız olarak, devrimci amaca yönelik savaşımı *kadar* özgürdür. Devrimini yap-

mış bir komünist partisi, sosyalizmi gerçekleştirme ve daha sonra komünizm kuruluşundaki savaşımı *kadar* özgürdür.

Komünist partisi yönetimi partinin ideolojik-siyasal-örgütsel öncüsüdür.

Güvenilir ve yetenekli, profesyonel olarak eğitilmiş, uzun bir deneyim okulundan geçmiş, uyum içinde çalışan liderler olmaksızın modern toplumda hiçbir sınıf kararlı bir savaşım yürütemez.

Hiçbir hareket, sürekliliğini sağlayan kalıcı bir yönetim örgütlenmesi olmadan yaşayamaz. Bu nedenle partimiz yönetim kadrolarını korumaya özel önem verir.

Partimiz yönetim kadrolarının her düzeyde yönetim ve çalışma biçimlerini modernleştirmelerine büyük önem verir. Bu, profesyonel devrimciler örgütü olabilmeyin gereğidir. TKP'de bilimin ilerletilmesinde parti yönetimi sürekli ve ağırlıklı rol alır.

Kadrolar, o kadroları oluşturan bireylerin eksiklikleri ve yanlışları düzeyinde değerlendirilemez. Kadro değerlendirilmesi yaparken bakılacak yer, o kadronun toplumsal gelişmenin dayattığı görevleri önüne koyup gerçekleştirmek için çalışıp çalışmadığıdır. Bir kadronun ileriliği ya da geriliği bununla belli olur.

TKP, Leninci örgütlenme ilkelerini pratikte uygular. Somut örgütlenme biçimleri açısından, örgütlenmenin değişmeyecek bir şeması olmadığı gerçeğinden hareketle, yapısını yeni koşullara sürekli olarak uygular.

Yönetim örgütlenmesi

Kadro anlayışı

Örgütlenmenin şeması yoktur

Komünist disiplin

Savaşmak isteyenler için *demokratikliği zamana, yere ve yaptığı işe uygun olarak biçimlendiren merkezîyetçi ve demir disiplinli örgütlenme* gerekir.

Parti içinde işlevlerin ayrımı ve karşılıklı denetim, yerel örgütlerin kendi alanlarında özerkliği, yönetim organlarının seçimle gelmesi, tartışma, parti kongre ve toplantılarının yığınlara açılması *demokratikliğin dayandığı ilkelerdir*.

Merkezîyetçilik, kararların uygulanmasında, eylemde merkezilik anlamına gelir. Parçanın tüme, alt örgütlerin üst örgütlere, azınlığın çoğunluğa bağımlı olması, partinin tek merkezden yönetilmesi, *merkezîliğin dayandığı ilkelerdir*.

Komünist disiplin, ideolojik birlik, doğru siyaset ve yığınlarla bağ temelinde gelişir.

İşçilerin ve yarı proleterlerin örgütlenme gücüne inanan, karşılıklı saygıya dayanan bir disiplin, savaşımdaya yetki ve sorumluluk devrini ve girişkenliği artırır.

Komünist partisinin disiplinini, 1) Partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme, 2) Eleştiri-özeleştiri, 3) Tartışma, 4) Eylemde demir birlik, 5) Parasal kaynakları partiden sakınmama ile belirlenir. Bu beş temel noktaya belirlenen disiplin, demokratik - merkezîyetçiliğin özüdür.

Tüzük örgütsel birliğin ve işleyişin belgesidir. Partinin anayasasıdır.

TKP ve din

Komünist partisi açısından din kişisel bir sorun değildir. Komünist partisi dinsel inanç biçiminde ortaya sürülen bilinç yoksunluğuna, bilgisizliğe kayıtsız kalmaz. Partimiz ateist propaganda yapar.

Partimiz, işçi sınıfının kapitalizmin güçlerine karşı kendi savaşımı ile aydınlanmadıkça, ateist propagandanın, işçi sınıfını bu yolda yeterince aydınlatamayacağına inanır. Yığınların sermaye egemenliğinin her türlüüne karşı savaşımına öncülük eder. Ateist propagandayı temel görevine, sömürücülere karşı sınıf savaşımını geliştirmek görevine bağlar.

TKP Demokratik - Merkezîyetçidir - Disiplin anlayışı

TKP, kapitalizm koşullarında komünist partisinin yukarıdan aşağıya örgütlenmesi ilkesine bağlıdır. Partiye yoldaşça güven göstererek, bu anlayış içinde çalışacaklar parti saflarına katılır.

TKP, demokratik-merkezîyetçilik ilkesini benimser.

Endüstriyel yoğunlaşma

Eleştiri-özeleştiri

Partide kadın-erkek ayrımı yoktur

Legalite-illegalite

Özgürlük